

Féléves jelentés

2017

Féléves jelentés

Beszámoló az MNB 2017 első félévi tevékenységéről

A jelentés a 2017. július 11-ig terjedő időszak adataira épül.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

TARTALOM

Tartalom	5
A) rész A Magyar Nemzeti Bank 2017 I. félévi üzleti jelentése.....	7
1. Elnöki összefoglaló	8
2. Beszámoló az MNB 2017 I. félévi tevékenységéről	13
2.1. Monetáris politika	13
2.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	22
2.3. Felügyeleti tevékenység és fogyasztóvédelem	26
2.4. Szanálás	34
2.5. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek	36
2.6. Devizatartalék-kezelés	38
2.7. Készpénz-logisztikai tevékenység.....	40
2.8. Statisztikai szolgálat	51
2.9. Az MNB társadalmi felelősségvállalási tevékenysége	53
2.10. Az MNB 2017. I. félévi eredményének alakulása	55
2.11. Az MNB gazdálkodása	58
3. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata	61
B) rész A Magyar Nemzeti Bank 2017. I. félévi beszámolója	65
1. A Magyar Nemzeti Bank mérlege	66
2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása	67
3. Kiegészítő melléklet.....	68
3.1. Az MNB számviteli politikája	68
3.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2017. I. félévi mérlegére és eredményére	72
3.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések.....	73
3.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	73
3.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei	73
3.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása	74
3.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések és -kötelezettségek	74
3.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása.....	76
3.9. A jegybanki arany- és devizatartalék.....	76
3.10. Egyéb forint- és devizakövetelések	77
3.11. Egyéb forint- és devizakötelezettségek.....	78
3.12. Befektetett eszközök.....	79
3.13. Céltartalék és értékvesztés	87
3.14. Aktív és passzív időbeli elhatárolások	88

3.15. Saját tőke alakulása	88
3.16. A kiegyenlítési tartalékok alakulása	88
3.17. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei	89
3.18. Nettó kamateredmény és a pénzügyi műveletek realizált eredménye	91
3.19. A devizaállományok átértékeléséből származó eredmény összetevői	93
3.20. Bankjegy- és érmegyártás költsége	94
3.21. Egyéb eredmény.....	94
3.22. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése	95
3.23. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	95
3.24. A banküzemi bevételek és ráfordítások alakulása	96
3.25. A létszám és bérköltség adatainak változása, valamint a vezető tisztségviselők javadalmazása	98

A) RÉSZ A MAGYAR NEMZETI BANK 2017 I. FÉLÉVI ÜZLETI JELENTÉSE

1. Elnöki összefoglaló

A Monetáris Tanács 2017 első felében nem változtatott az irányadó kamat értéken, a 2016. májusi kamatdöntés óta a jegybank 0,9 százalékon tartotta az alapkamatot. A korábbi jegybanki kommunikációnak megfelelően a Monetáris Tanács a 2017. első negyedév végén fennálló 750 milliárd forintos három hónapos betéti eszköz állományt a második negyedév végére 500 milliárd forintban, majd a júniusi döntés értelmében 2017. harmadik negyedév végére 300 milliárd forintban korlátozta.

A Monetáris Tanács megítélése szerint a korlátozást a betéti eszközből kisorsított likviditás mennyiségének szinten tartása és ezáltal a kialakított laza monetáris kondíciók fenntartása indokolta.

A Monetáris Tanács értékelése szerint a vizsgált időszak végére a külső környezet változásával nőttek a lefelé mutató inflációs kockázatok. A júniusi előretekintő üzenet szerint amennyiben az infláció tartósan elmarad az inflációs céltól, a Monetáris Tanács kész a monetáris kondíciók további lazítására nemhagyományos, célzott eszközök alkalmazásával.

2017. március 31-én véget ért a Növekedési Hitelprogram (NHP) harmadik, kivezető szakaszának szerződéskötési időszaka. Az NHP három szakaszában együttesen mintegy 2800 milliárd forintnyi kedvező hitel került közel 40 ezer hazai mikro-, kis- és középvállalkozáshoz. Az NHP fontos szerepet játszott a hitelezési fordulatban, megtörte és növekedési pályára állította a kkv-hitelezés korábban tapasztalt csökkenő trendjét. A programnak köszönhetően számos beruházás valósult meg, az NHP mintegy 2 százalékponttal járulhatott hozzá 2013 és 2016 között a gazdasági növekedéshez, a foglalkoztatást pedig mintegy 20 ezer fővel bővíthette.

A Monetáris Tanács a három hónapos betéti állományt 2017. első negyedévének végén 750 milliárd forintban, a félév végén pedig 500 milliárd forintban korlátozta, 2017 harmadik negyedévére vonatkozóan pedig a három hónapos betéti korlátot 300 milliárd forintban határozta meg. A mennyiségi korlátozás hatékonyan biztosította a laza monetáris kondíciók fennmaradását mind a bankközi, mind az egyéb releváns piacokon, elősegítve ezzel többek között a hitelezés további erősödését. 2017 I. félévében a 3 hónapos betét mennyiségi korlátozása mellett a hosszabb futamidőkkel kiegészülő finomhangoló swapeszköz is hozzájárult a bankközi likviditás szabályozásához és így a monetáris politikai keretrendszer hatékony működéséhez.

2017 februárjában sor került a Piaci Hitelprogramban (PHP) tett hitelezési vállalások banki teljesítésének 2016-ra vonatkozó ellenőrzésére. A programban résztvevő bankok kkv-hitelezésüket a vállalt 195 milliárd forinttal szemben 302 milliárd forinttal növelték 2016-ban, ami 155 százalékos teljesítést jelent bankrendszeri szinten. Annak érdekében, hogy a bankok hitelezési vállalásaikat emelni tudják, a Monetáris Tanács május 24-én a Piaci Hitelprogram második szakaszának elindításáról határozott, amelynek keretében a július eleji swaptenderen a bankok további 57 milliárd forinttal emelték hitelezési vállalásaikat.

A pénzügyi szektor legfontosabb jellemzőit, valamint a pénzügyi rendszer stabilitására veszélyt jelentő kockázatokat a májusban megjelent Pénzügyi Stabilitási Jelentés mutatta be. A jelentés alapján összefoglalóan megállapítható, hogy a hazai pénzügyi rendszer stabil, sokkellenálló képessége mind a tőkehelyzet, mind a likviditás szempontjából erős. A belső kereslet vezérelte gazdasági növekedés következtében folytatódott a hitelezés bővülése, a bankrendszer jövedelmezősége pedig – részben egyedi tételeknek köszönhetően – az előző évhez hasonlóan kiemelkedően erős. Az elmúlt hónapokban a bankszektor javuló portfólióminőségének meghatározó tényezője volt a vállalati és háztartási hitelekre egyaránt kiterjedő portfóliótisztítás. A vállalati és a háztartási szegmens hitelezési folyamatait összegző

Pénzügyi Kondíciós Index alapján a bankrendszer hitelezési aktivitásán keresztül továbbra is közel semleges hatást gyakorolt a reálgazdaság éves bővülésére.

Az MNB makroprudenciális tevékenységének fókuszában 2017 első félévében a piaci szereplők korábban bevezetett intézkedésekhez történő alkalmazkodásának és a kockázatok alakulásának monitorozása, valamint az ezt támogató módszertani fejlesztések mellett a makroprudenciális eszköztár finomhangolása és – az MNB fogyasztóvédelmi területével közösen – a „Minősített fogyasztóbarát lakáshitel” koncepciójának kialakítása állt. A minősítés bevezetésével egységes feltételrendszerű, átlátható, összehasonlítható és kedvező árazású lakáshitelek terjedhetnek el a piacon. A rendszerkockázatok mérséklése tekintetében az MNB által bevezetett jelzáloghitel-finanszírozási mutató (JMM) 2017. április 1-i életbelépésével csökkenti a forint lejárat eltérés mértékét, továbbá segítheti a jelzáloglevél-piac mélyülését is. A problémás projekthitelekkel összefüggő rendszerkockázat kezelése érdekében megképzendő rendszerkockázati tőkepuffert az MNB két bank esetében írta elő. A digitalizációból és a technológiai fejlődésből eredő lehetőségek kiaknázása érdekében az MNB kiemelt figyelmet fordít az innovatív, versenyösztönző és hatékonyságnövelő szabályozói környezet kialakítására is, amelynek keretében megkezdte a piaci igények és a legjobb nemzetközi gyakorlatok felmérését.

2017. első félévében a felügyeleti feladatellátást az előretekinthető stratégiai szemlélet, a gyors reagálás jellemezte. Az MNB továbbra is a megújított módszertanának gyakorlati alkalmazásával – a proaktivitás követelményét érvényre juttatva – látta el a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét.

A változó és egyes részeiben megújuló szabályozórendszer, illetve a piaci törekvések az MNB számára új kihívásokat generáltak. A hitelintézetek körében a szövetkezeti integrációs folyamatok és a hozzá illesztett felügyeleti stratégia élesüzemi alkalmazása, biztosítási területen a Szolvencia II. szerinti működés felügyelete, tőkepiacon a befektetők bizalmára érdemes és biztonságosan funkcionáló intézményrendszer érdekében megtett lépések, továbbá fogyasztóvédelmi területen az „etikus” koncepciónak való intézményi megfelelés kontrollja, mind a stabilitás és az egészséges növekedés irányába ható intézkedések.

A pénzügyi kultúra fejlesztése érdekében az MNB a partnerszervezeteivel, illetve egyes gazdasági szereplőkkel végzett együttműködése eredményeként számos kampányban a társadalom széles körét érintően juttatta célba információs anyagait és üzeneteit.

Az MNB 2017 első felében kiemelt figyelmet fordított a szanalási tervezéssel összefüggő feladataira. Szanalási hatóságként egy magyarországi székhelyű bankcsoportra elkészítette a csoportszintű szanalási tervet az érintett külföldi hatóságokkal szoros együttműködésben. Fogadó hatóságként az európai uniós székhelyű anyavállalatok magyarországi leánybankjai vonatkozásában vett részt a csoportszintű szanalási tervezés folyamatában, valamint a belföldi intézmények tekintetében is zajlott az egyedi és az egyszerűsített szanalási tervek készítése. Az MNB a tervezési folyamat részeként szanalhatósági értékeléseket, valamint ennek keretében helyszíni ellenőrzéseket tartott. Az MNB szanalási területének képviselőjeként az igazgatóság munkatársai 2017-ben továbbra is aktívan részt vettek mind az Országos Betétbiztosítási Alap, mind a Szanalási Alap igazgatótanácsának munkájában. Az MNB az Európai Unió más hatóságaival történő folyamatos együttműködéssel tevékeny résztvevője volt a szabályozási környezet alakításának. Mindemellett a szanalási tevékenység módszertanának fejlesztése érdekében módszertani megbeszélést tartott a Visegrádi Együttműködés országok (V4) hatóságainak részvételével.

A jegybank 2017 első félévében 8 pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást és szakmai véleményt adott ki, valamint pénzforgalmi ellenőrzés keretében összesen 10 új eljárást indított és 2 korábban indított

vizsgálatot zárt le. A lezárt vizsgálatok esetében intézkedések előírásával végződött az ellenőrzés, illetve négy esetben bírság megfizetésére kötelezte a jegybank a Hitelintézeteket.

A Magyar Nemzeti Bank Igazgatósága 2017. márciusban döntött arról, hogy a jegybank tulajdonában álló GIRO Zrt. fogja létrehozni az azonnali fizetési rendszer központi infrastruktúráját. A fejlesztés révén 2019 közepére valósul meg az a pénzforgalmi alrendszer, melyhez csatlakozva a magyarországi pénzforgalmi szolgáltatók képesek lesznek azonnali fizetési szolgáltatást nyújtani ügyfeleik számára. A rendszer létrehozásával kapcsolatos feladatok koordinálása egy országos projekt keretében történik meg. 2017 júniusában megalakult ennek a szervezetnek a Projektirányító bizottsága, melynek tagjai az MNB és a központi rendszert fejlesztő GIRO Zrt. mellett a fizetési szolgáltatásokat nyújtó és azokat felhasználó piaci szereplők és állami intézmények képviselői.

A korábbi évekhez hasonlóan az MNB 2017. júniusában megjelentette a Fizetés rendszer jelentést, amely átfogó képet nyújt a belföldi pénzforgalomban és a hazai felvigyázott pénzügyi infrastruktúrák működésében megfigyelhető tendenciákról, a főbb kockázatokról, valamint arról, hogy az MNB milyen eszközöket mozgósított annak érdekében, hogy a fent jelzett alapvető feladatát megvalósítsa. A jelentés megállapítja, hogy az MNB által felvigyázott hazai pénzügyi infrastruktúra 2016-ban is hatékonyan és magas megbízhatósággal bonyolította le a reálgazdasági, pénzügyi és tőkepiaci tranzakciókat, ezzel hozzájárult a pénzügyi stabilitás erősítéséhez.

A KELER Zrt. 2017. február 6-án csatlakozott az Európai Központi Bank által üzemeltetett TAR-GET2-Securities (T2S) platformhoz, a páneurópai értékpapír-kiegyenlítés csúcsinfrastruktúrájához. A csatlakozási projekt a KELER Zrt. tulajdonosaként eljáró MNB támogatásával zajlott, és magában foglalta a hazai központi értéktár működési folyamatainak átalakítását, az Európai Központi Bank által meghatározott nemzetközi technikai és jogi harmonizációs sztenderdeknek megfelelően.

A Jegybank 2017 első felében számos szakmai konferencián vett részt, továbbá publikálásra került „A TARGET2-Securities működése és a hazai értékpapírpiacra gyakorolt hatása címmel” a TS2 működését leíró és értékelő szakmai cikk.

2017 első félévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 23,5 milliárd euro volt, ami 0,9 milliárd euro csökkenést jelent a 2016. év végi 24,4 milliárd eurós értékhez képest. A devizatartalék 23,5 milliárd eurós szintje változatlanul érdemben meghaladja a befektetők által elvárt és biztonságosnak tartott szintet. A félév folyamán a devizatartalék szintjének csökkenését legnagyobb mértékben az adósságtörlesztési célú, a lakossági devizahitelek forintosításához, illetve a Növekedési Hitelprogram harmadik szakaszának deviza pilléréhez köthető kifizetések magyarázzák, melyet részben kompenzáltak az Európai Bizottságtól beáramló uniós támogatások, valamint a 3 hónapos betét korlátozásához kapcsolódó, forintlikviditást nyújtó devizawap tenderek során kapott devizamennyiség.

Az idei év első félévében is tovább folytatódott a készpénzállomány bővülése, így a forgalomban levő készpénzállomány értéke 7,6 %-kal nőtt 2016 azonos időszakához képest. Ez a növekedés a bankjegyek esetén elsősorban a tíz-és húszezer forintos címleteket érintette, míg az érmeállomány valamennyi címlet esetén dinamikusabban bővült. A forint bankjegyek hamisítása továbbra is kedvezően alakult, így a forgalomból kiszűrt hamis forintbankjegyek darabszáma 2016. azonos időszakához képest 42 százalékos csökkenést mutatott 2017 első félévében. A készpénzforgalom működése szempontjából kiemelkedő jelentőségű eseményt jelentett, hogy a Magyar Nemzeti Bank 2017. március 1-jén forgalomba hozta a megújított 2000 és 5000 forintos bankjegyeket.

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében, valamint a 2014 óta érvényes értékesítési politika szellemében 2017. I. félévében hét témában 14 emlékérmét bocsátott ki a jegybank. Ebből 2 arany, 5 ezüst és 7 színesfém emlékpénz. A 2016-ban bevezetett újítás, a verdejelben megjelenő biztonsági elem a miniarany emlékérmé kivételével minden idei kibocsátású érmén is megtalálható.

A Statisztikai és felügyeleti célú adatgyűjtés integrációja projekt eredményes munkájának lezárásaként az MNB 2017. évtől részletező adatgyűjtést vezetett be a hitelintézetek számára, amely alapján egységes struktúrában publikálja mind a hazai mind a nemzetközi számviteli előírásokat alkalmazó hitelintézetek felügyeleti és statisztikai adatait. 2017-től a nemzetközi számviteli előírásokat (IFRS-t) már ebben az évben alkalmazó hitelintézetek körére az egyedi szintű pénzügyi információk vonatkozásában bevezetésre került az európai szinten egységes adatszolgáltatás (FINREP) hazai, egyszerűsített változata.

2017. júniusában az eddigi legátfogóbb statisztikai információkat jelentette meg az MNB a háztartások vagyonáról és finanszírozási folyamatairól. A háztartási szektor pénzügyi megtakarításai mikro- és makrostatisztikai adatok alapján című kiadvány a nemzeti számlák és az Európai Központi Bank által koordinált háztartási pénzügyi felmérés (Household Finance and Consumption Survey - HFCS) adatai alapján mutatja be a lakosság vagyoni helyzetét.

Mint az a Magyar Nemzeti Bank Társadalmi Felelősségvállalási Stratégiájában is szerepel, a jegybank küldetésének tekinti, hogy elsődleges céljának és alapvető feladatainak veszélyeztetése nélkül fenntartható pozitív eredménye terhére a közjót szolgálja és olyan szakmai és össztársadalmi célok megvalósításához nyújtson támogatást, amelyek tükrözik a hitelességet, értéket teremtenek és erősítik a társadalmi kohéziót. Ezen elveket tükrözik a stratégia fő pillérei: a pénzügyi kultúra erősítése, az oktatási-kutatási infrastruktúra fejlesztése, a nemzeti kultúra támogatása és értékmegőrzés, valamint a karitatív célú tevékenységekhez való hozzájárulás. A jegybank társadalmi felelősségvállalási tevékenységének 2017. I. félévi eredményei jelentős mértékben járultak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

2017. első félévében az MNB-nek 34,4 milliárd forint nyeresége képződött. A kamateredmény nyereségbe fordult köszönhetően az alapkamat-csökkentési ciklusnak és a jegybank önfinanszírozási programjának.

A működési költségek 2017. I. félévi tényleges összege 18 100 millió forint, ami az ütemezett tervtől 8,7%-kal marad el, a 2016. I. félévében felmerült kiadásoknál pedig 5,3%-kal magasabb.

A 2017. I. félévi kiadások alakulásában jelentős szerepet játszott a személyi jellegű ráfordítások emelkedése. A magas szaktudású munkavállalói állomány hosszú távú biztosítása érdekében a bértömeg-gazdálkodás rendszerében 4,5%-kal emelkedett egyes bértömeg-gazdálkodási területek 2017. évi keretösszege. Az MNB ismeretterjesztési tevékenységének fejlesztése, a pénzügyi szervezetek hatékonyabb felügyeletének biztosítása és az információtechnológiai terület nemzetközi standardoknak megfelelő fejlesztése nyomán az átlaglétszám 8%-kal emelkedett. Mindezekon kívül a 2016. I. félévi banküzemi általános költségek növekedése okozott eltérést az előző év hasonló időszakához képest, főként az értékcsökkenési leírás esetében, a 2016. második felében megvalósult beruházások következtében, illetve az elmúlt időszakban az informatikai fejlesztések túlsúlyából adódóan. Csökkentek ugyanakkor az üzemeltetési költségek, mivel a fegyveres őrzésvédelmi tevékenységet ellátó MNB-Biztonsági Zrt. szolgáltatási díjai az előző évihez képest lényegesen mérséklődtek, továbbá csökkent az őrzési feladatok volumene is.

A beruházások 2017. évi jóváhagyott terve a normál üzletmenethez kapcsolódóan 6.937 millió forint. Az MNB a társadalmi felelősségvállalás programjához kapcsolódóan támogatja műkincsek megvásárlását az Értéktár program részeként, aminek megvalósítására a jóváhagyott beruházási terv külön keretösszeget tartalmaz. 2017. I. félévében a beruházások kapcsán 1.976 millió forint került kifizetésre, melyből 1.526 millió forint köthető a normál üzletmenethez, s ennek többsége informatikai fejlesztésekhez kapcsolódik.

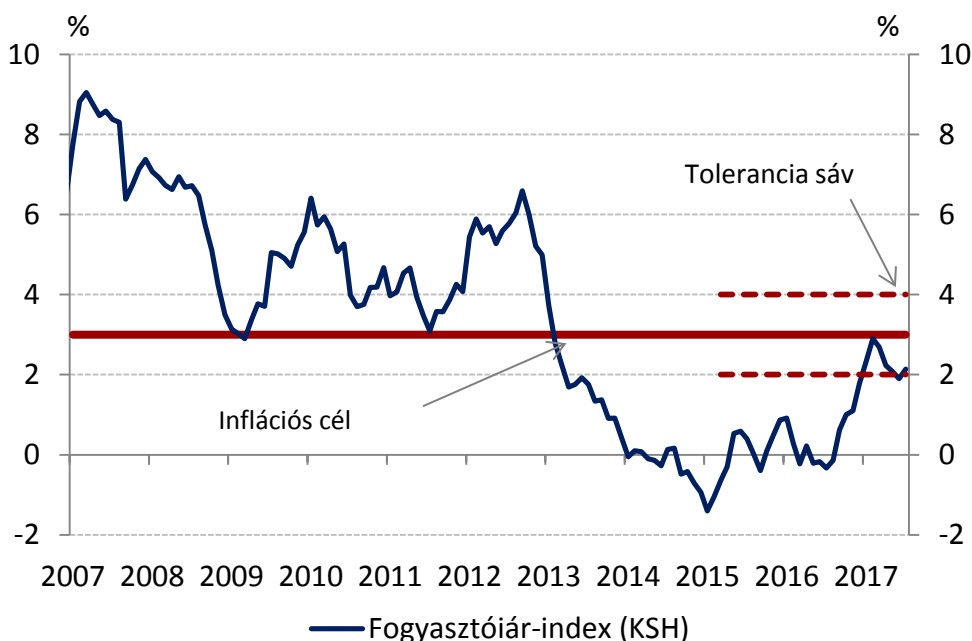
2. Beszámoló az MNB 2017 I. félévi tevékenységéről

2.1. Monetáris politika

Inflációs folyamatok 2017 első félévében

2017 első felében a hazai fogyasztóiár-index éves bázison számolva átlagosan 2,4 százalék volt. Az infláció év elején átmenetileg 2,9 százalékra emelkedett, majd a júniusra 1,9 százalékig mérséklődött. Az infláció első félévi alakulását a tavalyi évi üzemanyagár-változásokból fakadó bázishatás érdemben befolyásolta, miközben az év eleji áfacsökkentések a félév egészen mérsékeltek az inflációt. Az adóváltozásoktól megtisztított fogyasztóiár-index 2,8 százalék volt az első félévben.

1. ábra: Az inflációs cél és az infláció alakulása a folytonos cél kijelölése óta

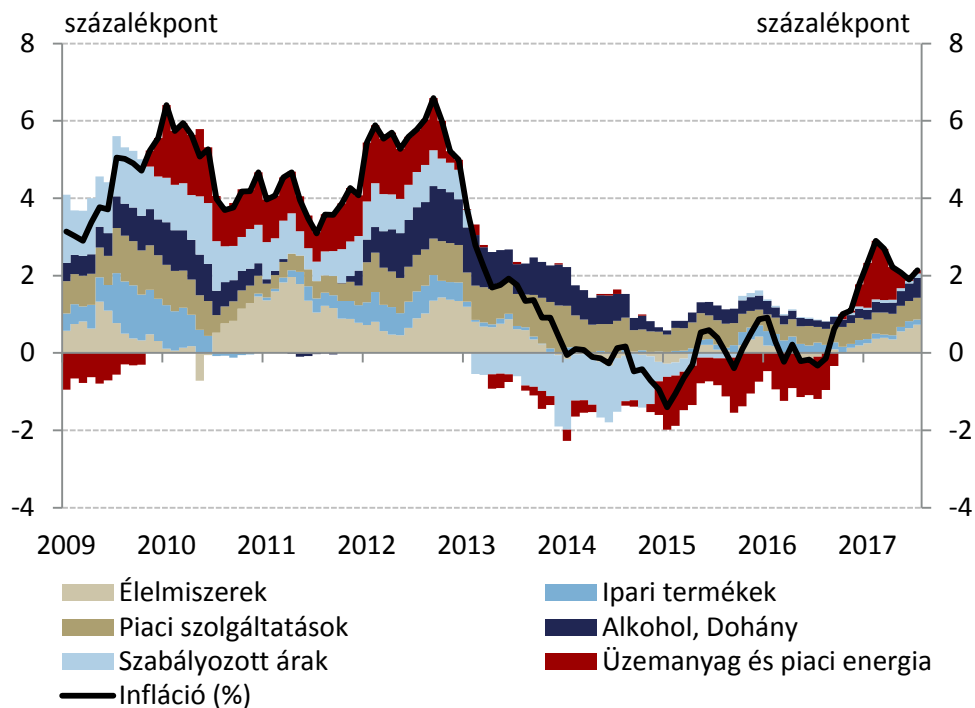

Forrás: KSH, MNB.

Az iparcikkek éves árindexe a tavalyi évhez viszonyítva enyhén mérséklődött és összességében visszafogott szinten alakult. A termékkör árazását a folyamatosan élénkülő belföldi kereslet és a mérsékelt importárak árleszorító hatásának kettőssége határozta meg. A piaci szolgáltatások áraiban az év eleji érdemi béremelkedés ellenére sem figyelhattunk meg jelentős gyorsulást. A feldolgozott élelmiszerek inflációja az elmúlt hónapokban emelkedett, elsősorban a tejtermékek áremelkedésének köszönhetően.

A maginfláción kívüli tételek esetében a feldolgozatlan élelmiszerek árai csupán enyhe emelkedést mutattak az előző év azonos időszakához képest. Az üzemanyagok inflációja az év eleji jelentős emelkedést követően mérséklődött és júniusban 0 százalék körül alakult. Az üzemanyagok inflációját a tavalyi évi – olajárak változása következtében megvalósuló – árváltozásokhoz kötődő bázishatások érdemben befolyásolták. A szabályozott árak inflációja mérsékelt maradt az utóbbi hónapokban. A termékkörön belül általánosságban mérsékelt áralakulás volt megfigyelhető. Összességében a mérsékelt inflációt a nyersanyagárak mérsékelt árszintje, a visszafogott importált infláció és a historikusan alacsony inflációs várakozások magyarázták.

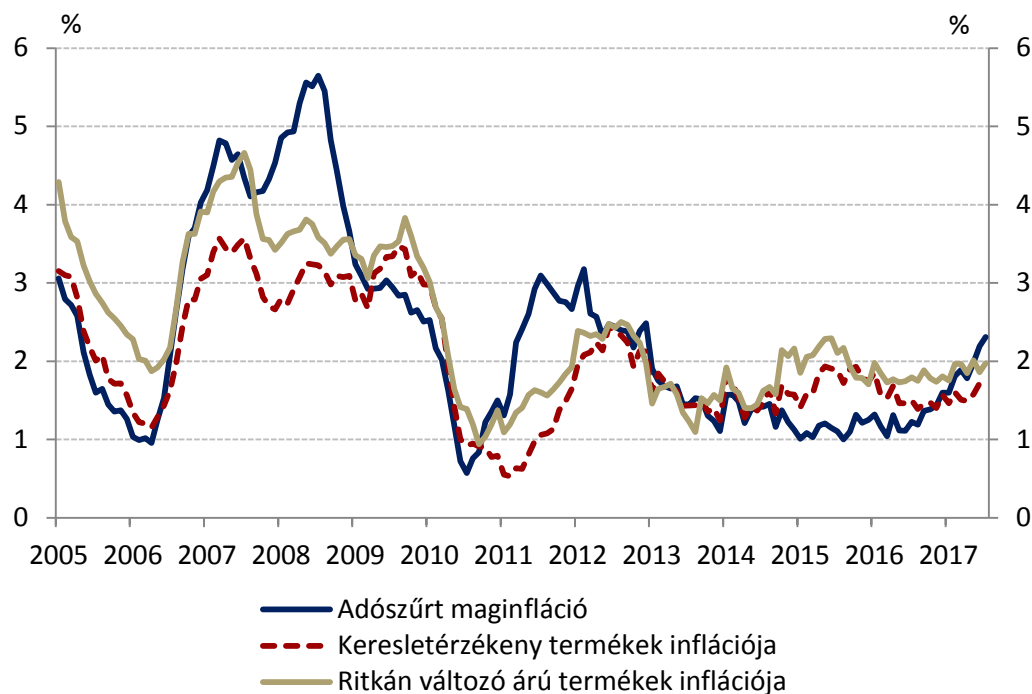
2. ábra: Az inflációs cél és az infláció alakulása a folytonos cél kijelölése óta

Forrás: KSH, MNB.

A gazdaság alapvető keresleti-kínálati viszonyait szorosabban tükröző, inflációs alapfolyamatokat megragadó mutatók az elmúlt időszakban nem változtak érdemben és továbbra is az 1,5–2,0 százalékos sávban tartózkodnak.

3. ábra: Inflációs alapfolyamatot megragadó mutatók

Forrás: KSH, MNB.

1. táblázat: Inflációs tényadatok részletei

	2014	2015	2016	2017	
				I. n. év	II. n. év
Maginfláció	2,2	1,2	1,4	1,8	2,1
Feldolgozatlan élelmiszerek	-3,7	4,8	0,4	0,0	0,8
Járműüzemanyag és piaci energia	-2,1	-11,0	-6,6	15,8	5,0
Szabályozott árak	-6,6	-0,7	0,2	0,4	0,4
Fogyasztóiár-index	-0,2	-0,1	0,4	2,6	2,1
Változatlan adótartalmú fogyasztóiár-index	-0,2	-0,2	0,6	3,1	2,5

Forrás: KSH, MNB.

Monetáris politika

2017 első felében a Monetáris Tanács nem változtatott az irányadó kamat értékén, a 2016. májusi kamatdöntés óta a jegybank 0,9 százalékon tartotta az alapkamatot. Emellett a Monetáris Tanács a kamatfolyosót, illetve az egyhetes hitelkamatot is változatlanul hagyta a félév során. A korábbi kommunikációnak megfelelően a Monetáris Tanács a 2017. első negyedév végén fennálló 750 milliárd forintos három hónapos betéti eszköz állományt a második negyedév végére 500 milliárd forintban, majd a júniusi döntés értelmében 2017. harmadik negyedév végére 300 milliárd forintban korlátozta. A korlátozást a betéti eszközökből kizorított likviditás mennyiségének szinten tartása és ezáltal a kialakított laza monetáris kondíciók fenntartása indokolta. A Monetáris Tanács a 2016. júliusában kibővített monetáris politikai eszköztár működését sikeresnek ítéli, a három hónapos betétállományra bevezetett korlátot és annak esetleges jövőbeli változtatását a monetáris politikai eszköztár szerves részének tekinti. A Monetáris Tanács arra törekszik, hogy a három hónapos betétállományra bevezetett korlátozás hatékonyan fejtsse ki a monetáris kondíciók alakulásában elvárt hatását. A bankrendszeri likviditási folyamataival kapcsolatos bizonytalanságokat az MNB a 2016. októberben bevezetett és 2017. márciusban hosszabb futamidőkkel kiegészített finomhangoló eszközökkel kezeli. A márciusban bevezetett, hosszabb – 6 és 12 hónapos – futamidejű forintlikviditást nyújtó FX-swap-eszközök középtávon is alacsony szinten maradó likviditási pálya esetén, a monetáris politikai irányultság függvényében támogatják a mennyiségi korlátozás hatékony működtetését. A Monetáris Tanács a korlát mértékéről negyedévente határoz, legközelebb 2017 szeptemberében dönt a 2017. negyedik negyedév végi szintről.

A Monetáris Tanács megítélése szerint az előrejelzési időszakban élénkül a magyar gazdaság növekedése. A gazdaságban vannak még kihasználatlan kapacitások, de ezek a kibocsátás dinamikus növekedésével fokozatosan megszűnnek. Az infláció fenntarthatóan, várhatóan 2019 elejétől éri el az árstabilitásnak megfelelő 3 százalékos értéket. A tavaszi hónapokban az infláció az MNB márciusi várakozásánál nagyobb mértékben lassult. Az eltérést a maginfláció esetében a dohány termékkör – a jövedékiadó-emelés ellenére – mérsékelt havi árdinamikája okozta, míg a maginfláción kívüli termékkör esetében a nagy volatilitású szezonális élelmiszerek várttól elmaradó emelkedése magyarázta. Az alapfolyamatot jellemző mutatók a várakozásoknak megfelelően stabilan alakultak, és a lakosság inflációs várakozásai továbbra is historikus mélypontjuk közelében maradtak.

A Monetáris Tanács megítélése szerint a belső fogyasztás növekedésével a maginfláció fokozatosan emelkedik, azonban a mérsékelt importált infláció és a historikusan alacsony inflációs várakozások lassítják a hazai árszínvonal emelkedését. A foglalkoztatás bővülése, a feszes munkaerőpiac, valamint a minimálbér és a garantált bérminimum év eleji emelése a bérek általános, dinamikus növekedését

okozták. Az előrejelzési horizonton a minimálbér és a garantált bérminimum növekedésének költségemelő hatását ugyanakkor az év eleji munkáltatóijárulék-csökkentés és a vállalati nyereségadó csökkenése mérsékli. Várakozásunkkal összhangban a bérek oldaláról egyelőre inflációs hatás nem azonosítható. A globális infláció 2016 végén elindult emelkedése az elmúlt hónapokban megállt. Az Európai Központi Bank az eurozóna kapcsán lefelé módosította a következő évekre vonatkozó inflációs előrejelzését, így a külső infláció hosszabb ideig alacsony maradhat. Ezzel összhangban a korábbi várakozásokhoz képest enyhén mérsékeltebb belföldi inflációs alapfolyamatokra számítunk.

2017 első negyedében a hazai gazdaság dinamikusán bővült, amelyhez a fogyasztás mellett elsősorban a beruházások, termelési oldalról pedig az ipar és a szolgáltatások teljesítménye járultak hozzá. A második negyedévben a beérkező havi adatok alapján várhatóan folytatódik a magyar gazdaság bővülése, amelyben markáns szerepe lesz a belső kereslet erősödésének (fogyasztás, beruházás). A beruházások általános élénkülésében jelentős szerepe lesz az EU-s forrásfelhasználás beindulásának, és a lakossági beruházás élénkülésének. A lakossági fogyasztás, valamint a magánberuházások felfutása fokozza az import bővülését, ami a külkereskedelmi mérleg és a folyó fizetési mérleg többletének fokozatos mérséklődését eredményezi. A külső finanszírozási képességet ugyanakkor az EU-transzferek emelkedő felhasználása érdemben bővíti, ami stabil hátteret ad a külső sérülékenység további csökkenéséhez. A Monetáris Tanács a következő években stabilan 3-4 százalékos közötti éves növekedésre számít, amihez nagyban hozzájárulnak az MNB és a kormány növekedésösztönző programjai. A kibocsátási rés fokozatos záródásával a dinamikus gazdasági növekedés szempontjából a termelékenység és a versenyképesség javításának lesz egyre meghatározóbb szerepe. A munkaerő iránti kereslet erős maradt, 2017 első negyedében a foglalkoztatottság enyhén emelkedett, miközben a munkanélküliségi ráta historikusan alacsony szinten alakul.

A 2017. március végén lezárult Növekedési Hitelprogram kivezetését követően a piaci hitelezésre való átállást a 2016 elején bevezetett, majd 2017 májusában kibővített Piaci Hitelprogram (PHP) biztosítja. Ennek következtében a mikro-, kis- és középvállalati szektor hitelezése középtávon továbbra is a fenntartható növekedéshez szükséges 5-10 százalékos sáv felső felében maradhat.

Az év első felében valamelyest kedvezőbben alakult a nemzetközi pénzügyi hangulat a tavalyi évhez képest. A figyelem középpontjában leginkább az új amerikai kormány intézkedései, valamint a Fed és az EKB részéről tett monetáris politikai nyilatkozatok és döntéseivel kapcsolatos várakozások álltak. Továbbá a piaci folyamatokat a Brexit és az európai választások fejleményei, illetve az OPEC termeléskorlátozásának kiterjesztése is nagy mértékben befolyásolták. A főbb részvénypiaci és kötvénypiaci kockázati mutatók a befektetési kedv javulását mutatták, amelynek hatására a részvényindexek tovább emelkedtek. Az időszak végére az eurozóna esetében a kamatpályára vonatkozó piaci várakozások lefelé tolódtak, míg a Fed várt kamatpályája nem változott érdemben. A félév során az olajárak változóképpen alakultak, de összességében kisebb csökkenéssel zárták az időszakot. A hazai pénzügyi folyamatokat a nemzetközi befektetői hangulat mellett elsősorban a jegybanki lépések befolyásolták.

Az MNB márciusban 6-12 hónapos swapokkal bővítette a jegybanki eszköztárat és módosította a monetáris politika előrettekintő üzenetét. Mindezek hatására a következő évekre vonatkozó kamatvárakozások lefele tolódtak, a piaci szereplők a korábbinál hosszabb ideig számítanak a laza monetáris kondíciók fennmaradására. A három hónapos betét állományának korlátozása miatt kiszoruló likviditás továbbra is jelentős hatást gyakorolt a hazai pénzügyi hozamokra, így a három hónapos BUBOR historikus mélypontra csökkent. A hazai monetáris politika szempontjából leginkább

meghatározó euroövezeti monetáris kondíciók a piaci előrejelzések alapján várhatóan továbbra is tartósan lazák maradnak.

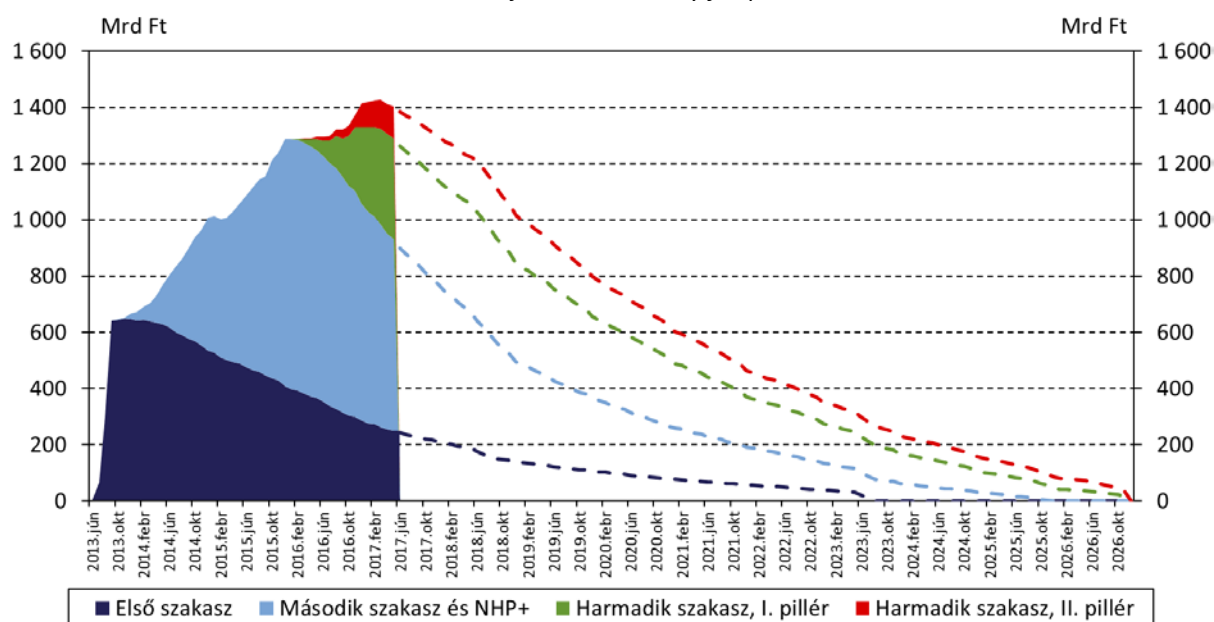
A vizsgált időszakban az utolsó kamatdöntő ülésre júniusban került sor. Ekkor a Monetáris Tanács úgy értékelte, hogy a magyar gazdaságban vannak még kihasználatlan kapacitások, de ezek a kibocsátás dinamikus növekedésével fokozatosan megszűnnek. A júniusi jegybanki előrejelzések feltételeinek teljesülése mellett az alapkamat aktuális szintjének és a jegybanki eszköztár átalakításával elért laza monetáris kondícióknak a tartós fenntartása összhangban van az inflációs cél középtávú elérésével és a reálgazdaság ennek megfelelő mértékű ösztönzésével. A júniusi ülésen a Monetáris Tanács értékelése szerint a külső környezet változásával nőttek a lefelé mutató inflációs kockázatok. A júniusi előretekintő üzenet szerint amennyiben az infláció tartósan elmarad az inflációs céltól, a Monetáris Tanács kész a monetáris kondíciók további lazítására nemhagyományos, célzott eszközök alkalmazásával.

A monetáris politikai eszköztár változásai

Növekedési Hitelprogram

2017. március 31-én véget ért a Növekedési Hitelprogram (NHP) harmadik szakaszának szerződéskötési időszaka. A kivezető szakaszban 2016 eleje óta 685 milliárd forint összegben nyújtottak a bankok finanszírozást a hazai mikro-, kis- és középvállalkozásoknak, ezzel a 700 milliárd forintos keretösszeg 98 százaléka felhasználásra került. Az NHP három szakasza és az NHP+ keretében összesen 78 ezer hitel- és lízingügylet jött létre mintegy 2800 milliárd forint összegben. A kint lévő állomány 2017 második negyedévében érte el csúcspontját, meghaladva az 1400 milliárd forintot, ami a teljes kkv-hitelállomány mintegy harmadát teszi ki. Innentől az állomány fokozatos leépülése várható: 2020 közepére mintegy felére, 2023 elejére pedig mintegy negyedére csökkenhet, mielőtt 2026 végén a hitelek teljes egészében kifutnak (4. ábra)

4. ábra: Az NHP keretében létrejött hitelállomány felépülése és várható alakulása

Megjegyzés: a harmadik szakasz II. devizapillére keretében nyújtott hitelek nem növelik az MNB mérlegét, miután a nyújtott forinthitelt egy csereügylet formájában a jegybank visszaveszi, és helyette eurót ad a résztvevő bankok számára. Forrás: MNB.

Az NHP közel 40 ezer hazai kkv kedvező és kiszámítható feltételek melletti finanszírozását szolgálta. A program trendfordulót hozott a kkv-hitelezésben: a hitelállományban korábban tapasztalt évi 5-7 százalékos visszaesés az NHP elindítását követően megállt, 2015-től fokozatosan emelkedésnek indult, 2016-ban pedig már az – MNB által a hosszú távon fenntartható gazdasági növekedéshez szükségesnek tartott – 5-10 százalék közötti sávba került. Az összes szakaszban együttvéve mintegy 1700 milliárd forintnyi hitel- és lízingügylet szolgálta új beruházások finanszírozását. Az MNB becslései szerint az NHP összességében mintegy 2 százalékponttal járulhatott hozzá 2013 és 2016 között a gazdasági növekedéshez, a foglalkoztatást pedig mintegy 20 ezer fővel növelhette. 2017 februárjában sor került a Piaci Hitelprogramban tett hitelezési vállalások 2016. évi banki teljesítésének ellenőrzésére. A programban résztvevő bankok kkv-hitelezésüket a vállalt 195 milliárd forinttal szemben 302 milliárd forinttal növelték 2016-ban, ami 155 százalékos teljesítést jelent bankrendszer szinten. A résztvevő 17 bank vagy bankcsoport közül 15 túlteljesítette az előzetes vállalását, míg két intézmény esetében a teljesítés elmaradt a vállalástól. A terméktájékoztatóban rögzítetteknek megfelelő HIRS-zárások következtében a bankok fennmaradó hitelezési vállalása 170 milliárd forintot tett ki, amiből adódóan a preferenciális betételhelyezés 390 milliárd forintos felső korlátja 339 milliárd forintra csökkent 2017. március 1-jétől. A PHP-ban résztvevő bankok a preferenciális betételhelyezési lehetőséget az első félévben erőteljesen kihasználták. A preferenciális betétben elhelyezett átlagos állomány 2017 első félévében 295 milliárd forintot tett ki, ezen belül az első negyedév átlaga 293, a második pedig 298 milliárd forint volt.

Annak érdekében, hogy a bankok hitelezési vállalásaikat emelni tudják, a Monetáris Tanács május 24-én a Piaci Hitelprogram második szakaszának elindításáról határozott. A második szakaszban az első szakasz jegybanki eszközei csak mennyiségükben korlátozott mértékben állnak a bankok rendelkezésére. A jegybank által felajánlott feltételes kamatcsere ügyletek addicionális keretösszege 300, míg a preferenciális betétállományé 150 milliárd forint volt. Az egyedi banki vállalások emelése érdekében a PHP második szakaszában a kiemelkedő arányú hitelnövelést vállaló (úgynevezett dinamikus) bankok arányaiban nagyobb mértékben részesülnek a preferenciális betéti eszközökből. Az MNB a PHP második szakaszának tenderét 2017. július 6-án tartotta, ahol kilenc bank 228 milliárd forint értékben vállalta kkv-hitelezése növelését, ami 150 milliárd forint addicionális preferenciális betét elhelyezési lehetőséget jelent.

A bankrendszer forintlikviditás-kezelése

2017 első negyedévében a jegybank banki forintlikviditást befolyásoló nettó (jegybanki hiteleket is figyelembe vevő) tételei (sterilizációs eszközök, pénzforgalmi számlák egyenlege, preferenciális betét) együttesen 561 milliárd forinttal, 1399 milliárd forintra csökkentek. A likviditást nagyrészt a Kincstári Egységes Számla (KESZ) egyenlegének a költségvetési folyamatokhoz kapcsolódó növekedése szűkítette. Emellett az MNB devizaműveletei (beleértve az első negyedévben lejárt, 590 millió euro értékű forintosítási swapokat) szintén ebbe az irányba hatottak. A negyedév nagy részében mind a költségvetési és finanszírozási folyamatok, mind a készpénzállomány alakulása az előrejelzettnél erőteljesebben szűkítette a bankrendszeri likviditást. Június közepére azonban a korábbi szűkítő hatás semlegessé vált, majd a félév végére a szűkítő hatás likviditásbővülésbe váltott át.

A bankrendszer jegybanktól felvett hitelekkel korrigált nettó likviditása a január eleji 1960 milliárd forintról június végére 1327 milliárd forintra csökkent. Az MNB a banki nettó likviditás - autonóm folyamatok miatti - nem szándékolt mértékű csökkenését az előzetesen meghatározott kizorítási hatás elérése érdekében mindkét negyedévben forintlikviditást-nyújtó finomhangoló swapokkal ellensúlyozta.

A finomhangoló swapok állománya 2017 év elején 400 milliárd forintot tett ki, majd az első negyedévben 150, a félév végére pedig további 300 milliárd forinttal növekedett.

A félév során a három hónapos betéti állomány 900 milliárd forintról két lépésben 500 milliárd forintra történő csökkentésével az MNB biztosította a laza monetáris kondíciók fennmaradását. A három hónapos betét állománya a január eleji 900 milliárd forintról havi lépésekben csökkenve a március 29-i tender után érte el a 750 milliárd forintos, végül a június 21-i tender után az 500 milliárd forintos értéket. A három hónapos betétben havonta a következők voltak a bankok összesített ajánlatai, illetve az elfogadott mennyiségek:

2. táblázat: A három hónapos betéti tenderen benyújtott és elfogadott összesített ajánlatok milliárd forintban

	Összes ajánlat	Elfogadott mennyiség
2017.06.21	403	275
2017.05.24	406	175
2017.04.26	253	50
2017.03.29	526	350
2017.03.01	533	325
2017.01.25	292	75

Forrás: MNB.

A kiszorítás tekintetében kiemelt jelentőségű O/N betétállomány havonta erősen hullámlzott: értéke januárban átlagosan 598 milliárd forint volt, és január 10-én 898 milliárd forintos lokális csúcsot ért el. Februárban az átlagos állomány 258 milliárd forintra csökkent, majd márciusban 482 milliárd forintra növekedett. Áprilisban 376, majd májusban átlagosan 186 milliárd forintra apadt le ismét, 58 milliárd forintos minimum értékkel. Végül júniusban ismét 417 milliárdos átlagoshoz közeli állomány került elhelyezésre, 710 milliárd forintos maximum értékkel.

A félévben a mennyiségi korlátozás likviditás-többletes helyzetéből adódóan a jegybank hiteleszközeit csak igen korlátozott mértékben használták a bankok. Az egynapos hitelek tekintve az átlagos hitelfelvétel az első negyedévben 1,67, a másodikban pedig 6,71 milliárd forint volt. Egyhetes hitelt mindössze egyetlen bank vett fel, összesen öt alkalommal; az állomány első negyedéves átlaga 11, a második negyedéves pedig 2 milliárd forint volt. A monetáris célú hitelek állománya az első félévben alacsony volt; legmagasabb értékeit a hónapfordulóknál érte el: január elején 120, április elején 67, május elején 57 milliárd forintot. Az átlagos állomány az első negyedévben 13, a másodikban pedig mindössze 9 milliárd forintot tett ki.

A három hónapos betét korlátozása az alapkamat 0,9 százalékon való tartása mellett lehetővé tette a laza monetáris kondíciók fenntartását. A félév folyamán a kamatfolyosó változatlan maradt, alsó széle - 0,05 százalék (O/N betéti kamat), felső széle pedig 0,9 százalék (O/N hitelkamat). A mennyiségi korlátozás elérte kitűzött céljait, azaz a három hónapos betétből kiszorított likviditás mind a bankközi, mind az egyéb releváns piacokon csökkentette, illetve alacsonyan tartotta a hozamokat. Év eleje óta a három hónapos BUBOR jegyzések mintegy 27 bázisponttal 15 bázispontra csökkentek, a három hónapos diszkontkincstárjegy hozamok 5-8 bázispont körül stabilizálódtak, és a három hónapos swap-ügyletekből számolt implikált forinthozamok is 10 bázispont alá csökkentek az időszak végére. A likviditás folyamatos kiszorítása fenntartja a laza monetáris kondíciókat mind a bankközi, mind az egyéb releváns piacokon, és az alacsony banki forrásköltség miatt elősegíti a hitelezés további erősödését. A tartósan laza monetáris

kondíciók melletti jegybanki elköteleződést jelentő 6-12 hónapos swapeszközök márciusi bevezetését - és az ezen eszközökre meghirdetett három tendert - követően a piaci hozamvárakozások érdemben lejjebb tolódtak. Az egynapos piaci kamatszintet mérő HUFONIA a félév folyamán - a többi jellemző piaci rövid hozamhoz hasonlóan - 0 százalék közelében tartózkodott. Néhány kiugró értéktől eltekintve 10 bázispont alatti értékek voltak a jellemzők, a félév átlaga pedig 6 bázispontot tett ki.

A kamattranzmisszió szempontjából kitüntetett jelentőségű három hónapos referenciahozamok 2017 elejétől az I. félév végéig tovább mérséklődtek. Az FRA-kból származtatott három hónapos hozam az időszak első negyedében 19 és 35, a második negyedévben pedig 16 és 20 bázispont között ingadozott. A banki rövid lejáratú, illetve változó kamatozású hitel- és betéti kamatlábak tavaly decemberhez képest mind a vállalati, mind a lakossági szegmensben - a lakossági változó kamatozású hitelek kivételével - csökkentek.

A monetáris politikai eszközök igénybevétele

A Monetáris Tanács 2016. decemberi döntése értelmében a Magyar Nemzeti Bank 2017. első negyedév végére vonatkozóan 750 milliárd forintban korlátozta a három hónapos betéthez való banki hozzáférést. 2017. első negyedében az MNB a havi tendereken 75, 325, illetve 350 milliárd forintot fogadott el, 292, 533, illetve 526 milliárd forint bankrendszeri igény mellett. A második negyedév végére a Monetáris Tanács 2017. márciusi ülésén 500 milliárd forint elérendő felső korlátot szabott meg. A II. negyedévben a havi tendereken az MNB által elfogadott mennyiség rendre 50, 175 és 275 milliárd forint volt, 253, 406 és 403 milliárd forint összes banki ajánlat mellett. A Monetáris Tanács a 2017 harmadik negyedévére vonatkozóan a három hónapos betéti korlátot 300 milliárd forintban határozta meg.

A 3 hónapos betétből kiszoruló likviditás a jegybanki eszközök közül az egynapos, illetve preferenciális betétekben került elhelyezésre. Az egynapos betét állománya a félév során végig magas volt, bár a második negyedévben a KESZ likviditásszűkítő folyamatainak hatására némileg alacsonyabb volumeneket ért el. Az átlagos O/N betéti állomány az első negyedévben 452, a másodikban pedig 325 milliárd forintra rúgott. A preferenciális betét maximális elhelyezhetősége egyes HIRS ügyletek 2017. február végi lezárása miatt március elejétől 390-ről 339 milliárd forintra csökkent. A betét átlagos kihasználtsága az időszakban végig a felső határ közelében tartózkodott: átlaga az első negyedévben 293, a másodikban pedig 298 milliárd forintot tett ki.

A bankrendszert érő likviditási sokkok ellensúlyozására az MNB pozitív likviditási sokk (likviditás bővülése) esetén egyhetes betéttel, negatív sokk (likviditás csökkenése) esetén pedig forint-nyújtó FX-swappal avatkozhat be a likviditási helyzet helyreállítása érdekében. Az első félévben a nagyrészt szűkülő bankrendszeri likviditásra való tekintettel és a kiszorítási hatás fenntartása érdekében az MNB összesen huszonhárom finomhangoló swap-tendert tartott. A Monetáris Tanács március 28-i döntése alapján a finomhangoló swaptenderek eszköztára hosszabb, 6 és 12 hónapos futamidejű eszközökkel kiegészítésre került. A swap tenderek 17 esetben egy hónapos, 3 esetben három hónapos, 2 esetben hat hónapos és 1 esetben 12 hónapos futamidővel kerültek megrendezésre. Az MNB az első félévben tenderenként átlagosan 130 milliárd forintot nyújtott a bankrendszernek. Június végén a finomhangoló swaptenderek fennálló állománya 849 milliárd forint (2,749 milliárd euro) volt.

Devizalikviditást nyújtó eszközök

Devizatenderek

A lakossági devizahitelek kivezetéséhez kapcsolódó elszámolási és a forintosítási tenderekből március 16-án 590, június 21-én pedig 180 millió euro feltétel nélküli devizaswap járt le. Így a félév végén az

MNB fennálló kapcsolódó swap-állománya 312 millió eurót tett ki. Az elszámolási és a forintosítási tenderekből adódó swapállomány 2017. december 20-án fog teljesen lejárni.

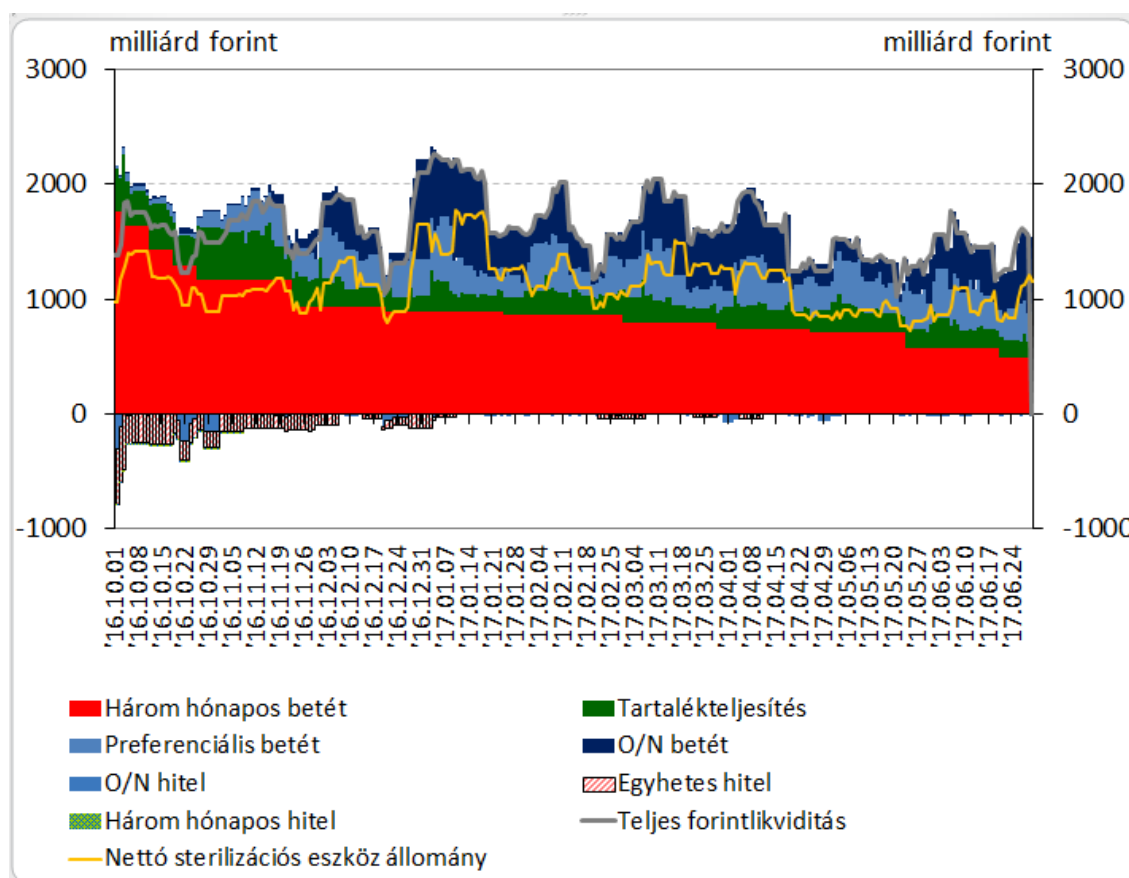
Jegybanki devizacsere-ügyletek

Az euro/forint devizacsere piaci felárak esetében a rövid lejáratú jegyzések az előző időszakhoz hasonlóan alakultak. Az overnight és a tomnext árak kisebb volatilitás mellett a szokásos néhány kiugró értéket mutatták. A kiugrások 100-160 bázispont körüli értékek körül szóródtak.

A rövid futamidőkön hat hónapig mindenhol 0 körül alakult az átlagos felár; két hónapig az átlagos érték pozitív, három és hat hónapra enyhén negatív értékekkel. Az egynapos (O/N) és a tomnext (T/N) szpred az előző félévhez hasonlóan, mérsékelten volatilis volt. Hosszabb futamidőkre a mid jegyzések -50 és +50 bázispont között szóródtak. A korábbi években jellemző negyedév végi swappiaci feszültség a korábban látottnál enyhébb volt.

Az eurolikviditást nyújtó jegybanki O/N FX-swap rendelkezésre állás esetében a piaci feszültségek oldódásával a banki kereslet megszűnt, az utóbbi másfél évben a bankok nem vették igénybe az eszközt. Az utóbbi szűk két évben bekövetkezett strukturális változások miatt érdemben csökkent a hazai bankszektor swappiaci ráutaltsága, ami indokoltá tette az egynapos swapeszközzel való napi rendelkezésre állás szükségességének felülvizsgálatát. A felülvizsgálat eredményeképpen az MNB a swapeszköz 2017. július 18-ai hatályú felfüggesztéséről döntött.

5. ábra: A jegybank monetáris politikai eszközeinek igénybevétele

Megjegyzés: a Növekedési Hitelprogram III. pilléréhez tartozó, és a forintlikviditás-nyújtó finomhangoló swapok nélkül. Forrás: MNB.

2.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása

A pénzügyi szektor legfontosabb jellemzői

A pénzügyi szektor legfontosabb jellemzőit, valamint a pénzügyi rendszer stabilitását érintő legfontosabb kockázatokat a májusban megjelent Pénzügyi stabilitási jelentés mutatta be. A jelentés alapján összefoglalóan megállapítható, hogy a hazai pénzügyi rendszer stabil, sokkellenálló képessége mind a tőkehelyzet, mind a likviditás szempontjából erős. A legfrissebb tőke stresszteszt eredmények azt mutatják, hogy az alkalmazott stresszpálya mentén továbbra sincs tőkepótlásra szoruló intézmény. A bankrendszer likviditási puffere pedig stressz után is meghaladta a mérlegfőösszeg 10 százalékát. A belső kereslet vezérelte gazdasági növekedés következtében folytatódott a hitelezés bővülése, a bankrendszer jövedelmezősége pedig – részben egyedi tételeknek köszönhetően – az előző évhez hasonlóan kiemelkedően erős. Az elmúlt hónapokban a bankszektor javuló portfólióminőségének meghatározó tényezője volt a vállalati és háztartási hitelekre egyaránt kiterjedő portfóliótisztítás. A vállalati és a háztartási szegmens hitelezési folyamatait összegző Pénzügyi Kondíciós Index alapján a bankrendszer hitelezési aktivitásán keresztül továbbra is közel semleges hatást gyakorolt a reálgazdaság éves bővülésére.

A hitelintézetek hitelezési folyamatainak általánosan javuló tendenciái 2017-ben is folytatódtak. Tovább bővült a vállalati hitelezés, éves szinten 4 százalékkal nőtt a hazai vállalatok hitelállománya tranzakciós alapon az első negyedévben. A szűken értelmezett kkv-szektor hitelezése 8,1 százalékkal bővült, ami továbbra is az MNB által kívánatosnak tartott 5-10 százalékos növekedési sávon belül van, míg az önálló vállalkozókkal bővített kkv-szektorban 12,8 százalékkal nőtt a hitelezés éves összevetésben. A nem pénzügyi vállalatok hitelállománya éves szinten 260 milliárd forinttal emelkedett, ebből az első negyedévi növekmény 108 milliárd forintot tett ki. Az elmúlt egy évben a Növekedési Hitelprogram (NHP) keretében folyósított hitelek mellett jelentősen bővültek a piaci alapú forinthitelek.

2017. március 31-én ért véget a Növekedési Hitelprogram harmadik, kivezető szakaszának szerződéskötési időszaka. 2013. júniusi indulása óta az NHP meghatározó szerepet töltött be a kkv-hitelezésben, mintegy 2800 milliárd forintnyi kedvező hitel került közel 40 ezer hazai mikro-, kis- és középvállalkozáshoz. A program trendfordulót hozott a kkv-hitelezésben: a hitelállományban korábban tapasztalt évi 5-7 százalékos visszaesés az NHP elindítását követően megállt, 2015-től fokozatosan emelkedésnek indult, 2016-ban pedig már az – MNB által a hosszú távon fenntartható gazdasági növekedéshez szükségesnek tartott – 5-10 százalék közötti sávba került. Az NHP-s hitelek félév végén fennálló – azaz a már visszafizetett, valamint a még le nem hívott hiteleket nem tartalmazó –, 1400 Mrd forintos állománya a teljes kkv-hitelállomány mintegy harmadát teszi ki.

A megkötött szerződések darabszámát tekintve a három szakaszban összesen közel 78 ezer ügylet jött létre, amelynek jelentős hányada (59 százalék) mikrovállalkozásokhoz kapcsolódik. A program egyes szakaszaiban egyre inkább az új, azon belül is a beruházási hitelek kerültek előtérbe, mintegy 1700 Mrd forintnyi hitel- és lízingügylet finanszírozott új beruházásokat (1. táblázat).

3. táblázat: A program keretében nyújtott hitelek vállalatméret és hitelcél szerinti megoszlása

Mrd Ft	Mikrovállalkozás		Kisvállalkozás		Középvállalkozás		Összesen	
	Darab	Összeg	Darab	Összeg	Darab	Összeg	Darab	Összeg
Beruházási hitel	38 400	665	16 118	519	5 634	510	60 152	1 694
Forgóeszköz hitel	3 259	58	3 850	202	1 508	245	8 617	505
EU-s támogatás előf.	2 796	44	924	49	419	36	4 139	129
Hitelkiváltás	1 720	91	2 039	189	1 282	202	5 041	483
Összesen	46 175	858	22 931	959	8 843	993	77 949	2 811

Megjegyzés: A vállalkozásokat elsődlegesen az éves beszámolójukban szereplő adatok alapján soroltuk be méret szerint csoportokba. Forrás: MNB.

Az NHP kivezetése után várhatóan gördülékenyen zajlik majd a piaci alapú hitelezésre történő átállás, és így a továbbiakban is elegendő forrás áll a vállalkozások rendelkezésére. Az MNB előrejelzése szerint 2017-ben is a kívánatosnak tartott 5-10 százalék közötti mértékben fog nőni a kkv-szektor hitelállománya. Az elmúlt években végrehajtott kamatcsökkentéseknek köszönhetően már a piaci alapú hitelek is kedvező feltételek mellett érhetők el a vállalatok számára, emellett az MNB kibővített Piaci Hitelprogramja továbbra is segíti a piaci hitelezésre való visszatérést.

A háztartási szektor hiteldinamikája az első negyedévben fordult pozitívba, éves összevetésben 1,2 százalékkal emelkedett a háztartások hitelállománya. A háztartási hitelezés alakulására jelentős hatást gyakorolt az önálló vállalkozók által felvett hitelek értéke, de a lakossági hiteldinamika ettől eltekintve is folyamatos javulást mutat. Az új szerződéskötések volumene éves átlagban mintegy 50 százalékkal nőtt, ezen belül az új lakáshitelek kihelyezése 44 százalékkal emelkedett az elmúlt egy évben. A kereslet emelkedését a Családi Otthontermelési Kedvezmény (CSOK) továbbra is támogatja, az év első negyedévében a CSOK-hoz volt köthető az új kibocsátású lakáshitel-volumen 16 százaléka. Az új lakáscélú hitelek átlagos teljes hitelköltsége és kamatfelára is csökkent a vizsgált időszakban, ugyanakkor még mindig jelentősen magasabb a régiós átlagnál, aminek jelentős részben a piaci verseny elégtelensége az oka.

2017 első negyedéve során tovább csökkent a 90 napon túl késedelmes és a nemteljesítő vállalati hitelek hitelintézeti szektoron belüli aránya és állománya egyaránt. A hitelintézetek mérlegében található 90 napnál nagyobb késedelembe lévő hitelek aránya a 2016 év végi 5,3 százalékról 4,1 százalékra mérséklődött 2017. március végéig. A nemteljesítő hitelek teljes aránya pedig 12,7 százalékról 8,7 százalékra csökkent. A nemteljesítő hitelek teljes volumene 548 milliárd forintot tett ki március végén, ami a 2016 év végi értékhez képest mintegy 218 milliárd forintos csökkenést jelent. A nemteljesítő hitelekben belül továbbra is nagyobb arányt képviselnek a 90 napos késedelemmel nem rendelkező, de nemteljesítő hitelek, amelyek a teljes problémás állomány 55 százalékát teszik ki. A nemteljesítő vállalati hitelek arányának változását komponensekre bontva látszik, hogy a ráta negyedéves csökkenésének nagy részét a portfóliójavulás okozta. A vállalati portfólió tisztítása, azaz a követelések eladása vagy leírása 0,35 százalékponttal mérsékelte az említett arányt. Az árfolyamszűrt vállalati hitelállomány negyedéves növekedése is a nemteljesítő arány csökkenésének irányába hatott, amíg a maradékelven számított portfólió romlási komponens következtében mintegy 3,18 százalékponttal csökkent a nemteljesítő hitelek aránya. A nemteljesítő vállalati hitelek aránya két év alatt a felére csökkent, és bár a projektfinanszírozási hitelek még jelentős állományt képviselnek, az elmúlt időszakban azonban ebben a szegmensben is érdemi javulás volt tapasztalható, mert a korábbi gyenge portfóliótisztítást felváltotta az aktív tisztítás. Mindez arra utal, hogy a fennmaradt nemteljesítő állomány kezelése immáron piaci viszonyok között rendeződhet.

2017 első negyedében a nemteljesítő háztartási hitelek aránya a hitelintézeti szektorban tovább csökkent és így arányuk az év végi 16,6 százalékos szintről 2017. március végére 13,8 százalékra mérséklődött. A nemteljesítőnek besorolt háztartási hitelek teljes állománya 151 milliárd forinttal csökkent, az első negyedév végén 797 milliárd forintot tett ki. Tovább csökkent a 90 napon túl késedelmes háztartási hitelek hitelintézeti szektoron belüli aránya és a 2016. december végi 12,7 százalékról március végéig 9,8 százalékra mérséklődött. A teljes állományból mintegy 566 milliárd forintot tesznek ki a 90 napnál nagyobb késedelembe lévő hitelek, amelyből 415 milliárd forint jelzáloggal fedezett hitel. A nemteljesítő háztartási hitelek arányának csökkenése elsősorban a portfóliótisztítás terén bekövetkezett stratégiaváltás eredménye, amelynek lényegi eleme a nemteljesítő portfóliók értékesítése. Ugyanakkor a hitelállomány növekedése is a nemteljesítő háztartási hitelek arányának csökkenése irányába hat.

A hitelintézetek 2017. első negyedében az előző év azonos időszakában elért eredményhez hasonló mértékű, 190 milliárd forintos adózás előtti nyereséget realizáltak (adózás után 176 milliárd forint). A megtermelt profit intézmények közötti eloszlása azonban továbbra is erősen aszimmetrikus. Az adózás előtti saját-tőke arányos megtérülés enyhén csökkent az év végéhez képest, értéke márciusban 15,7 százalék volt. A főbb jövedelemtétel közül a nettó kamatbevételek csökkenést, a működési költségek stagnálást, míg a pénzügyi műveletek eredménye, valamint a díj- és jutalékeredmény javulást mutattak. A hitelezési veszteségek tekintetében folytatódott az elmúlt évben megfigyelhető tendencia: az intézmények az értékvesztés-visszaíráson nyereséget, míg a követelések értékesítésén veszteséget realizáltak.

Májusban jelent meg a legfrissebb lakáspiaci folyamatokat bemutató Lakáspiaci jelentés. A jelentés alapján megállapítható, hogy a hazai lakáspiaci ciklus 2016 során egy érettebb szakaszába lépett, ahol a megnövekedett keresletre már a kínálati oldal is egyértelmű élénküléssel reagált. A keresleti oldalt a háztartások kedvező jövedelmi és munkaerőpiaci helyzete mellett az alacsony kamatkörnyezet is támogatta. Mindeközben a kereslet növekedéséhez a hitelezés élénkülése is egyre inkább hozzájárul. A hazai lakások országos átlagban mintegy 15,4 százalékos éves növekedést mutattak az elmúlt év végén, ami mögött továbbra is jelentősebb területi heterogenitás húzódott meg. A fővárosban tapasztalható a legnagyobb – éves összevetésben valamivel több mint 22 százalékos – lakásár-emelkedés, ami jelentősen meghaladja a vidéki városokban, valamint a községekben tapasztalt lakásár-dinamikát. Összességében sem az új lakáscélú hitelkihelyezések bővülése, sem pedig a lakások országos átlagban számított emelkedése nem tekinthető túlfűtöttnek.

A jegybank makroprudenciális tevékenysége

2017 első félévében a jegybank a pénzügyi stabilitás erősítése, a fogyasztóvédelem támogatása és a banki verseny élénkítése érdekében a piaci szereplőkkel és a fogyasztók képviselőivel együttműködve megalkotta a „Minősített fogyasztóbarát lakáshitel” termékekre vonatkozó feltételrendszert. A minősítés keretében a bankok pályázhatnak termékeikkel a jegybank által odaítélhető minősítés és az ahhoz kapcsolódó logó használatára. A minősítés bevezetésével egységes feltételrendszerű, átlátható, összehasonlítható és kedvező árazású lakáshitelek terjedhetnek el a piacon. Az MNB a minősítést úgy alakította ki, hogy a fogyasztói igényeket minél inkább kielégítő, a piaci versenyt erősítő és a hitelkiváltásokat ösztönző termékek forgalmazása indulhasson meg.

2017. április 1-jén lépett életbe a jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutató (JMM) előírás, amely a bankrendszer forint lejáratú eltéréseinek csökkentése mellett a jelzáloglevél-piac mélyítését is segítheti. A pénzügyi stabilitás erősítése érdekében a problémás projekthitelekkel összefüggő rendszerkockázat

kezelésére előírandó rendszerkockázati tőkepufferre (Systemic Risk Buffer – SRB) vonatkozó követelmény 2017. július 1-jétől lépett életbe. Az eszköz bejelentése óta jelentős banki alkalmazkodás valósult meg, így az MNB egyedi banki határozatokban mindösszesen két bankra írta elő a rendszerkockázati tőkepuffer megképzésének kötelezettségét.

Az MNB 2016 januárjától alkalmazza a pénzügyi közvetítőrendszer hitelezési ciklusokon átívelő ellenálló képességének növelésére szolgáló anticiklikus tőkepuffert (Countercyclical Capital Buffer – CCyB). A CCyB ráta mértékének negyedéves felülvizsgálata során a ciklikus rendszerkockázatok változatlansága miatt az MNB 2017 első félévében a 0 százalékos szint fenntartásáról döntött.

Az MNB kiemelt figyelmet fordít a technológiai fejlődésből adta lehetőségek biztonságos kiaknázhatóságát elősegítő szabályozói környezet megteremtésére is. A technológiai fejlődés egyfelől javíthat a bankrendszer alacsony költséghatékonyságán, másrészt azonban a túlzottan megengedő szabályozás növelheti rendszerkockázatok kialakulásának esélyét is. A rugalmasság és stabilitás közötti megfelelő egyensúly kialakításához az MNB megkezdte a piaci igények és a nemzetközi legjobb gyakorlatok feltérképezését.

Az MNB makroprudenciális területe több módszertani fejlesztést is lezárt az elmúlt félévben. Elkészült a CCyB-ráta meghatározásához felhasznált ciklikus rendszerkockázati térkép indikátorainak ténybecslése, amely javítja a ciklikus jellegű rendszerszintű pénzügyi kockázatok valós idejű értékelésének pontosságát. Ezen kívül az MNB lakáspiaci monitoringrendszere kibővült egy új, az országos lakásárak túlértékeltségét vagy alulértékeltségét mérő modellel, illetve kialakításra került a magyar pénzügyi rendszerben megjelenő rendszerszintű stresszhelyzet mérésére alkalmas új mutató, a Faktor Alapú Pénzügyi Stressz Index (FSI), amelynek a jövőben kiemelt szerepe lehet a CCyB-ráta felszabadításáról szóló döntések előkészítésében.

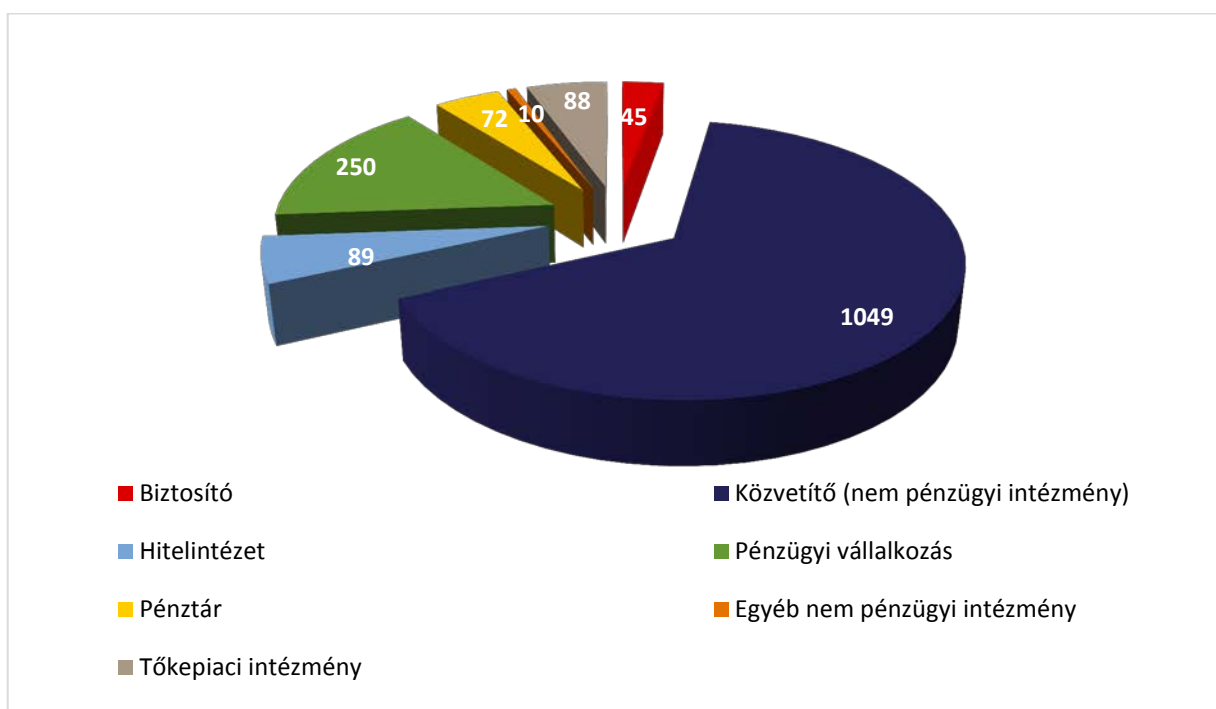
Az MNB szakértői figyelemmel kísérték a pénzügyi rendszert érintő nemzetközi szabályozási folyamatokat, és aktívan részt vettek az Európai Bankhatóság és az ESRB makroprudenciális politikával foglalkozó munkacsoportjaiban. Továbbá több nemzetközi konferencián ismertették a hazai makroprudenciális témájú kutatásokat, köztük az MNB, az ESRB és a Centre for Economic Policy Research (CEPR) által közösen 2017 áprilisában Budapesten megrendezett konferencián is.

2.3. Felügyeleti tevékenység és fogyasztóvédelem

2.3.1 Az MNB felügyeleti tevékenysége

A Magyar Nemzeti Bank 2017. június 30-ai adata alapján összesen 1603 intézmény prudenciális felügyeletét látja el, amelyek típus szerinti megoszlását a 6. ábra szemlélteti. A felügyelt intézmények száma az előző év végéhez mérten érdemben nem változott. Az első félévben 78 prudenciális és 13 piacfelügyeleti vizsgálat indult, illetve 66 prudenciális és 15 piacfelügyeleti, illetve 3 kibocsátói felügyeléssel kapcsolatos vizsgálat lezárása történt meg. Az MNB a tárgyidőszakban összesen 729 prudenciális engedélyező és jogérvényesítő határozatot adott ki, továbbá a piacfelügyeleti és kibocsátói felügyelési területen összesen 559 hatósági döntés született. Az intézkedések során 588 millió forint prudenciális intézményi bírság, illetve 422 millió forint piacfelügyeleti és felügyeleti bírság kiszabására került sor.

6. ábra: A felügyelt intézmények típus szerinti megoszlása (2017.06.30-án, db)

Forrás: MNB.

Az MNB hitelintézetek felügyeletéért felelős szakterülete 2017. első félévében 19 vizsgálatot zárt le, amelyből 15 eljárás még 2016-ban indult. A vizsgálatok 14 esetben – 7 átfogó, 6 cél és 1 utóvizsgálat – bírsággal és intézkedést előíró határozattal zárultak, a kiszabott bírságok összege 182 millió forint. A beszámoló időszakában 8 hitelintézetnél kezdődött meg a likviditásmegfelelést érintő helyszíni ILAAP vizsgálat, amelyből 2 ügy lezárásra is került. Az intézmények tőkemegfelelését érintően indított – a tőkemegfelelés belső értékelési folyamatára irányuló – 7 ICAAP vizsgálatból 3 fejeződött be a félév végéig.

Lezárult a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezetének egyik tagjánál folytatott azon célvizsgálat, amelynek fókuszában a több szövetkezeti hitelintézet egyesülésével létrejött új intézmény vállalatirányítási és informatikai kockázata, ezek kezelése, továbbá hitelkockázati tevékenysége állt. Az eljárás többek között a vállalatirányítási folyamatok, a hitelkockázatok kezelése, az ügyfélminősítések, az ingatlanfedezetek és visszavett eszközök értékelése, valamint egyes informatikai előírások, illetve a

felügyeleti adatszolgáltatás kapcsán állapított meg hiányosságokat. A jogsértések az intézmény működésének több területét is érintették, ugyanakkor az ügyfelek érdekei nem sérültek, és a hiányosságok a pénzügyi intézményrendszer tagjaira nem jelentettek negatív hatást, így összességében az MNB 19 millió forintos bírságot és intézkedési kötelezést is tartalmazó határozattal zárta a vizsgálatot.

A jegybank az első félévben célvizsgálatokat zárt le a hazai piac két meghatározó jelzálogbankjánál, amely során az egyik intézménynél a fedezetbevonást megelőző ellenőrzéssel, a refinanszírozási szerződés előzetes kontrolljával, továbbá az informatikai biztonsággal és BCP folyamattal kapcsolatban tárt fel olyan hiányosságokat, amelyek 2 millió forint bírság kiszabását indokolták.

A célvizsgálatok közül kiemelt figyelmet kapott továbbá a túlzott eladósodás ellen bevezetésre került jogszabályi előírások (JTM, LTV) gyakorlati végrehajtásának ellenőrzése, valamint a különböző bejelentések (fogyasztói, illetve piaci szereplőktől származó) kapcsán megindított prudenciális vizsgálatok lefolytatása. Az MNB 58 millió forint bírsággal sújtotta a gépjárműfinanszírozási piac egyik jelentős szereplőjét, mivel számos ügyletnél olyan hitelezési gyakorlatot folytatott, amely akadályozta a fogyasztók túlzott eladósodásának elkerülését célzó adósságfék-szabályok érvényesülését, továbbá a Bank a kapcsolódó adatszolgáltatási előírásokat is megsértette.

A 2017-es év egyik kiemelt célterületként meghatározott informatikai biztonsági kockázatelemzés és kezelés témakörben összesen 7 intézmény helyszíni témavizsgálata zajlott le. A nagyobb bizonyosságot adó adatelemzésen alapuló vizsgálat két banki fúziót érintő migráció kapcsán valósult meg. Az ellenőrzés az általános informatikai kontrollok működésének és az IT kockázatkezelés felülvizsgálatán túl a migrációban érintett adatkörök egyes elemeire (folyószámla számlaegyenleg, ügyfélállomány, hitelkártya adatok, TBSZ számlaegyenlegek) összehasonlító és/vagy újraszámításon alapuló ellenőrzés formájában került végrehajtásra a teljes populációra, valamint a mintavétel alapján kiválasztott esetekre. Az ügyféladatok migrációját érintően jelentősebb hiányosság nem került azonosításra.

A felépülő kockázatok időben történő és előretekintő azonosítása érdekében az MNB kiemelt figyelmet fordított az üzleti modellek elemzésére, amely fókuszában a hitelintézetek eredménytermelő képességének megítélése, valamint az eredményes működés hosszú távú fenntartását célzó intézkedések, illetve az ezekben rejlő kockázatok feltárása állt.

A szektor engedélyezési eljárásaiban továbbra is meghatározóak voltak az egyesülésekkel – így a szövetkezeti integrációval – kapcsolatos döntések, valamint a takarékszövetkezeti alapszabálmódosítások miatt indult eljárások. A félév során engedélyt kapott a Centrál NOK Zrt. a nemzeti otthonteremtési közösség megbízható szervezőjeként történő elismerésére, és végbement a Mark Zrt. tulajdonosváltása.

A pénzpiaci közvetítői felügyelés erősítése érdekében a rendszeres adatszolgáltatásra kötelezettek köre 2017-től kibővült a független pénzpiaci közvetítőkkel. Az új előírások teljesülését az MNB – a honlapon publikált információkon túlmenően – kétszer egynapos szakmai konzultációval, valamint az adatszolgáltatásra kötelezettek levélben történő tájékoztatásával segítette.

A biztosítók körében az első félévben 6 új vizsgálat indult és 6 vizsgálat zárult le, amelyek következményeként 195 millió forint bírságot szabott ki az MNB.

A megújított biztosítói vizsgálati módszertan szellemében az első félév eljárásaiban kiemelt jelentőséget kapott a biztosítók üzleti modell elemzése, amely során a jegybank átfogó képet kaphat az intézmények hosszú távú profitábilis működését veszélyeztető kockázatokról. Prioritás volt továbbá az etikus

életbiztosítási koncepciónak való megfelelés szempontjából az életági termékek vizsgálata, továbbá a lakásbiztosítási termékek ellenőrzése.

A biztosítóintézmények befektetési gyakorlatának vizsgálata során az MNB több esetben azonosított a 2016. évi jogszabályváltozások be nem tartásához kapcsolódó kockázatot, továbbá az adatok megbízhatóságát veszélyeztető pontatlanságokat. Az állománykezelési tevékenységgel összefüggésben szintén jelentős kockázatok merültek fel a kontrolltevékenységet érintően. A tárgyidőszakban folytatott eljárások során jellemző mulasztások voltak a szerződési feltételek hiányosságai, valamint az előírásoktól elmaradó ügyféltájékoztatás, továbbá a kiszervezésekhez kapcsolódó anomáliák. Átfogó vizsgálatok megállapításai nyomán az MNB 58, illetve 32 millió forintos bírságot szabott ki két jelentősebb piaci részesedéssel bíró biztosítóra, egyebek közt tartalék- és tőkeszámítást érintő módszertani, informatikai, vállalatirányítási, nyilvántartási, kiszervezési, számviteli, illetve a biztosítási ügyfélszerződéseket érintő jogsértések miatt. A feltárt szabálytalanságok megszüntetéséről az érintett intézményeknek az év második felében kell beszámolniuk.

Az első félévben a Szolvencia II átállási folyamat újabb fontos állomásához érkezett: egyrészt a biztosítók első alkalommal teljesítették az új, európai szinten egységes éves adatszolgáltatást, másrészt lezárult a biztosítók által első ízben benyújtott saját kockázat- és szolvenciaértékelések (ORSA jelentések) feldolgozása. Az MNB a jelentések áttekintése után vezetői levélben hívta fel a figyelmet a fejlesztendő területekre.

Az idei évtől az etikus életbiztosítási koncepciónak köszönhetően a megtakarítással kombinált életbiztosítási termékpaletta átalakult, a szerződések száma meglehetősen csökkent, a drága unit-linked típusú termékek kivezetésre kerültek, és a költségek összehasonlítására szolgáló teljes költségmutató (TKM) átlagosan negyedével csökkent. Az MNB az ügyfelek döntéseinek támogatása érdekében kifejlesztette és honlapján elérhetővé tette az életbiztosítások költség-összehasonlító alkalmazását, ami a biztosítók által kínált teljes termékpalettát bemutatja, valamint figyelmezteti az ügyfeleket az etikus koncepció keretén belül felállított limitrendszer megsértésére is.

A biztosítási piac egyik meghatározó közvetítőjénél az MNB – új vizsgálati módszerek alkalmazásával – egyes életbiztosítási ügyfélszerződések megszüntetését és ezzel párhuzamosan új, azonos célú életbiztosítás megkötését célzó közvetítői magatartást tárt fel. Az érintett biztosítási többes ügynök az egyik legfontosabb kötelezettségét szegte meg azzal, hogy huzamosabb időn át egyes életbiztosítási ügyfeleinek nem nyújtott megalapozott tájékoztatást a szerződések megszüntetésére, újak megkötésére vonatkozó előnyökre és hátrányokra vonatkozóan. A közvetítő célirányos magatartását valójában a számára jelentkező vagyoni előny motiválta, így az említett mulasztások, a társaságnál feltárt egyéb eljárási hibákkal, hiányosságokkal együtt megalapozták az 52,5 millió forintos felügyeleti bírság kiszabását.

Az MNB bírsággal sújtott egy biztosításközvetítő céget, mivel nem jelent meg személyesen a Pénzügyi Békéltető Testület előtti eljárásában, s az ügyre vonatkozó válasziratát is csak késedelmesen küldte meg. A felügyelet a tavalyi jogszabályi szigorítás óta első alkalommal szabott ki bírságot a pénzügyi fogyasztói jogviták rendezéséhez kapcsolódó együttműködési kötelezettség megsértése miatt.

A biztosítási szektor engedélyezési eljárásaiban kiemelt érdemmelnek a Pannónia – egykori MKB – biztosítótársaságok beolvadásával és állományátvételével kapcsolatos ügyek.

A pénztári szektorban az első félévben 7 átfogó, valamint 1 cél- és 2 utóvizsgálat zárult le, a befejezett eljárások összesen 9,5 millió forint bírság kiszabását vonták maguk után, amelyek 500 ezer forint fogyasztóvédelmi bírságot is magukban foglaltak. A vizsgálatok során továbbra is kiemelt szerepet kapott a belső kontrollrendszerek működésének, a nyújtott szolgáltatásokhoz és a tagsági jogviszony

megszűnéséhez, illetve egyéb elszámolásokhoz kapcsolódó eljárások szabályos lebonyolításának, és a pénztári tevékenység költségeinek vizsgálata. A félév során az MNB a pénztárak tagszerzési akcióival kapcsolatban szerzett tapasztalatai alapján vezetői körlevelet küldött ki az intézmények részére az önkéntes pénztárak tagszerzési, valamint tagdíjfizetést ösztönző tevékenységével kapcsolatos felügyeleti elvárásairól.

A félév végén az önkéntes pénztári szektorban két pénztár végelszámolása, továbbá három munkáltatói háttérű intézmény beolvadása volt folyamatban, így a szektorban az intézmények száma az eljárások lezárultával várhatóan tovább fog csökkenni. Az önsegélyező pénztári ágazatban egy új intézmény nyújtott be tevékenységi engedély iránti kérelmet, amelyhez kapcsolódó engedélyezési eljárás még nem zárult le a beszámoló időszakának végéig.

A tőkepiacok megbízható működésének elősegítése, valamint az esetleges jövőbeni visszaélések megelőzése érdekében az MNB tőkepiaci szereplők felügyeléséért felelős szakterülete az első félévben összesen 19 (11 átfogó, 1 téma, 1 utó és 6 cél) vizsgálatot indított, valamint 20 vizsgálatot zárt le.

Az ellenőrzések és a folyamatos felügyelés keretében az MNB továbbra is elsődleges prioritásként kezeli az ügyfélkövetelések és ügyfélállományok biztosítottságának védelmét. Szintén kiemelt jelentőséggel bír a portfóliókezelési tevékenység, valamint az ügyfélszámlák rendeltetésszerű használatának – az ügyfélszámlák feletti dolgozói meghatalmazások – ellenőrzése, illetve a vezető állású személyek és az alkalmazottak gazdasági érdekeltségeinek átláthatóságához és ügyletkötéseikhez kapcsolódó vizsgálatok. A felügyeleti tevékenység során nagy hangsúlyt kap a white-label szerződések (olyan szolgáltatási szerződések, ahol a befektetési szolgáltató teljes körűen támogatott terméket vásárol egy harmadik féltől, majd azt a saját márkája és cégneve alatt értékesíti) ellenőrzése, a végrehajtott ügyfélmegbízások piacszerűsége, az ügyletekkel kapcsolatos költségeket érintő tájékoztatás, és az ösztönzők átláthatósága vonatkozásában.

Az MNB átfogó vizsgálat keretében – a működési modell súlyos hiányosságai okán – egy alapkezelő, továbbá folyamatos felügyelési tevékenysége keretében – a szavatoló tőkére vonatkozó előírások ismételt megsértése és az ahhoz kapcsolódó helyreállítási kötelezettség elmulasztása miatt – egy alacsony piaci részesedéssel rendelkező befektetési vállalkozás engedélyét vonta vissza. A befektetési alapkezelők vonatkozásában az MNB nagy hangsúlyt fektet a kockázatkezelés, a likviditáskezelés, a vállalatirányítás és a befektetési döntéshozatal vizsgálatára, illetve a kezelési szabályzatokban meghatározott limitek betartására. Az elmúlt időszakban több alapkezelőt is tízmillió forintos nagyságrendben bírságolt a felügyelet az átfogó vizsgálatok során feltárt kockázat-, likviditás- és befektetéskezelési jogsértések miatt. A bírságösszeget az egyes szabálysértések súlya, és az alapkezelő piaci részaránya alapozta meg, kiemelendő ugyanakkor, hogy a feltárt hiányosságoknak nem volt negatív hatása a pénzügyi intézményrendszer tagjaira és a befektetőkre.

Az első félévben lezárult 5 operatív típusú – a felügyelt intézmények előzetes értesítése nélkül elvégzett szűk körű, kifejezetten kockázatokat szintetizáló és azok felépülését megakadályozó céllal indult – vizsgálat, amelynek középpontjában az adatminőség javítása és az adategyezőség teljeskörűségének való megfelelés állt. A célvizsgálatok közül 3 az adatminőség ellenőrzéséhez, míg 2 a folyamatos felügyelés során feltárt hiányosságok gyors kezeléséhez kapcsolódott. Az adatminőséggel kapcsolatos célvizsgálatok határozattal zárultak: két ügyben a megállapított kisebb hiányosságokat az intézmények azonnal kijavították, míg egy alapkezelő vonatkozásában súlyosabb jogsértések kerültek feltárára, többek között limitsértés és tőkehiány.

A beszámoló időszakában az MNB 13 piacfelügyeleti eljárást indított, 10 esetben jogosulatlan tevékenység végzésének gyanújával, 1 esetben bennfentes kereskedelem, 1 ügyben piaci manipuláció,

és 1 esetben pedig vállalatfelvásárlási szabályok megsértésének kivizsgálása céljából. A félév során 15 piacfelügyeleti eljárás zárult le, amelyekhez 394 millió forint piacfelügyeleti bírság kapcsolódott. A lezárt ügyek közül kiemelendő az az eljárás, amelyben – első alkalommal a jogosulatlan tevékenységet vizsgáló piacfelügyeleti eljárások tekintetében – a társaság tevékenységében érdemben közreműködő három magánszemélyt is piacfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte az MNB.

A félév során a felügyelet 3 kibocsátói célvizsgálatot zárt le – többek között a 2015-re vonatkozó, a nemzetközi számviteli standardok (IFRS) szerint készített konszolidált éves beszámoló jogszabályi megfelelőségét vizsgálva – és amelyek következtében összesen 7 millió forint bírságot szabott ki. A nyilvános kibocsátók 2016-os éves beszámolóival kapcsolatos felügyeleti tevékenység következtében az MNB két kibocsátó értékpapírjainak tőzsdei forgalmazását függesztette fel bírság kiszabása mellett, míg egy további kibocsátóra az éves beszámoló közzétételének elmulasztása miatt szintén bírságot rótt ki, tekintettel arra, hogy az érintett papír tőzsdei kereskedésének felfüggesztése már korábbi intézkedés eredményeként folyamatban volt. Mindezen túl 8 kibocsátó figyelmeztetésben részesült az éves jelentés közzétételét érintő kisebb súlyú mulasztások miatt.

A tőkepiaci kibocsátók engedélyezésével kapcsolatban az első félévben 429 határozat került kiadmányozásra. A Budapesti Értéktőzsdére bevezetett társaságok felvásárlása kapcsán az MNB négy vételi ajánlat jóváhagyásáról döntött. A vállalatfelvásárlások engedélyezése során minden esetben tulajdonosi megfeleltetés került elrendelésre. Kiemelt tőkepiaci jelentőséggel bírt a WABERER'S INTERNATIONAL Nyrt. törzsrésztvényeinek nyilvános értékesítésre történő felajánlásához, valamint a BÉT által működtetett szabályozott piacra történő bevezetéséhez készített összevont kibocsátási tájékoztató közzétételének engedélyezése. A befektetési alapkezelési szektort érintően 37 új befektetési alap nyilvántartásba vétele történt meg a félév során, amelyből hat ingatlanbefektetési alap.

Az idei év engedélyezési és felügyeleti tevékenységének egyik fókuszpontjaként szerepelnek a pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzésével kapcsolatos vizsgálatok, valamint egyéb hatósági feladatok. A 2017. június 26-ig hatályban lévő, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (Pmt.), valamint az Európai Unió által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról, valamint ehhez kapcsolódóan egyes törvények módosításáról szóló 2007. évi CLXXX. törvény (Kit.) felhatalmazása alapján az MNB az idén 11 vizsgálat keretében vizsgálta a kötelezettségek teljesítését, valamint folyamatosan véleményezi az engedélyezési eljárások keretében az engedélykérő intézmények pénzmosás- és terrorizmusfinanszírozás-megelőzési szabályzatát. Kiemelendő a pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzésével kapcsolatos szabályozói változás: míg korábban az MNB ajánlásban fogalmazta meg elvárásait, az első félév végén hatályba lépő új jogszabályi környezet már felhatalmazást ad arra, hogy a jegybank kötelező érvényű rendeletben jelenítse meg azokat.

2.3.2 Az MNB fogyasztóvédelmi tevékenysége

Az év első felében az MNB előtérbe helyezte a folyamatos fogyasztóvédelmi felügyelési tevékenységet, hivatalból vizsgálatot csak indokolt esetben, jogszabálysértés alapos gyanúja esetén rendelt el. A jegybank fogyasztói kérelemre 137, hivatalból 27 vizsgálatot indított és 168 fogyasztóvédelmi ügyet zárt le, amelyekhez 123 millió forint bírság kapcsolódott. A vizsgálatok során ideiglenes intézkedésre két esetben került sor. Az ellenőrzések elsősorban a fogyasztóval kötött kölcsönszerződésekre vonatkozó szabályok betartására, a panaszkezelési rendelkezéseknek való megfelelésre, a THM megfelelő számítási módszerére, a THM maximumra vonatkozó rendelkezések betartására, a kereskedelmi kommunikációra,

a biztosítók által kiküldendő tájékoztatásokra és igazolásokra, továbbá az értékesítési gyakorlatra, ezen belül különösen az ügyféltájékoztatások vizsgálatára irányultak.

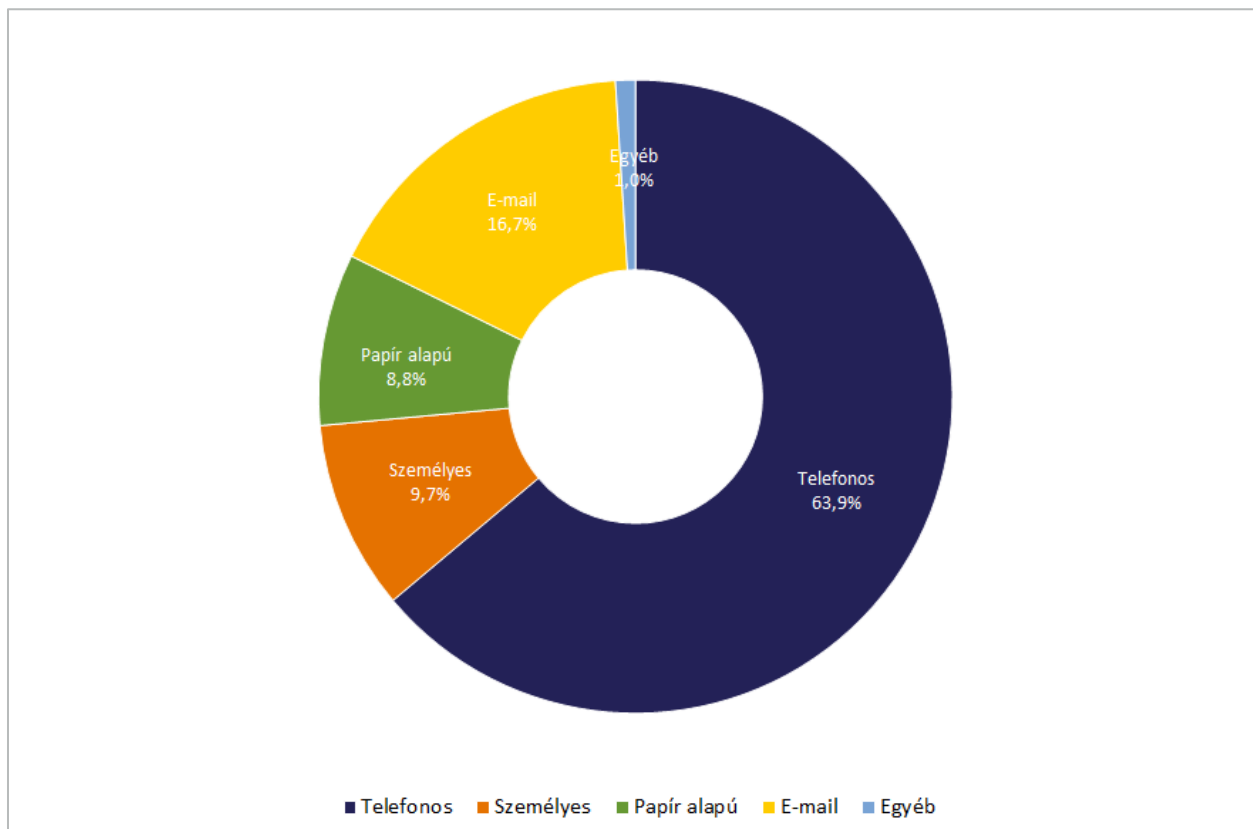
Folyamatos felügyelés keretében a jegybank közel 30 különböző fogyasztóvédelmi témakörben végzett elemzést és ennek eredményeként összesen 184 fogyasztóvédelmi figyelmeztetést küldött a felügyelt intézmények részére. Az elemzések során a fogyasztók széles körét érintő tárgyköröket tekintett át az MNB, így például a hitelkártyákhoz kapcsolódó szolgáltatásokat, a folyószámlahitel szerződések módosítása során alkalmazott eljárásokat, a különféle tájékoztatási és közzétételi kötelezettségek teljesítését, a biztosítók egyes eljárásait a kötelező gépjármű felelősségbiztosítás tárgyában, továbbá a nemzeti otthonteremtési közösség kommunikációját, tájékoztató tevékenységét.

A jelzáloghitel-szerződésekben alkalmazott általános szerződési feltételek tisztességességi szempontú elemzésében 11 nagybank érintett, 5 bankkal az egyeztetések érdemi szakasza lezárult, 6 bankkal pedig várhatóan rövid időn belül lezárhatóak lesznek az egyeztetések, amelyek az aggályosnak tekintett szerződési feltételek megszűnését eredményezik a közeljövőben.

Az év első felében a jegybank két esetben kezdeményezte a Gazdasági Versenyhivatal, három esetben pedig a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság eljárását. Kiemelést érdemel annak a befektetési ügynöki társaságnak az esete, amely egy ciprusi engedéllyel rendelkező megbízó függő ügynökeként a fogyasztók sürgetésével és a termékek lényegi jellemzőiről nyújtott valótlan tájékoztatással sérthette meg a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot tiltó törvényt. A befektetési ügynök kiterjedt tevékenysége és kommunikációs gyakorlata miatt az MNB versenyhivatali eljárást kezdeményezett.

A Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központhoz az első félévben 17.558 ügyfélszolgálati megkeresés és kérelem érkezett. Az ügyfélszolgálati tapasztalatok szerint változatlanul jelentős a hitelezési tevékenységgel kapcsolatban az MNB-hez fordulók száma, amely hozzávetőleg az összes kérelem kétötödét, valamint a megkeresések tizennégy százalékát teszi ki. A panaszok jelentősebb hányada a pénzügyi elszámolásokat, az ügyviteli hibákat, illetve a tájékoztatási hiányosságokból eredő problémákat érintette.

7. ábra: Ügyfélszolgálati megkeresések és kérelmek megoszlása (2017. I. félév, %)

Forrás: MNB.

A call center a félév során 11.215 ügyfél telefonos érdeklődését fogadta, míg személyesen 1.697 fogyasztó kereste fel az MNB fővárosi ügyfélszolgálati irodáját. Az időszakban 1.719 írásos kérelem, valamint 2.927 e-mail megkeresés érkezett.

A Magyar Nemzeti Bank kiterjesztett fogyasztóvédelmi karjaként működő Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Tanácsadó Irodák – tavasszal újabb két irodával gyarapodva – immár az ország 11 pontján 3.645 fogyasztó számára nyújtottak tájékoztatást és tanácsadást. Az év első felében megszervezett 123 kitelepülés alkalmával az adott megyén belüli, de a megyeszékhelyen kívül eső falvakban és városokban is rendelkezésre állt a díjmentes szolgáltatás.

Az MNB által kidolgozott Minősített fogyasztóbarát lakáshitel pályázat koncepciójának kialakítása során a Civil szervezetek képviselői értékes javaslatokkal és észrevételekkel segítették a feltételrendszer kidolgozását. A hitelintézetek számára kiírt Pályázat május végi publikációját követően mind a Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Tanácsadó Irodák munkatársai, mind az MNB-vel együttműködő Civil szervezetek képviselői számára a pályázati feltételek és folyamatok, valamint a Minősített fogyasztóbarát lakáshitel termékek jellemzőinek és pénzügyi fogyasztói szempontú előnyös tulajdonságainak bemutatását célzó konzultáció került megrendezésre. A jegybank honlapján a fogyasztók és a hitelintézetek tájékoztatását egyaránt segítő Minősített fogyasztóbarát lakáshitel ideiglenes aloldal május 22-étől érhető el. A pénzügyi intézmények június 1-től pályázhatnak az MNB „Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel” minősítés megszerzésére. Június végéig 52 pénzügyi intézmény nyújtotta be a pályázatát a jegybankhoz, amelyek közül még az első félévben 1 bank megkapta a minősítést.

A félév pénzügyi fogyasztóvédelmi kommunikációs prioritásaként a pénzügyi tudatosság, a felelős hitelfelvétel, valamint a pénzügyi szempontból megfontolt nyaralás témaköre szerepelt. Ennek

szellemében az MNB online kommunikációs kampánysorozatot indított, továbbá együttműködési megállapodást írt alá több áruházlánccal és a Magyar Postával. A kampányok során a Pénzügyi Navigátor kiadványok és plakátok megjelentek az áruházak és postahivatalok kommunikációs felületein, illetve a Pénzügyi Navigátor Füzetek kihelyezésre kerültek az üzletek közönségterében, továbbá a főbb kampányüzenetek online hirdetési felületeken is megjelentek. A kampányok eredményeként megnőtt a Fogyasztóvédelmi oldal látogatottsága, a nyári kampány idején az egyedi látogatók száma megközelítette a harmincezret.

Megjelent a befektetések biztonságáról szóló pénzügyi fogyasztóvédelmi társadalmi célú reklám, valamint a fizetési nehézségek esetén célszerű tennivalókról és a jogosulatlan szolgáltatókról szóló oktatófilm. Az időszakban kiadásra került 4 Pénzügyi Navigátor, valamint 1 Navigátor Extra füzet is, így jelenleg összességében 33 Pénzügyi Navigátor füzet, 7 EXTRA füzet, 20 rövidfilm és 4 oktatófilm is segíti a fogyasztók tájékozódását.

2.4. Szanálás

A szanálási feladatkörében eljáró MNB 2017 első félévében tovább folytatta a szanálási tervezéssel összefüggő feladatainak végrehajtását annak érdekében, hogy amennyiben a szanálási törvény¹ hatálya alá tartozó valamely intézmény esetlegesen válsághelyzetbe kerülne és szanálása válna indokolttá, felkészülten tudja megtenni a szükséges intézkedéseket a pénzügyi stabilitás megóvása érdekében. 2017 első félévében a határon átnyúló bankcsoportok esetében csoportszintű szanálási hatóságként az érintett külföldi hatóságokkal szoros együttműködésben a releváns magyarországi székhelyű bankcsoportra elkészítette a csoportszintű szanálási tervet. Fogadó hatóságként az európai uniós székhelyű anyavállalatok magyarországi leánybankjai vonatkozásában az Egységes Szanálási Testület (Single Resolution Board – SRB), valamint a kisebb jelentőségű intézmények esetében a nemzeti szanálási hatóságok irányításával működő szanálási kollégiumok keretében vett részt a csoportszintű szanálási tervezés folyamatában. Az MNB az összevont alapú felügyelet alá nem tartozó intézményekre az egyedi szanálási tervek, illetve a csekély rendszerkockázati jelentőségű intézményekre az egyszerűsített szanálási tervek elkészítésével kapcsolatos teendőket is ellátta az idei év első felében. Az MNB 2017-ben is adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő a részletes szanálási terv elkészítéséhez a bankok és bankcsoportok, illetve a szavatolótőkére, leírható és átalakítható kötelezettségek (MREL) felméréséhez minden érintett intézmény számára. A szanálási tervezés támogatása érdekében az MNB szanálhatósági értékeléseket, illetve ennek keretében helyszíni ellenőrzéseket folytatott. Az értékelések elsődleges célja annak felmérése, hogy egy esetleges jövőbeni fizetéseképtelenségi helyzetben az intézmény felszámolása vagy kritikus funkcióinak folytonosságát biztosítva a szanálása hiteles és megvalósítható stratégia lenne-e. A vizsgálat kiterjedt továbbá arra is, hogy az adott szanálási tervben foglalt intézkedéseknek vannak-e jelentős akadályai. Fontos kiemelni, hogy a szanálhatóság értékelése, és az ehhez kapcsolódó helyszíni ellenőrzések nem jelentik azt, hogy az érintett intézmények válsághelyzetben lennének.

Az MKB Bank Zrt.-vel szemben lefolytatott szanálási eljárást követően a szanálási törvény által meghatározott kötelezettségének eleget téve az MNB által kirendelt független értékelő felmérte, hogy a tulajdonosok és hitelezők a szanálás során jobb elbánásban részesültek-e, mint az intézmény felszámolása esetén („*no creditor worse off*” értékelés). Az értékelő vizsgálata alapján a Szanálási Alapnak a korábbi tulajdonos (magyar állam) és a hitelezők felé kártalanítási kötelezettsége nem merült fel.

A szanálással összefüggő intézményi kapcsolatok tekintetében az MNB szakértői ellátták a MSZVK Magyar Szanálási Vagyonkezelő Zrt. (MSZVK) felett a tulajdonosi jogok gyakorlásából eredő feladatokat, valamint az MNB szanálási területének képviselői mind az Országos Betétbiztosítási Alap, mind a Szanálási Alap igazgatótanácsában aktívan részt vettek a döntéshozatalban.

A szanálási terület tevékeny résztvevője a szabályozási környezet alakításának, így a szanálási kollégiumokban folyó munka mellett szorosan együttműködött az európai uniós hatóságokkal, kiemelten az Európai Bankhatóság (European Banking Authority), valamint az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatási Nyugdíjfelügyeleti Hatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority) különböző szanálási vonatkozású munkacsoportjaiban való részvétellel, előadások tartásával. Az MNB szanálási területe 2017 első félévében felülvizsgálta és módosította a Szanálási Kézikönyvet, amely során figyelemmel volt az uniós szintű, időközben hatályba lépett jogszabályokkal való harmonizációra is. A

¹ A pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló 2014. évi XXXVII. törvény

szanálási keretrendszer biztosítókra, valamint központi szerződő felekre történő kiterjesztést célzó európai uniós szabályozás kialakítása során szakmai álláspontjáról tájékoztatta a jogalkotási folyamat különböző fázisaiért felelős hazai és uniós intézményeket.

Az MNB nemzetközi szanálási kapcsolatrendszerének kiépítése és elmélyítése érdekében az Európai Unió kívüli országok szanálási hatóságaival kialakított kapcsolatait gondosan ápolta, és feldolgozta a külföldi hatóságoktól kapott, szanálási keretrendszerükre vonatkozó információkat. A szanálási terület szakértői folyamatosan figyelemmel kísérték és értékelték a nemzetközi, különösképpen az európai uniós válságkezelési fejleményeket és az azokból levonható tanulságokról tájékoztatták az MNB vezetését.

A szanálási tevékenység módszertanának fejlesztésére a Szanálási igazgatóság számos projektet indított 2017-ben. Ennek támogatására módszertani megbeszélést tartott a Visegrádi Együttműködés országok (V4) hatóságainak képviselőivel is.

2.5. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek

A pénzforgalom biztonsága és hatékonysága

Pénzforgalmi állásfoglalások és ellenőrzések

Az első félév során a jegybank közigazgatási- és ügyfélmegkeresések alapján nyolc pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást, illetve szakmai véleményt adott ki. Közülük két esetben a Nemzetgazdasági Minisztérium megkeresése alapján, közigazgatási egyeztetés keretében került sor pénzforgalmi szempontú álláspontjának megadására, további hat esetben pedig hitelintézeti, egyéb vállalkozási és intézményi megkeresések alapján adott állásfoglalást vagy szakmai véleményt az MNB.

2017 első félévében pénzforgalmi ellenőrzés tárgykörben tíz új hatósági eljárást indított a jegybank – melyből a helyszíni ellenőrzés kilenc hitelintézet esetében már megtörtént –, illetve kettő korábbi eljárás került lezárásra. A lezárt vizsgálatok esetében intézkedések előírásával végződött az ellenőrzés, illetve négy esetben bírság megfizetésére kötelezte a jegybank a Hitelintézeteket.

Pénzügyi infrastruktúrák

Az MNB Igazgatóságának döntése az azonnali fizetési rendszer infrastruktúrájának létrehozásáról

A Magyar Nemzeti Bank Igazgatósága 2017. márciusban döntött arról, hogy a jegybank tulajdonában álló GIRO Zrt. fogja létrehozni az azonnali fizetési rendszer központi infrastruktúráját. A fejlesztés révén 2019 közepére valósul meg az a pénzforgalmi alaprendszer, melyhez csatlakozva a magyarországi pénzforgalmi szolgáltatók képesek lesznek azonnali fizetési szolgáltatást nyújtani ügyfeleik számára. Az új rendszer megvalósítása segíti a FinTech cégek piacra lépését, amely ösztönzi az innovatív fizetési megoldások létrehozását. A fejlesztésnek köszönhetően a GIRO Zrt. a jelenlegieknél fejlettebb szolgáltatásokat tud majd nyújtani a hazai pénzforgalmi szolgáltatók számára. Az MNB elvárása ezzel összhangban, hogy a piaci szereplők aktívan vegyenek részt a központi rendszerre épülő kiegészítő szolgáltatások fejlesztésében.

A rendszer létrehozásával kapcsolatos feladatok koordinálása egy országos projekt keretében történik meg. 2017 júniusában megalakult ennek a szervezetnek a Projektirányító bizottsága, melynek tagjai az MNB és a központi rendszert üzemeltető GIRO Zrt. mellett a Magyar Bankszövetség, Magyar Államkincstár és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara képviselői. A rendszer létrehozásával kapcsolatos technikai részletek véglegesítésén az érintett piaci szereplők képviselői munkacsoportokban fognak együtt dolgozni, amelyek 2017 nyarán kezdik meg a munkát. A magyarországi azonnali fizetési rendszer és a központi infrastruktúra létrehozásával kapcsolatos, valamint a projekt tervezett működésére vonatkozó legfrissebb információkról az MNB 2017 májusában egy információs fórumon tájékoztatta az érintetteket.

Fizetés rendszer jelentés

A korábbi évekhez hasonlóan az MNB 2017. júniusában megjelentette a Fizetés rendszer jelentést, amely átfogó képet nyújt a belföldi pénzforgalomban és a hazai felvigyázott pénzügyi infrastruktúrák működésében megfigyelhető tendenciákról, a főbb kockázatokról, valamint arról, hogy az MNB milyen eszközöket mozgósított annak érdekében, hogy a fent jelzett alapvető feladatát megvalósítsa. A jelentés megállapítja, hogy az MNB által felvigyázott hazai pénzügyi infrastruktúra 2016-ban is hatékonyan és

magas megbízhatósággal bonyolította le a pénzügyi és tőkepiaci tranzakciókat, ezzel hozzájárult a pénzügyi stabilitás erősítéséhez. Az elektronikus fizetési eszközök lakossági használata töretlenül fejlődik, az elmúlt évben jelentős előrelépés történt az elektronikus számlafizetések és a vásárlások elektronikus fizetése terén. A jelentés részletesen beszámol az azonnali fizetési szolgáltatás létrehozásával kapcsolatos kérdésekkel.

A KELER Zrt. csatlakozása a TARGET2-Securities rendszerhez

A KELER Zrt. 2017. február 6-án csatlakozott az Európai Központi Bank által üzemeltetett TARGET2-Securities (T2S) platformhoz, a páneurópai értékpapír-kiegyenlítés csúcsinfrastruktúrájához. A rendszer lehetővé teszi, hogy a határon átnyúló értékpapír-műveletek ugyanolyan egyszerűen, hatékonyan és olcsón menjenek végbe, mint a belföldiek, ezáltal pedig támogatja az Európán belüli tőkemobilitást és a tőkepiaci unió létrehozását. A csatlakozási projekt a KELER Zrt. tulajdonosaként eljáró MNB támogatásával zajlott, és magában foglalta a hazai központi értéktár működési folyamatainak átalakítását, az Európai Központi Bank által meghatározott nemzetközi technikai és jogi harmonizációs sztenderdeknek megfelelően. A KELER Zrt. T2S-tagsága új infrastruktúra-fejlesztési irányokat nyitott meg mind a társaság, mind pedig a jegybank előtt, melyek kiaknázásának lehetősége folyamatos mérlegelés tárgyát képezi.

Egyéb Információk

Pénzforgalommal és fizetési rendszerekkel kapcsolatos publikációk

Az MNB-tanulmányok sorozatban A TARGET2-Securities működése és a hazai értékpapírpiacra gyakorolt hatása címmel jelent meg Balla Gergely Patrik tanulmánya. A szerző a tanulmányban bemutatja a TARGET2-Securities (T2S) elnevezésű páneurópai értékpapír-kiegyenlítési rendszer működését, és kitér arra, hogy a hazai pénzügyi infrastruktúra üzemeltetőinek és rendszertagjainak milyen szempontokat érdemes figyelembe venniük a T2S által elérhető hasznok maximalizálásakor. A tanulmány felhívja a figyelmet a csatlakozásból származó előnyök mellett a T2S-ből fakadó üzleti kockázatokra, így többek között a dezintermediáció kihívásaira.

Konferenciák és szakmai előadások

A jegybank az első negyedév során négy konferencián tartott szakmai prezentációt. Két esetben az azonnali fizetési rendszer infrastruktúrájának fejlesztése volt az előadások témája, további két esetben az új PSD2 irányelv kapcsán Magyarországon is egyre nagyobb számban megjelenő FinTech vállalatok pénzforgalmi piacra gyakorolt hatásáról, illetve az ehhez kapcsolódó piaci változásokról szóltak a prezentációk.

2.6. Devizatartalék-kezelés

A tartalék tartásának céljai

Más jegybankokhoz hasonlóan, a Magyar Nemzeti Bank – jegybanktvényben rögzített – egyik legfontosabb feladata az ország devizatartalékainak kezelése. Az MNB több funkció ellátása céljából tart devizatartalékot, amik közül a legfontosabbak a következők:

- piaci szereplők elvárásainak megfelelő tartalékszint biztosítása („international collateral”),
- monetáris és árfolyam-politika támogatása (intervenciós kapacitás biztosítása),
- devizalikviditás biztosítása a bankrendszer számára,
- állam tranzakciós devizaigényének biztosítása.

A piaci szereplők továbbra is figyelemmel kísérik a devizatartalék nagyságának alakulását. Az MNB maga is rendszeresen felülvizsgálja a tartalékok kívánatos szintjét, és szükség esetén a lehetséges kereteken belül lépéseket kezdeményez a megfelelő szint elérésére. 2017 első 6 hónapja során a tartalék továbbra is mindvégig betöltötte az „international collateral” szerepet. A tranzakciós célok közül továbbra is az állami adósságkezelés kiszolgálása volt a legfontosabb az elmúlt félévben. A negatív nettó devizakibocsátás révén az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK) megnövekedett forintbetétje terhére a jegybanktól vásárolt devizából törlesztette devizaadósságait. Emellett e körben említhető még a költségvetési szervek devizaigényének folyamatos biztosítása. Az Európai Uniótól érkező transzferek szintén az MNB-n keresztül folynak be, ezek az utóbbi és elkövetkező években is forrásai a devizatartaléknak. A fenti tranzakciós célok kielégítése a vizsgált időszak során is zökkenőmentesen zajlott.

A tartalék nagysága

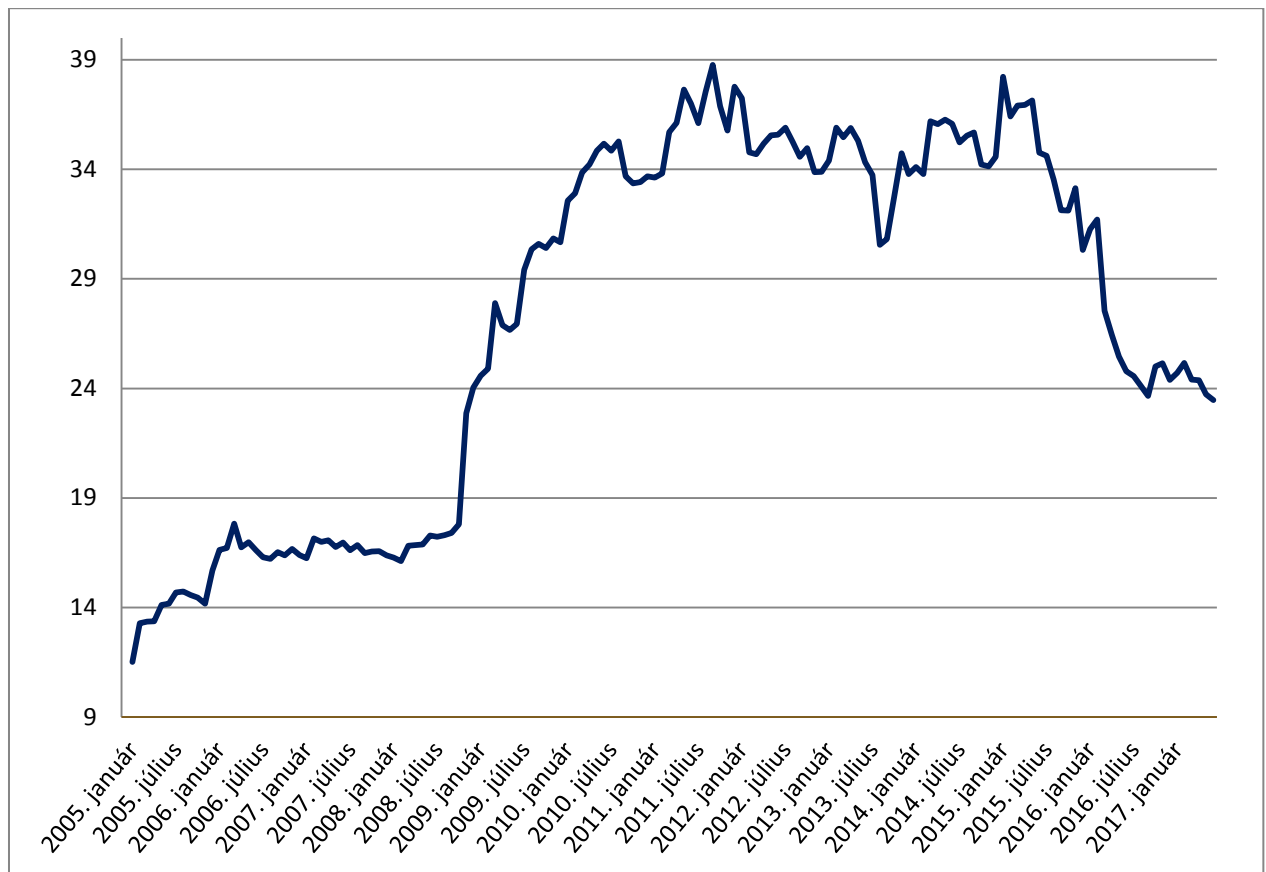
2017 első félévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 23,5 milliárd euro volt, ami 0,9 milliárd euro csökkenést jelent a 2016. év végi 24,4 milliárd eurós értékhez képest. A devizatartalék 23,5 milliárd eurós szintje változatlanul érdemben meghaladja a befektetők által elvárt és biztonságosnak tartott szintet.

A devizatartalékok alakulását elsősorban az alábbi tételek befolyásolták az elmúlt félév során.

Az ÁKK adósság törlesztési célú tételei, különösen az állam nettó devizafinanszírozása és a nettó devizakamat kiadások összességében mintegy 1,2 milliárd euróval mérsékeltek a devizatartalékot. A csökkenés a májusi 500 millió angol font (GBP) névértékű kötvénylejárat valamint egyéb adósságkezelési tételek eredőjeként adódott. Továbbá a Magyar Államkincstár (MÁK) devizakiadásai közel 500 millió euróval járultak hozzá a tartalékok mérséklődéséhez. A tartalékok mintegy 400 millió eurós átértékelődése tovább csökkentette a tartalékok szintjét.

A tartalékok növekedése irányába hatott az Európai Bizottságtól 2017 első félévében érkezett közel 600 millió euro összegű nettó transzfer. Szintén emelték a tartalékok nagyságát az MNB különböző céllal kötött forint/euro swapügyletei, összességében mintegy nettó 600 millió euróval. A lakossági devizahitelek forintosításához kötődő swapok lejáratai, illetve a Növekedési Hitelprogram harmadik szakaszának devizapillérehez köthető pénzmozgások csökkentőleg hatottak a tartaléokra, amelyet ellensúlyozott a 3 hónapos betét korlátozásához kapcsolódó, forintlikviditást nyújtó finomhangoló devizawap ügyletek állományváltozása.

8. ábra: A devizatartalék nagyságának alakulása

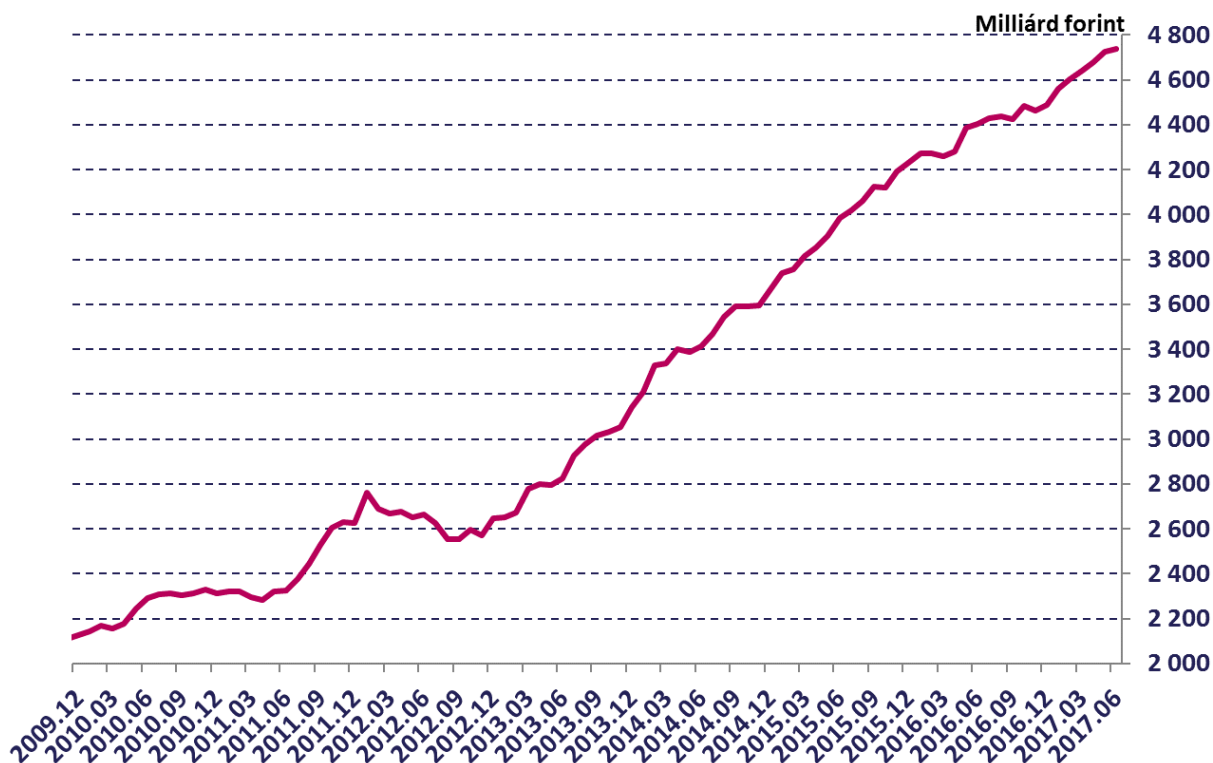
Forrás: MNB.

2.7. Készpénz-logisztikai tevékenység

A forgalomban lévő készpénz

Az idei év első félévében is tovább folytatódott a készpénzállomány bővülése, így 2017. június végén a forgalomban lévő készpénzállomány értéke 4748,7 milliárd forint volt. A szezonálisan igazított érték a 2016. év végi adathoz képest 5,5 százalékos, 247,7 milliárd forintos növekedést mutat, 2016 azonos időszakának végéhez képest a növekedés 7,6%.

9. ábra: A forgalomban lévő készpénz értéke a gazdaságban

Forrás: MNB.

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék

2017 első félévének utolsó napján a forgalomban lévő bankjegyek értéke 4675,5 milliárd forint, mennyisége 456,5 millió darab volt. Ez értékben 7 százalékos, a mennyiséget tekintve 4 százalékos növekedést mutat 2016 azonos időszakának végéhez képest. A növekedés elsősorban a húszezer forintosok esetében volt jelentősebb mértékű.

A forgalomban lévő érmék értéke 64,3 milliárd forint, mennyisége 1668,5 millió darab volt 2017. június végén. Ez értékben és mennyiségben is 7 százalékkal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. A növekedés valamennyi címletet érintette.

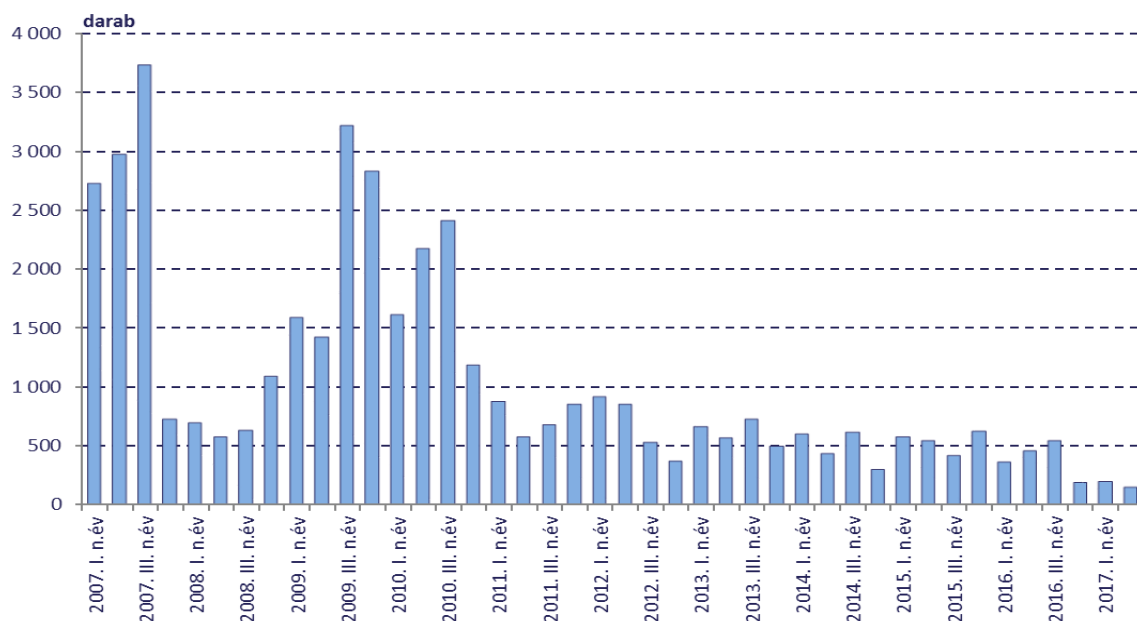
4. táblázat: Forgalomban lévő bankjegyek és érmék²

Bankjegyek	2017				2016			
	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
20 000 forint	142,9	2 857,6	31,3	61,1	123,7	2 474,5	28,1	56,8
10 000 forint	154,6	1 546,6	33,9	33,1	161,1	1 610,7	36,6	37,0
5 000 forint	26,8	134,3	5,8	2,9	27,5	137,5	6,2	3,2
2 000 forint	25,0	50,1	5,5	1,1	23,4	46,8	5,3	1,1
1 000 forint	66,6	66,6	14,6	1,4	65,2	65,2	14,8	1,5
500 forint	40,6	20,3	8,9	0,4	39,1	19,6	9,0	0,4
Összesen	456,5	4675,5	100,0	100,0	440,0	4354,3	100,0	100,0
Érmék	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
200 forint	133,9	26,8	8,0	41,7	123,9	24,8	7,9	41,3
100 forint	173,8	17,4	10,4	27,0	164,6	16,5	10,6	27,4
50 forint	157,7	7,9	9,5	12,3	146,0	7,3	9,4	12,2
20 forint	297,8	6,0	17,9	9,3	278,0	5,6	17,8	9,3
10 forint	344,7	3,4	20,6	5,4	323,7	3,2	20,7	5,4
5 forint	560,6	2,8	33,6	4,3	523,8	2,6	33,6	4,4
Összesen	1 668,5	64,3	100,0	100,0	1 560,0	60,0	100,0	100,0

2017. június 30-i és 2016. június 30-i adatok. Forrás: MNB.

A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

10. ábra: A forint hamisításának negyedévenkénti alakulása

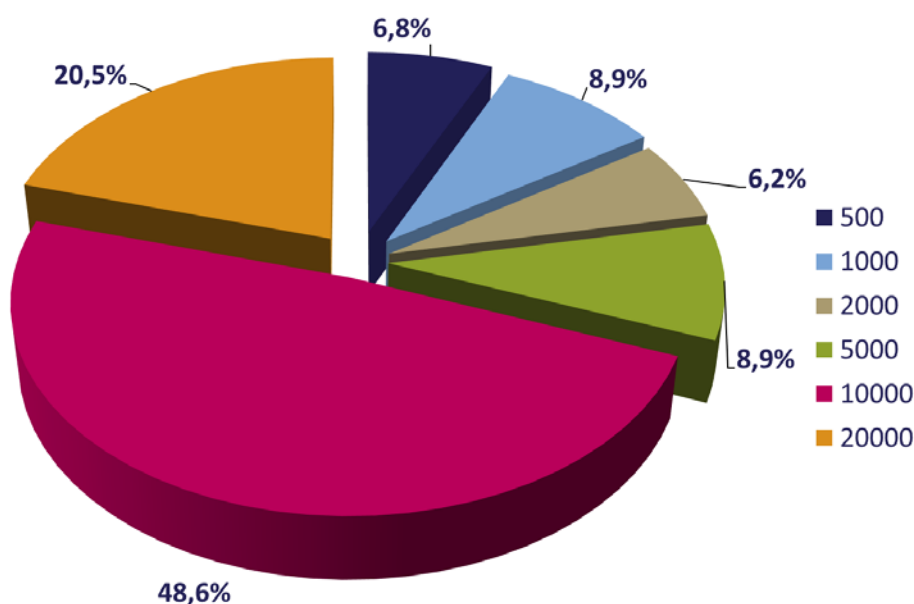
Forrás: MNB.

² A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék és emlékbankjegyek állományát, melyek névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

A forint bankjegyek hamisítása 2016 azonos időszakához képest 42 százalékos csökkenést mutat 2017 első félévében. A forinthez hasonló nemzeti valuták sorában továbbra is kedvezőnek tekinthető ez az érték. Az elmúlt 6 hónapban 344 darab hamis forintbankjegy került kivonásra a forgalomból.

A lefoglalt hamisítványok többsége a magasabb értékű címletek, döntően a 10 000 forintos bankjegyek közül került ki. Készítési módjukra változatlanul az irodai sokszorosító eszközök (színes fénymásolók, printerek) jellemzők. A rátekintésre esetleg megtévesztőnek bizonyuló hamisítványok, egyszerű érzékszervi vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva átnézetben vagy mozgatással) és/vagy a kombinált UV-A és UV-C lámpa alatti ellenőrzéssel kiszűrhetők.

11. ábra: A fellelt forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2017 első félévében

Forrás: MNB.

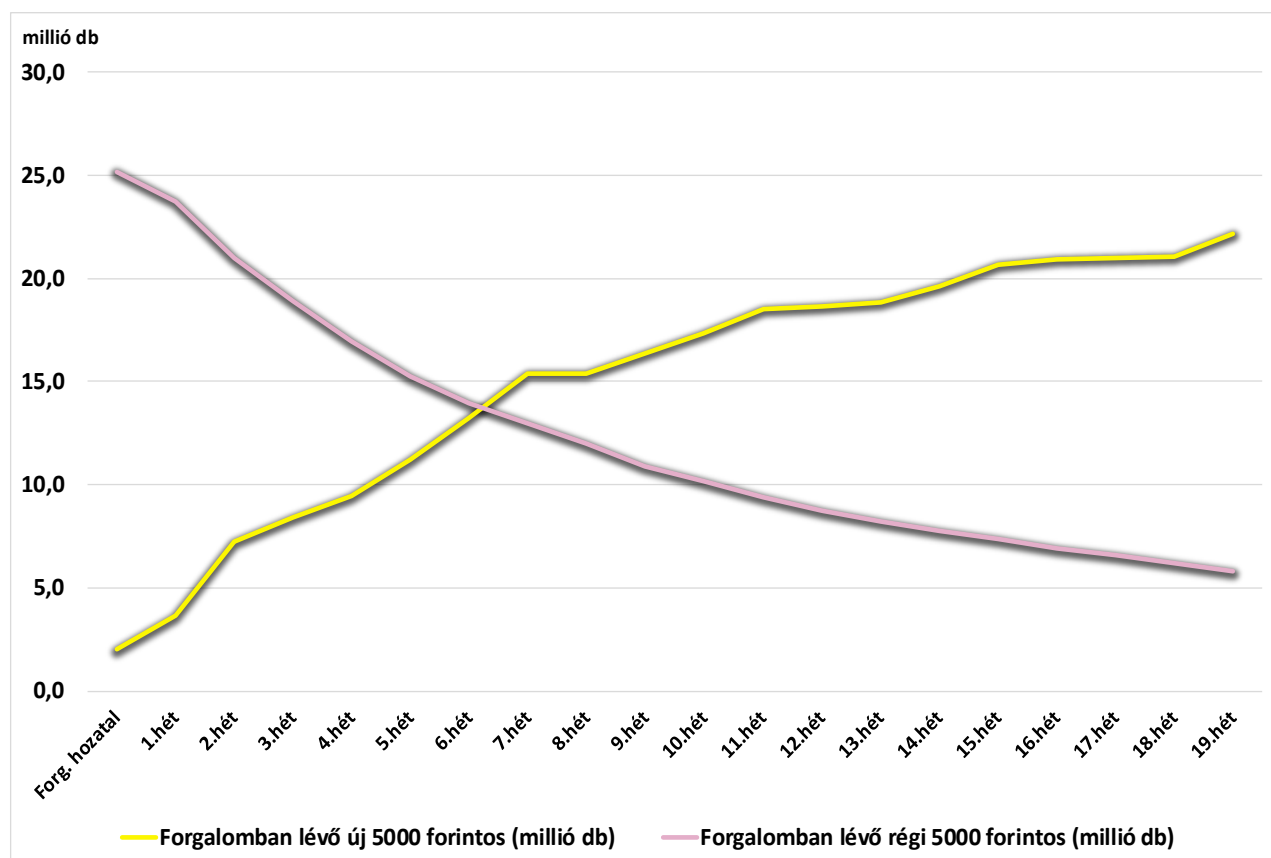
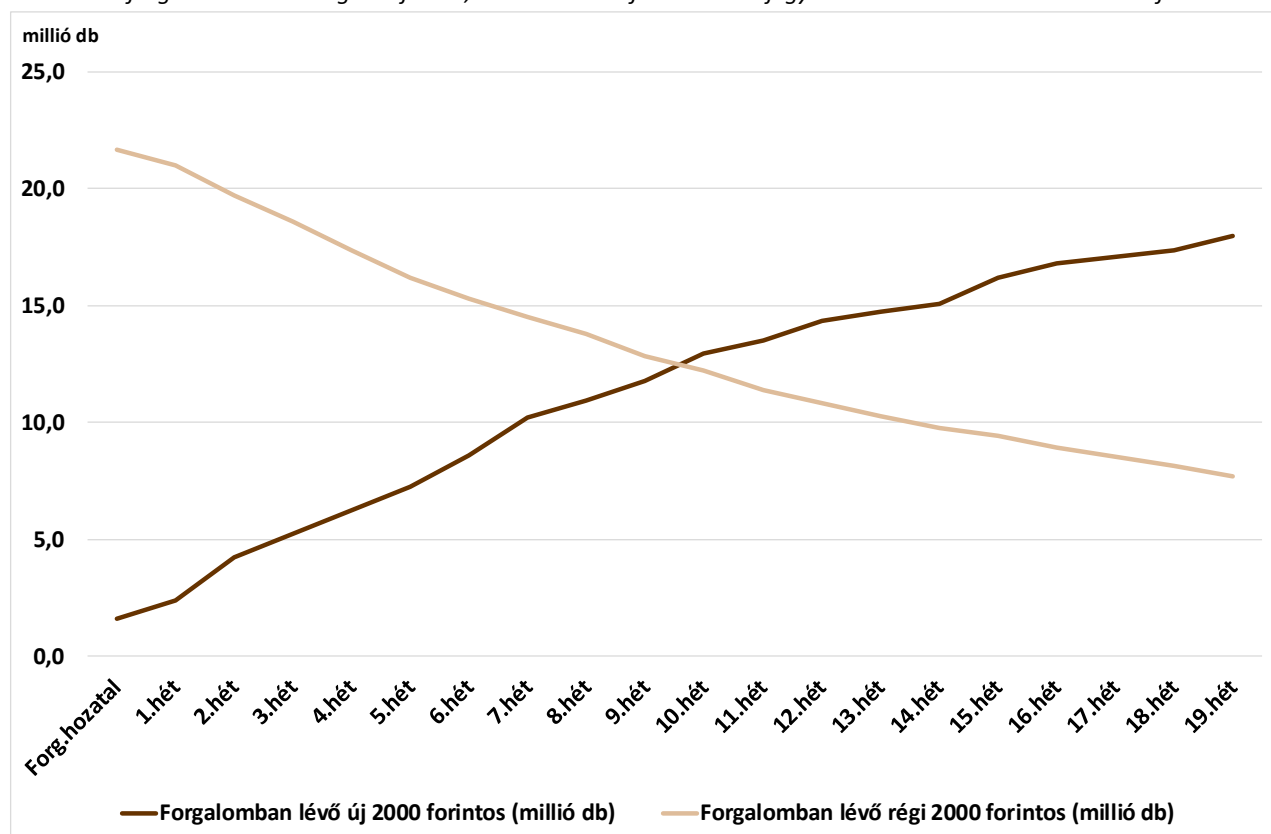
A hamis valuták előfordulása továbbra sem jelentős: a jegybank szakértői összesen 782 darab különböző valutahamisítványt vizsgáltak az első félévben. Ezen belül a hamis euro bankjegyek száma 480 darab volt.

Jól halad a 2000 és 5000 forintos bankjegyek cseréje

A Magyar Nemzeti Bank 2017. március 1-jén hozta forgalomba a megújított 2000 és 5000 forintos bankjegyeket. A két címlet korábbi verzióinak bevonására 2017. július 31-i határral került sor, így 2017. augusztus 1-től már csak a megújított bankjegyekkel fizethetünk.

Egy hónappal a bevonási határidő előtt, 2017. június 30-án a régi 2000 forintos bankjegyek 70%-a (14,7 millió db), a régi 5000 forintos bankjegyek majdnem 80%-a (20,5 millió db) már visszaáramlott a jegybankba.

12. ábra: A forgalomban lévő régi és új 2000, valamint 5000 forintos bankjegyek számának alakulása 2017 első félévében

Forrás: MNB.

Emlékérme-kibocsátás

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében kizárólagosan az MNB jogosult bankjegy- és érmekibocsátásra – ideértve az emlékbankjegyet és az emlékermét is, amelyek Magyarország törvényes fizetőeszközei. 2017 első félévében az MNB hét témában bocsátott ki emlékermét.

2014-től minden nemesfém-ből készült emlékermét olcsóbb alapanyagú, színesfém változatban is kibocsát az MNB, ezzel kedvezve azoknak az érdeklődőknek, akik egy-egy téma művészi megvalósítását mérsékeltebb áron szeretnék megvásárolni. Emellett az MNB és a Magyar Pénzverő Zrt. a fiatalabb korosztály érme gyűjtési kedvét kívánja ösztönözni azzal, hogy számukra is megfizethetővé teszi az emlékerméket. Így a nemesfém érmék (kivéve a miniarany emlékerméket) veretével azonos éremképpel, 2000 forintos névértékben, színesfém változatban is elkészülnek.

A 2016-tól az emlékermék hamisítás elleni védelmét szolgálják az emlékermék verdejelében megjelenő biztonsági elemek. A verdejelre felvitt, mikroírással készült „B” illetve „P” betűk szabad szemmel nem láthatóak, minimum tízszeres nagyítással vehetők ki. A biztonsági elemek a mini arany emlékérme kivételével minden 2017. évi új kibocsátásra is felkerültek.

Emlékérme-kibocsátás Kossuth Zsuzsanna születésének 200. évfordulóján

A Magyar Nemzeti Bank Kossuth Zsuzsanna születésének 200. évfordulója alkalmából 10 000 forintos címletű ezüst emlékermét és annak 2000 forintos címletű színesfém változatát bocsátotta ki 2017. február 17-én. Kossuth Lajos húga a magyar ápolásügy kiemelkedő alakja, Magyarország első főápolónője, benne tisztelhetjük az első katonai kórházakat létesítő és felügyelő női ápolót.

Az emlékermék előoldalán, a külső körgyűrűben találhatóak a kötelező érmeképi elemek: felső köriratban a „MAGYARORSZÁG” felirat, alsó köriratban a 10 000, illetve a 2000 FORINT értékjelzés, bal oldalon a „2017” verési évszám, jobb oldalon a különleges mikroírással készült biztonsági elemet tartalmazó „BP.” verdejel. Az előlap középmezője egy XIX. századi tábori kórházi jelenetet ábrázol.

A hátlap központi motívuma Kossuth Zsuzsanna portréja. Itt olvashatóak a „KOSSUTH ZSUZSANNA” és a „HAZÁNK ELSŐ FŐÁPOLÓJA” feliratok, valamint Kossuth Zsuzsanna születésének és halálának éve (1817-1854). Az emlékermét Erőss Ildikó szobrászművész tervezte. Mesterjegye a hátlap bal oldalán található.

A 10 000 forintos címletű emlékérme 925 ‰ finomságú ezüsből készült, súlya 31,46 gramm. A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%) és cink (25%) ötvözetéből készült, súlya 30,8 gramm. A két érmetípus mérete azonos, átmérőjük 38,61 mm. Az emlékermék széle recézett.

Az ezüst emlékerméből tükörfényes (proof) kivitelben 5000 darab, míg a 2000 forintos címletű színesfém változathoz selymfényes (BU) kivitelben 6000 darab készíthető.

Emlékérme-kibocsátás Szent Margit születésének 775. évfordulóján

2017. február 24-én a Magyar Nemzeti Bank 50 000 forintos címletű arany és 2000 forintos címletű színesfém emlékermét bocsátott ki Árpád-házi Szent Margit születésének 775. évfordulója alkalmából. Az önfegyelmzés és a keresztényi szeretet mintaképének tekintett szentet bemutató emlékermével a jegybank új, az Árpád-házi szenteket bemutató sorozatot indít. Mindkét emlékpenz azonos érmekeppel jelent meg, csak az értékjelzés különbözik címletenként.

Előoldalán találhatóak a kötelező érmekepi elemek, a „MAGYARORSZÁG” felirat, az 50 000, illetve a 2000 forint értékjelzés, a különleges mikroírással készült biztonsági elemet tartalmazó „BP.” verdejel, valamint a „2017” verési évszám. Az előlap fő motívuma a Margit-szigeti Domonkos-rendi apácakolostor romjainak részlete.

A hátlap központi eleme Árpád-házi Szent Margit félalakos ábrázolása, amely Simeone Martini festőművésznek az Assisi Szent Ferenc-bazilikában található Szent Margit freskója alapján készült. A szent ábrázolása körül megjelenített oszlopok a zárt és nyitott tér képzetét hivatottak alakítani, utalva ezzel Szent Margit élethivatására, a kolostori bezárkózás és a közügyekben való részvétel kettősségére. A hátlap bal oldalán a „SZENT MARGIT” félkörirat, a központi motívum alatt Szent Margit születésének és halálának éve (1242-1270) olvasható. Az emlékermét Szöllőssy Enikő tervezte, mesterjegye a hátoldalon található.

Az 50 000 forintos címletű emlékérme 986 ezrelék finomságú aranyból készült, súlya 6,982 gramm (2 dukát). A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%), nikkel (4%) és cink (21%) ötvözetéből készült, súlya 4,2 gramm. A két érmetípus mérete azonos, átmérőjük 22 mm. Az emlékermék széle sima.

Az arany emlékerméből tükörfényes (proof) kivitelben 2000 darab, míg a 2000 forintos címletű színesfém emlékerméből selyemfényes (BU) kivitelben 5000 darab készíthető.

Emlékérme-kibocsátás Arany János születésének 200. évfordulóján

A Magyar Nemzeti Bank Arany János születésének 200. évfordulója alkalmából 5000 forintos címletű arany, 10 000 forintos címletű ezüst emlékermét, valamint ez utóbbi 2000 forintos címletű színesfém változatát bocsátotta ki 2017. március 3-án. Az arany emlékérme a világ legkisebb arany érmeje gyűjti sorozatba illeszkedik, az ezüst emlékérme a magyar költőket bemutató tematikus sorozat részeként jelenik meg.

Az emlékerméket Király Vilmos tervezte, mesterjegye az emlékermék hátoldalán található. Mindhárom emlékérme kísérletet tesz Arany János irodalmi munkásságát a maga teljességében bemutatni. Az arany emlékérme előoldalán, a középmezőben az arany metszésű Fibonacci spirálra utaló motívum jelenik meg, mely a maga tökéletes arányaival Arany János kiérlelt, klasszikus költészetét hivatott szimbolizálni. A középpontból indulva enyhe hullámvonalban, a repülő malomkövet jelképezve Arany János néhány jelentős művének a címe olvasható: „PÁZMÁN LOVAG”, „HÍD-AVATÁS”, „BOLOND ISTÓK”, „TETEMRE HÍVÁS”, „VÖRÖS RÉBÉK”, „A BAJUSZ”, „A FÜLEMILE”, „CSALÁDI KÖR”, „TENGERI-HÁNTÁS”, „TOLDI-TRILÓGIA”, „A NAGYIDAI CIGÁNYOK”, „A WALESİ BÁRDOK”, „SZONDI KÉT APRÓDJA”, „MÁTYÁS ANYJA”, „ÁGNES ASSZONY”. Az alsó körirat Arany János irodalmi pályafutásában áttörést hozó művéből, a Toldiból

idéz: „REPÜL A NEHÉZ KŐ: KI TUDJA, HOL ÁLL MEG?”. Az arany emlékérmé előlapján találhatóak továbbá a kötelező érmekepi elemek: a „MAGYARORSZÁG” felirat, az „5000 FORINT” értékjelzés, a „BP.” verdejel, valamint a „2017” verési évszám.

A miniarany emlékérmé hátlapján, a bal oldali mezőben Arany János Barabás Miklós festménye alapján készült fiatalkori ábrázolása látható, az emlékérmé jobb oldali szélén, félköriratban az „ARANY JÁNOS” felirat olvasható. Az 1817 és az 1882 évszámok Arany János születésének és halálának évére utalnak.

Az ezüst és a színesfém emlékérmé érmekepileg azonos, csak az értékjelzésben térnek el. Előlapjukon a kötelező érmekepi elemeken túl („MAGYARORSZÁG” felirat, 10 000, illetve 2000 FORINT értékjelzés, a mikroírásos biztonsági elemeket tartalmazó „BP.” verdejel, valamint a „2017” verési évszám) Stróbl Alajos Arany János emlékművének talapzatán található Toldi Miklós szobor jelenik meg, félköriratban a „RÉMLIK, MINTHA LÁTNÁM TERMETES NÖVÉSÉT” Toldi-idézettel.

Az emlékérmé hátlapján Arany János időskori, félalakos ábrázolása látható, mellette névalírása, középen, két egymás alatti sorban születésének és halálának éve olvasható (1817 és 1882). A hátlapon olvasható, Arany János: A walesi bárdok című művéből vett idézet – „KOBZÁN A DAL MAGÁRA VALL” –a költő ars poeticájára utal.

Az 5000 forintos címletű arany emlékérmé 999 ‰ finomságú aranyból készült, súlya 0,5 gramm, átmérője 11 mm, széle sima. A 10 000 forintos címletű emlékérmé 925 ‰ finomságú ezüsből készült, súlya 31,46 gramm. A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 30,8 gramm. A két érmetípus mérete azonos, átmérőjük 38,61 mm. Az emlékérmék széle recézett.

Mindhárom emlékérméből 5000 darab készíthető, az aranyból proof-like, az ezüsből tükörfényes (proof), a színesfémből selymfényes (BU) kivitelben.

Emlékeérme-kibocsátás a Bükki Nemzeti Park tiszteletére

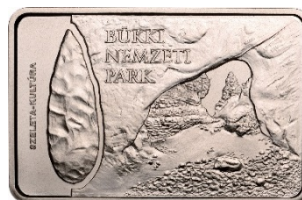
2017. április 21-én, a Bükk-hegység nemzeti parkká nyilvánításának 40. évfordulója alkalmából 10 000 Ft névértékű ezüst emlékérmét és annak 2000 Ft névértékű színesfém változatát bocsátotta ki az MNB. A különleges, fekvő téglalap alakú emlékérmék a magyarországi nemzeti parkokat bemutató sorozat negyedik tagjaként jelentek meg az Őrségi, a Duna-Dráva és a Duna-Ipoly Nemzeti Parkot követve.

Az ezüst és a színesfém emlékérmé érmekepileg azonos, csak az értékjelzésben térnek el. Az emlékérmék kísérletet tesznek a Bükki Nemzeti Park egyediségének, a természet és a kulturális örökség értékeinek bemutatására. Előlapjukat a Bükki Nemzeti Park emblemikus növényének, a nemzeti park logójában is

megjelenő szártalan bábakalácsnak az ábrázolása tölti ki. Az előlapon találhatóak továbbá a kötelező érmekepi elemek: a 10 000 illetve a 2000 FORINT értékjelzés, a „MAGYARORSZÁG” felirat, a 2017 verési évszám és a mikro méretű biztonsági elemet tartalmazó „BP.” verdejel.

A hátlapon a legismertebb hazai őskori régészeti lelőhelyünk, a Szeleta-barlang jelenik meg, a barlang belsejéből ábrázolva. Itt találtak hazánkban először ősemberre utaló leleteket. Az érme bal oldalán olvasható a „SZELETA-KULTÚRA” felirat, amely a benne elsőként feltárt leletek jellemzői és leletgazdagsága okán a barlangról nyerte elnevezését, és egy olyan közép-európai régészeti kultúrát jelöl, melyet elsősorban a kétoldalt megmunkált babér- és fűzfalevél formájú pattintott kőszerszögekkel (kaparókkal és hegyekkel) jellemeznek, és a neandervölgyi ősemberrel hoznak kapcsolatba.

A kompozíció bal oldalán a barlangból előkerült, valószínűleg i. e. 40 000-re datálható lándzsahegy ábrázolása szerepel, a központi érmekepi elemről leválasztva. Itt olvasható továbbá a „BÜKKI NEMZETI PARK” felirat is. Az emlékérméket Kereszthury Gábor iparművész tervezte, mesterjegye a hátoldal jobb alsó sarkában található.

A 10 000 forint névértékű emlékérmé 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 31,46 gramm. A színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 27 gramm. A két érmetípus mérete azonos, 26,4x39,6 mm-es álló fekvő téglalap, szélük sima.

Mindkét emlékérméből 5-5000 darab készíthető, az ezüsből tükörfényes (proof), míg a színesféméből selyemfényes (BU) kivitelben. Az ezüst veret további érdekessége, hogy az előlapján szereplő fő motívum különleges lézeres technológiával készült, aminek köszönhetően a virág egyes részei három különböző felületi struktúrával jelennek meg, a motívumnak egyedi fényhatást kölcsönözve.

Emlékerme-kibocsátás Irinyi János születésének 200. évfordulóján

2000 forint névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki a Magyar Nemzeti Bank 2017. május 18-án, Irinyi János születésének 200. évfordulóján, a zajtalan és robbanásmentes gyufát elsőként szabadalmaztató vegyész tiszteletére. A különleges, négyzet alakú emlékérmé a népszerű, magyar mérnökök, feltalálók technikai újdonságait, találmányait bemutató emlékerme-sorozat sorozat tizenegyedik tagjaként jelent meg. Mikroírás és szivárványhatású lézeres felületmegmunkálás révén technikai újdonságok teszik műszaki különlegessé az érmét.

Az emlékérmé előlapján a gyufásdobozok oldalán lévő gyújtósáv ponthálós mintázata látható, amint éppen lánggra lobbant egy robbanásmentes gyufaszálat, Irinyi legismertebb, ma is elterjedt használatú találmányát.

A különleges – ún. proof – technológiával vert emlékérmén a gyufaszál lángja természetes fényben, mozgatás hatására a szivárvány színeiben váltakozik. Szivárványhatás magyar kibocsátású emlékérmén most először jelenik meg.

Az előlapon találhatóak a pénzérmék kötelező alaki kellékei is: a 2000 FORINT értékjelzés, a MAGYARORSZÁG felirat, a 2017 verési évszám, valamint a BP. verdejel, amely csak tízszeres nagyítással érzékelhető, mikro méretű biztonsági elemet is tartalmaz, az emlékérmék hamisítás elleni védelmét szolgálva.

A hátlapot Irinyi János, az egyik legtehetségesebb magyar kémikus portréja díszíti. Fölötte olvasható az IRINYI JÁNOS felirat, mellette születési és halálozási éve (1817 – 1895). Ma leginkább Irinyi gyufával kapcsolatos tevékenysége él a köztudatban, hiszen ő szabadalmaztatta elsőként a zajtalan, robbanásmentes gyufát; pedig az új szemléletű kémia egyik legelső hazai terjesztője is volt, valamint jelentős szerepet játszott a magyar kémiai szaknyelv kialakításában is. Mint erősen hazafias érzelmű nemes ember részt vett a forradalmi mozgalmakban, a híres 12 pont szövegezése is az ő nevéhez fűződik. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban aktív szerepet vállalt.

Irinyi legismertebb találmánya ihlette a hátlapon megjelenő technikai újítást is: ruházatának struktúráját a „200 ÉVE SZÜLETETT A ROBBANÁSMENTES GYUFA SZABADALMAZTATÓJA” mikro méretű felirat ismétlődése adja.

Az emlékérmét Endrődy Zoltán ötvös, iparművész tervezte, mesterjegye szintén az érme hátoldalán található.

A négyzet alakú emlékérmé 75% réz és 25% nikkel ötvözetéből készült, súlya 14 gramm, mérete 28,43 mm×28,43 mm, széle sima. Az emlékérmék ezúttal is korlátozott példányszámban jelennek meg: összesen 10 000 veret készül belőlük, 6000 tükörfényes (proof), és 4000 selyemfényes (BU) kivitelben.

Emlékerme-kibocsátás a kiegyezés 150. évfordulóján

20 000 forint névértékű ezüst emlékérmét és annak 2000 forintos színesfém változatát bocsátotta ki a Magyar Nemzeti Bank 2017. május 29-én, a kiegyezés megkötésének 150. évfordulóján. Az emlékérmék 52,5 mm-es átmérőjükkel különlegesen nagy méretűek, visszahajló belső peremük újszerű kivitt jelent.

1867. május 29-én, épp 150 évvel ezelőtt a magyar országgyűlés megszavazta a kiegyezésről szóló XII. törvénycikket, amely leszögezte, hogy az uralkodó személye két szuverén államot köt össze, és amely a maga hibáival, hiányosságaival együtt megteremtette Magyarország polgári átalakulásának lehetőségét.

Az ezüst és a színesfém emlékérmek érmekepíleg azonos, csak az értékjelzésben térnek el. Mindkét érmeoldal kompozíciója azonos: a kiegyezést kötő magyar és osztrák felek portréja díszíti, háttérben az Osztrák-Magyar Monarchia kiscímerével. Az emlékérmét olyan újszerű tervezési megoldás teszi egyedivé, mint az érme alsó részén visszahajló belső perem, amely megszakítja az emlékérmek szélét díszítő gyöngysorszegélyt.

Az érmék előlapján Deák Ferenc portréja jelenik meg ovális medál alakba komponálva, amit Telcs Ede alkotása ihletett. A portré kerete alatt kis méretű betűkkel verve olvasható a haza bölcsének neve. Deák számos szállóigévé vált mondata közül a „Jobban tudom szeretni a hazát, mint gyűlölni ellenségeinket.” jelmondatot emeli ki az érme, mintegy a kiegyezés ma is érvényes politikai üzeneteként. Az előlapon szerepelnek a pénzürmek kötelező alaki kellékei is: MAGYARORSZÁG mint kibocsátó, a 20 000 illetve 2000 FORINT értékjelzés, a 2017-es kibocsátási év, valamint a BP. verdejel, amely csak tízszeres nagyítással érzékelhető, mikroírással készült biztonsági elemet is tartalmaz.

A hátlapon a kiegyezést kötő osztrák fél jelenik meg I. Ferenc József és Erzsébet királyné személyében. A medálszerű keretben ábrázolt portrék alatt szintén kis méretű betűkkel verve olvasható az uralkodó pár neve. Az érme emelt részén alsó köriratban a KIEGYEZÉS felirat olvasható. A hátlap felső részén középen pecsétyszerű formában a kiegyezés éve és az emlékérmek verési éve egymás alatt jelenik meg, a két évszámot az utolsó számjegyük köti össze, utalva az érme kibocsátásának apropójára.

Az emlékérmeket Kósa István, a Magyar Pénzverő Zrt. tavaly nyugdíjba vonult fővésnőke, a forgalmi érmesorunk névértékes oldalát is megálmodó művész tervezte, mesterjegye szintén az érme hátoldala található.

A 20 000 Ft névértékű emlékérme 925 ‰ finomságú ezüsből készült, súlya 77,6 gramm, a 2000 Ft névértékű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetből készült, súlya 76,5 gramm. A különlegesen nagy méretű érmék átmérője 52,5 mm, szélük egyedi módon recézett, a recék csúcsa homorúan ívelt. Az emlékermékből 5-5000 darab készíthető, az ezüsből tükörfényes (proof), a színesfémből selyemfényes (BU) kivitelben.

Emlékérme-kibocsátás Lajtha László születésének 125. évfordulóján

5000 forint névértékű ezüst emlékermét és annak 2000 forintos színesfém változatát bocsátotta ki a Magyar Nemzeti Bank Lajtha László születésének 125. évfordulója alkalmából 2017. június 24-én, a Múzeumok Éjszakája rendezvény keretében. Az emlékermék a Bartók és Kodály után színre lépő magyar zeneszerző-nemzedék meghatározó alakjának, Lajtha László zeneszerzőnek, népzenekutatónak, zenepedagógusnak, a világhírű táncházmozgalom legfontosabb ihletőjének állítanak emléket.

Az ezüst és a színesfém emlékermék érmeképileg azonosak, csak az értékjelzésben térnek el.

Az érmék előlapján a kompozíció középpontjában egy forgó néptáncos pár dinamikus mozgása figyelhető meg népzéneszkekkel a háttérben. A választott motívum Lajtha László munkásságának egyik meghatározó elemére, a néptánc- és népzene-kutatásra, -gyűjtésre utal. Népzenekutatói munkásságért Lajtha Lászlót 1951-ben Kossuth-díjjal jutalmazták. Egyedi gyűjtési módszert követett, ő kezdte meg a célirányos hangszeres népzenei gyűjtést. A kezdetben még vitatott metodikájú, rendkívül részletező leírásait a táncházmozgalom autentikus forrásnak tekintette, Lajtha gyűjtői munkája a táncház-mozgalom alappillérvé vált.

Az emlékermék előlapján szerepelnek a pénzürmék kötelező alaki kellékei is: MAGYARORSZÁG mint kibocsátó, az 5000 illetve 2000 FORINT értékjelzés, a 2017-es kibocsátási évszám, valamint a BP. verdejel, amely csak tízszeres nagyítással érzékelhető, mikroírással készült biztonsági elemet is tartalmaz.

Az emlékérme hátlapján Lajtha László portréja látható. A portrétól jobbra négy egymás alatti sorban az 1892/LAJTHA/LÁSZLÓ/1963 feliratok olvashatók, utalva a zeneszerző, tudós, zenepedagógus, népzene-kutató születési és halálozási évére.

Az emlékermék rendhagyó módon két tervezőművész elő-, illetve hátlapjának párosításával születtek, az előlapot alkotó Horváth Andrea mesterjegye a nagybőgőbe, a hátlapot jegyző Pelcz Balázs mesterjegye Lajtha ruházatába rejtve jelenik meg.

Az 5000 Ft névértékű emlékérme 925 ‰ finomságú ezüsből, míg a 2000 Ft névértékű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetből készült, súlyuk 12,5 gramm. 30 mm-es átmérőjük igazodik a magyar táncház módszer tiszteletére 2013-ben kibocsátott emlékerméhez. Mindkét érme széle recés. Az emlékermékből 5-5000 darab készíthető, az ezüsből tükörfényes (proof), míg a színesfémből selyemfényes (BU) kivitelben.

2.8. Statisztikai szolgálat

Az MNB statisztikai tevékenysége, 2017. I. félév

A Magyar Nemzeti Bank az MNB tv. szerinti feladatai ellátásához gyűjt statisztikai információkat, és hozza nyilvánosságra az azokból készített statisztikákat.

Az MNB az általa készített monetáris, fizetésimérleg- és kapcsolódó állományi, pénzügyiszámla- és értékpapír-statisztikákat, felügyeleti, pénzforgalmi, fizetési rendszer, ár-, árfolyam-statisztikai, pénzügyi stabilitási, makroprudenciális és a pénzügyi közvetítő rendszerre vonatkozó adatokat tartalmazó idősorokat a honlapján keresztül teszi elérhetővé a nyilvánosság számára a közzétett Publikációs naptár szerint. Az egyes szakstatisztikai területekhez (a monetáris statisztikákhoz, a pénzügyiszámla statisztikákhoz, valamint a fizetésimérleg- és külfölddel szembeni befektetésipozíció statisztikákhoz) kapcsolódóan az MNB átfogó módszertani kiadványokat is megjelentet a honlapján. (<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/elemezések-tanulmányok-statisztikák/statisztikai-kiadványok>)

Emellett az MNB a szakstatisztikai sajtóközlemények publikálásakor az aktuális időszakra vonatkozó módszertani megjegyzéseit is közzéteszi.

2017-ben egy alkalommal került sor a 2016. év végén kihirdetett, 2017. évre vonatkozó kötelezettségeket előíró adatszolgáltatási MNB rendeletek módosítására [15/2017. (V. 26.) MNB rendelet], amely a Magyar Államkincstár és a hitelintézetek jegybanki, illetve a hitelintézetek felügyeleti célú adatszolgáltatásait érintette.

Az MNB hitelintézeti adatgyűjtési projektjeinek eredményei

A 2016 végén sikeresen lezárult Adatgyűjtés Integrációs projekt eredményeképpen elrendelt új szerkezetű Statisztikai mérleget és eredménykimutatást illetve az azt részletező adatgyűjtéseket 2017. év elején küldték először a hitelintézetek. A megújult mérleg, valamint a hitelek, betétek és derivatívákra vonatkozó részletes hitelintézeti adatbekérés amellet, hogy lehetővé tette több korábbi adatgyűjtés kiváltását, biztosítja, hogy mind a hazai számvitelt alkalmazó, mind pedig az IFRS-ek alkalmazására 2017-től áttért hitelintézetek egységes kimutatási elvek mentén, összehasonlítható módon teljesítsék az adatszolgáltatásokat. Az adatgyűjtés komplexitására visszavezethető kezdeti késések és adatminőségi problémák ellenére az új adatszolgáltatások bevezetése gördülékenyen lezajlott. Az adatok ellenőrzése, a felmerülő hibák javíttatása a normál munkamenet keretében, folyamatosan történik.

Kiadvány a háztartások vagyonáról és finanszírozási folyamatairól

2017 júniusában az eddigi legátfogóbb statisztikai információkat jelentette meg az MNB a háztartások vagyonáról és finanszírozási folyamatairól. A *háztartási szektor pénzügyi megtakarításai mikro- és makrostatisztikai adatok alapján* című kiadvány a nemzeti számlák és az Európai Központi Bank által koordinált háztartási pénzügyi felmérés (Household Finance and Consumption Survey - HFCS) adatai alapján mutatja be a lakosság vagyoni helyzetét. A háztartási felmérés 2016 végén publikált eredményeit több korábbi tanulmány is elemezte. Először került sor azonban a felmérésből származó mikroadatok és a nemzeti számlákban megjelenő szektorszintű makroadatok összeillesztésére, a szektor teljes vagyonának bemutatására és részletezésére különféle háztartási jellemzők alapján.

A nemzeti számlák szerint a magyar háztartások GDP-arányos pénzügyi megtakarításai jelentősen növekedtek a 2008-as gazdasági válság óta és nemzetközi összehasonlításban is magasnak mondhatók. A hazai háztartások összes eszköze (bruttó vagyona) 2015 végén 90 ezer milliárd forint volt (fejenként 9, háztartásonként 22 millió forint átlagosan), amelynek közel felét a pénzügyi eszközök adták. A magyar háztartási szektor eladósodottsága továbbra is a legalacsonyabbak között van az EU-ban.

A hazai makroadatokhoz illesztett felmérési eredmények szerint a szektor nettó vagyonának 56 százaléka jutott a legvagyonosabb háztartási tizedre és a háztartások 5 százalékának volt negatív a nettó vagyona. Ennek oka, hogy a pénzügyi eszközök eloszlása a háztartások között bármely gazdaságban sokkal egyenlőtlenebb, mint a nem pénzügyieké. A HFCS-ben résztvevő országok háztartásainak vagyoni sorrendjét alapvetően meghatározta a lakóhelyül szolgáló ingatlanok értéke. Magyarországon 11 millió forint volt a felmért átlagérték, Lettországon alacsonyabb, míg Lengyelországban, Szlovákiában vagy Észtországban magasabb. A makrostatisztikák, illetve a makroadatokhoz illesztett felmérési eredmények ugyanakkor azt mutatják, hogy 2014 végén az egy háztartásra jutó nettó vagyon Magyarországon magasabb volt, mint Szlovákiában, vagy Lengyelországban, a pénzügyi eszközök nagyobb súlya miatt. Összességében tehát elmondható, hogy a magyar háztartások eszközösszetétele kiegyensúlyozott, a bankbetétek mellett a különféle értékpapírok és tulajdonosi részesedések szerepe kiemelkedő, ezek teszik ki a vagyonosabb háztartások eszközállományának jelentős részét. Különösen figyelemre méltó a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok tartásának elterjedése a hazai háztartási vagyonban.

Felügyeleti statisztikák

A felügyeleti célú hitelintézeti adatszolgáltatások a szabályozási változások közül 2017-től elsősorban az IFRS átállás miatt változtak, mely a nem konszolidált jelentéseket érintette. Az IFRS-eket a nem konszolidált szintű pénzügyi beszámolóikban már 2017-től alkalmazó adatszolgáltatói körre bevezetésre került az európai szinten egységes adatszolgáltatások (továbbiakban: EU adatszolgáltatási standard) közül a konszolidált FINREP adatszolgáltatások hazai felhasználói igényekhez igazított, egyedi szintre adaptált, kiegészített és módosított változata. Emellett számos, más adatszolgáltatást kellett kisebb mértékben módosítani annak érdekében, hogy azok az alkalmazott számviteli szabályoktól függetlenül, szektor szinten egységesen értelmezhetők és kitölthetők legyenek. Az egységes EU adatszolgáltatási standard tartalma 2017. első félévében kismértékben, az anticiklikus tőkepuffer számíthoz kapcsolódóan tovább bővült. 2018-tól a szabályozási változásokhoz kapcsolódóan jelentős további új elemek várhatóak a FINREP adatszolgáltatásokban (az IFRS 9 standard alkalmazásához igazodva). 2017. I. félévben folytatódott a legnagyobb bankcsoportok EU adatszolgáltatási standard szerinti adatainak továbbítása az Európai Bankhatóságnak, valamint az EBA EUCLID projektjének keretében megkezdődött a felkészülés arra, hogy 2019-től a teljes hitelintézeti szektor EU standard szerinti adatállománya rendszeresen megküldésre kerüljön az EBA részére.

A biztosító szektorban 2016. január 1-jén hatályba lépett a Szolvencia II (SII) egységes európai uniós szabályrendszer, melynek részét képezi az EU szinten egységesen meghatározott adatszolgáltatás is. 2017. I. féléve során két időszaki (2016. IV. negyedév és 2017. I. negyedév) szűkített tartalmú, negyedéves jelentésküldést, valamint az első teljeskörű (több mint 70 táblából álló) 2016-ról szóló éves adatszolgáltatást teljesítették sikeresen a biztosítók.

Az adatforrások ilyen nagymértékű változása szükségessé tette a biztosítói szektorban a kockázati monitoring rendszer átalakítását, melynek első fázisa 2016-ban valósult meg, második fázisa, az éves adatokra épülő mutatókkal kiegészítve a 2017. II. negyedéves kockázatértékelésre készül el.

2.9. Az MNB társadalmi felelősségvállalási tevékenysége

Az MNB az Alapokmányában megfogalmazott küldetésével, jövőképével és alapértékeivel összhangban meghirdetett, a Társadalmi Felelősségvállalási Stratégia meghatározó elemét képező Pallas Athéné Közgondolkodási Program megvalósítása során feladatának tekinti a pénzügyi kultúra és a pénzügyi tudatosság, valamint az ezt megalapozó közgazdasági és társadalmi gondolkodás, illetve az ehhez kapcsolódó intézményrendszer és infrastruktúra fejlesztését. A kitűzött célok megvalósítása érdekében a jegybank elősegíti a közgazdasági, pénzügyi és interdiszciplináris kutatási és oktatási munkát, stratégiai együttműködéseket hoz létre vezető felsőoktatási intézményekkel, erősíti a szakmai párbeszédet és a nemzetközi tudományos kapcsolatok kiszélesítéséhez is aktívan hozzájárul. Az MNB és alapítványai által támogatott oktatási programok részben saját gondozású kezdeményezések, részben intézményi partnerségek révén valósulnak meg.

Az oktatási programok égisze alatt, 2017-ben második alkalommal kerül meghirdetésre az az országos kezdeményezés, melynek keretében közel harminc felsőoktatási intézmény ötszáz hallgatója vehet át elismerő oklevelet és részesülhet tanulmányi ösztöndíj támogatásban, az MNB Kiválósági Ösztöndíj program keretében.

Az intézményi partnerségek között, az MNB és a Budapesti Corvinus Egyetem 2015-ben indult együttműködése jóvoltából, idén több mint száz hallgató kap kiemelkedő teljesítményéért ösztöndíjat, valamint számos hallgató vehetett részt külföldi egyetemek nyári kurzusain. Az MNB támogatta több szakmai rendezvény megvalósulását is, valamint oktatók konferenciárésztvételeit és -szervezését, új tananyagok fejlesztését.

Az MNB egy újszerű képzési forma – a duális rendszerű képzés – meghonosítását is támogatja a kecskeméti Neumann János Egyetemmel együttműködve, ahol Gazdasági gépészmérnöki, valamint Gazdálkodási és menedzsment alapképzési szakon, jelenleg több mint 30 duális hallgató szerez szakmai gyakorlatot.

Az MNB szakmai támogatásával, a Pécsi Tudományegyetemen valósul meg a „Geopolitika, geoökonómia és politikai földrajz közép-európai perspektívából” elnevezésű doktori program, A 2016-2017-es tanévben, az első két évfolyamon több mint 90 hallgató folytatott doktori tanulmányokat, a harmadik évfolyam pedig szeptemberben indul. A program doktoranduszai az elmúlt félévben többek között Kolozsváron és Kecskeméten is részt vettek geopolitikai, geoökonómiai témákban szervezett konferenciákon, valamint lehetőségük volt elvégezni neves külföldi egyetemek nyári kurzusait is.

Az MNB és a Budapesti Gazdasági Egyetem között 2016-ban létrejött együttműködési megállapodás megkötése és a Keleti Üzleti Akadémia Központ megalapítása óta közel háromszáz hallgató és harminc oktató vehetett részt olyan szakmai programokban, mint a mobilitási ösztöndíj pályázatok, ingyenes keleti nyelvi tanfolyamok és hazai rendezésű nemzetközi konferenciák.

Az MNB és a Miskolci Egyetem együttműködése keretében számos sikeres szakmai rendezvényre került sor 2017. tavaszán, köztük a közgazdász életpálya és kiemelkedő hallgatói teljesítmény ösztönzésére irányuló Nyílt Napi előadássorozatra, valamint a jegybanki témában meghirdetett Kiváló Diplomatervező Díj alapítására. Az MNB több mint tíz mesterképzési szakos közgazdász hallgatót és doktoranduszt támogatott tanulmányi ösztöndíjjal, lehetővé téve a tudományos infrastruktúra fejlesztését, az oktatói és kutatói konferencia résztvételeket és a szakkönyv beszerzést.

A magyar közgazdaságtani szaktudás és képzés fejlesztése érdekében az MNB együttműködési megállapodást kötött a Soproni Egyetemmel is. Ennek keretében a jegybank támogatást nyújt az egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Karán hallgatói ösztöndíjprogram kialakításához, az oktatói és kutatói mobilitás elősegítéséhez, az idegennyelvű oktatás és kutatás színvonalának emeléséhez, a szakkönyvtár fejlesztéséhez, nemzetközi tudományos konferencia szervezéséhez, valamint egy közép-európai szabadegyetem megrendezéséhez.

Az MNB és a Károli Gáspár Református Egyetem között 2017 tavaszán született megállapodás alapján előkészítő munkálatok kezdődtek a következő tanév szakmai programjainak kialakítása céljából.

Tananyagfejlesztés eredményeként egy hiánypótló közpénzügyi gazdálkodás és menedzsment szakkönyv jelent meg az MNB gondozásában, „Vezetés a közjó szolgálatában” címmel. A könyv szerzői kollektívája a közsféra vezetői és vezető utánpótlása számára szükséges legfontosabb vezetői ismereteket foglalja össze és nyújt segítséget azok gyakorlati alkalmazásához.

Az MNB Értéktár Programjának megvalósításával a kulturális örökségvédelemhez járul hozzá. A program célja az elmúlt történelmi periódusokban különböző okok miatt külföldre vagy külföldi tulajdonba került magyar vagy külföldi művészek által alkotott, jelentős művészeti értéket képviselő műkincsek minél nagyobb hányadának visszaszerzése Magyarország számára, valamint a hazai hagyatékokban fellelhető legfontosabb műkincsek megvásárlásával, azok szétszóródásának megelőzése. A jegybank a Program keretében 2017. első félévében megvásárolta Csernus Tibor 6 festményét, Benczúr Gyula XVI. Lajos és családja elfogatása című monumentális festményét, valamint a 65 darabos Rakovszky-iratgyűjteményt. Az Értéktár program jóvoltából közgyűjteményekbe kerülő műkincsekről és gyűjteményekről ismeretterjesztő kisfilmek is készültek, melyek az MNB honlapján érhetők el.

A fentiekén túlmenően az MNB lehetőségeihez mérten stratégiai együttműködési megállapodások keretében, valamint eseti támogatások nyújtásával is szerepet vállal az értékteremtésben, a nemzeti értékek, a szellemi és kulturális örökség megőrzésében (pl. Pannonhalmi Főapátság Közhasznú Alapítvány, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont), valamint a szakemberképzés, tudományos tevékenység támogatásában (pl. Magyar Közgazdasági Társaság, Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetsége). Karitatív célú adományozással hozzájárul a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének, esélyegyenlőségének javításához, a rendkívüli élethelyzetek okozta nehézségek enyhítéséhez (pl. Nemzetközi Gyermekektől Szolgálat, Ments Életet Közhasznú Alapítvány, Vakok és Gyengénlátók Közép-magyarországi Regionális Egyesülete). A társadalmi felelősségvállalási stratégiában kijelölt célok mentén a jegybank nyitott az együttműködő partnerek körének további bővítésére.

2.10. Az MNB 2017. I. félévi eredményének alakulása

A Magyar Nemzeti Bank 2017 első félévi eredménye 34,4 milliárd forint nyereség volt, 17,3 milliárd forinttal alacsonyabb az az előző év hasonló időszakánál. Az első félévben a mérleg és az eredmény alakulására az alábbi főbb folyamatok hatottak:

- a devizatartalék monetáris politika által meghatározott szintje és összetétele, a tartalék szintjét befolyásoló devizavásárlások és devizaeladások: az Államadósság Kezelő Központ adósságkezeléssel kapcsolatos műveletei, az EU-transzferekből származó nettó devizabeáramlás, a Magyar Államkincstár nem adósságfinanszírozáshoz kapcsolódó devizakonverziói;
- a forintlikviditást lekötő instrumentumok alakulása, ami összefügg a devizatartalék és az MNB nettó devizaköveteléseinek alakulásával;
- a forintkamatok és a nemzetközi devizakamatszint változása; valamint
- a forint árfolyamváltozása.

5. táblázat: Az MNB összevont eredmény-kimutatása és egyes mérlegtételei

milliárd forint				
Sorszám	Megnevezés (Eredménykimutatás sora)	2016. I. félév	2017. I. félév	Változás
1	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény (I+II)-(X+XI)	-10,8	2,2	13,0
2	Nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény (I-X)	-21,4	4,6	26,0
3	Nettó deviza kamat- és kamatjellegű eredmény (II-XI)	10,6	-2,4	-13,0
4	Pénzügyi műveletek realizált eredménye (IV-XIV)	10,1	1,8	-8,3
5	Devizaárfolyam-változásból származó eredmény (III-XII)	73,1	48,9	-24,2
6	Egyéb eredménytényezők* (V+VI+VII+VIII)-(XIII+XV+XVI+XVII+XVIII)	-20,7	-18,5	2,2
7	Eredmény (1+4+5+6)	51,7	34,4	-17,3
8	Kiegyenlítési tartalékok egyenlege a mérlegben Nem realizált devizaárfolyam-eredmény miatti kiegyenlítési tartalék	297,3	53,2	
9	Deviza értékpapírok piaci értékváltozása miatti kiegyenlítési tartalék	48,3	7,2	

*Felügyeleti tevékenységből származó bevételek, nettó banküzemi eredmény, bankjegy- és érmegyártás költségei, nettó céltartalékképzés és felszabadítás, jutalékból származó és egyéb eredmény. Forrás: MNB.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 2017 első félévében 2,2 milliárd forint nyereség volt, 2016. hasonló időszakához képest 13 milliárd forinttal javult. A kamateredmény javulása és nyereségbe fordulása a jegybank önfinanszírozási programjához, illetve a lakossági devizahitelek forintosításának hatására bekövetkező mérleg-összehúzódáshoz köthető, melyek a devizatartalék csökkenésével párhuzamosan a tartalékok döntően finanszírozó forintforrások állományának visszaesését eredményezték.

A nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény 4,6 milliárd forint nyereséget mutatott, ami 26 milliárd forinttal kedvezőbb, mint 2016 azonos időszakában. A kamatozó forintkötelezettségek (költségvetés forintbetétei, kötelező tartalék, likviditást lekötő instrumentumok) átlagos állománya mintegy 600 milliárd forinttal tovább csökkent és az állományon belül jelentősen visszaesett a 3 hónapos betétek aránya. A naptári napokkal súlyozott átlagos jegybanki alapkamat is alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál. Mindkét folyamat a forint kamatráfordítások mérséklődését, a forint kamateredmény kedvező alakulását eredményezte.

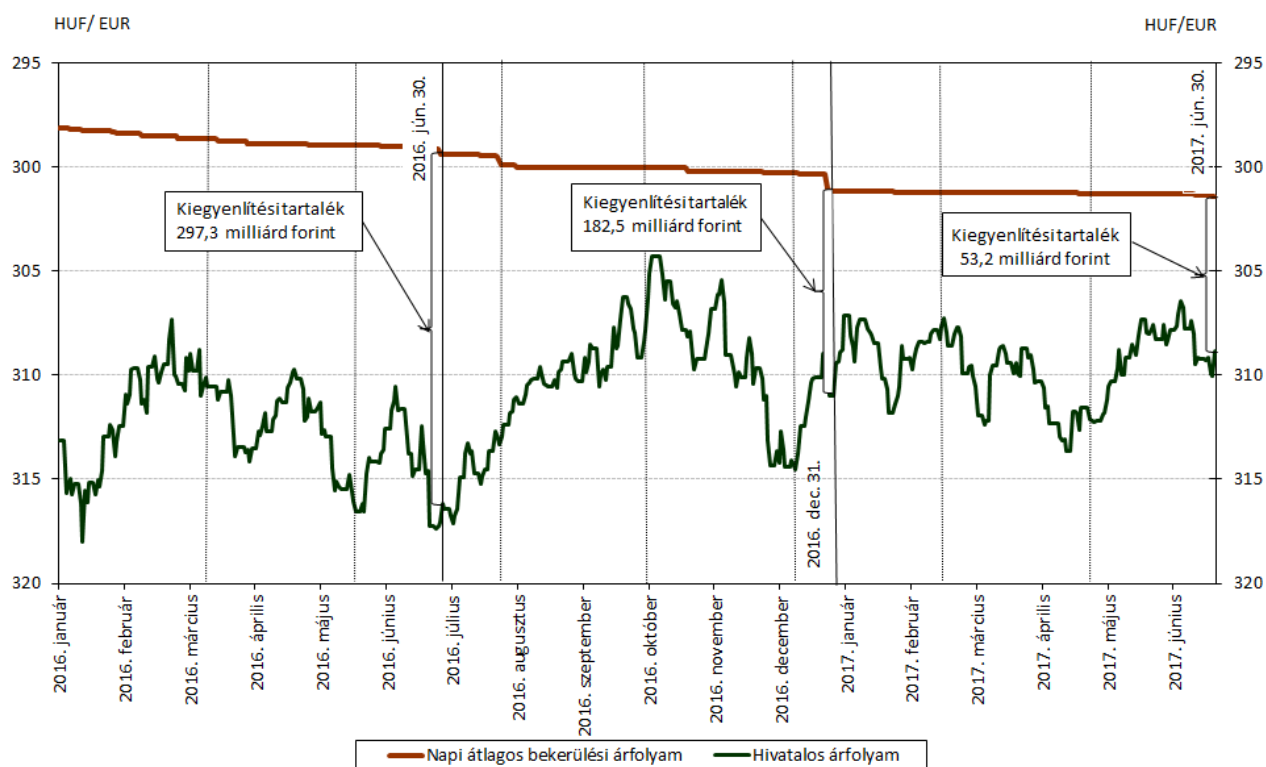
A deviza kamat- és kamatjellegű eredmény 2,4 milliárd forint veszteséget mutatott, 13 milliárd forinttal elmaradt az előző év azonos időszaki nyereségtől. A tartalék átlagos szintje tovább csökkent, amihez

alacsony, euróban negatív hozamkörnyezet párosult, így a – deviza kamatbevételek nagyobb részét adó – devizatartalék utáni kamatbevételek csökkenése folytatódott.

A pénzügyi műveletek realizált eredménye az első félévben 1,8 milliárd forint nyereség volt, a 2016 első félévinél 8,3 milliárd forinttal alacsonyabb. Ez az eredménykategória döntően a devizatartalékba sorolt értékpapírok piaci árváltozásából származó – az értékpapír eladásakor keletkező – realizált eredményt tartalmazza. A pénzügyi műveletek eredményének kedvezőtlen alakulását döntően a devizapiaci hozamok 2017 első félévében bekövetkezett emelkedése magyarázza, ezzel szemben 2016 első félévben még csökkenő hozamkörnyezet volt a jellemző.

A devizaárfolyam-változásból származó eredmény alakulását meghatározó két fő tényező a hivatalos és a bekerülési árfolyam eltérése, valamint a devizaeladások mértéke. A 2017. január-júniusi időszakban a forint/euro árfolyam az előző év azonos időszakához képest kisebb ingadozást mutatott, a hivatalos és a bekerülési árfolyam közötti különbség csökkent. A devizaeladások volumene is alacsonyabb lett 2016 első félévéhez képest, ezekre elsősorban az ÁKK-adósságkezelési műveleteihez kapcsolódóan került sor. A félév során – az egy évvel korábbinál alacsonyabb – 48,9 milliárd forint realizált árfolyamnyereség keletkezett.

13. ábra: A forint árfolyamának alakulása (fordított skála)

Forrás: MNB.

Az egyéb eredménytényezők tartalmazzák a banküzem működési bevételeit, költségeit, ráfordításait, a bankjegy- és érmegyártás költségeit, a céltartalék-képzést, –felszabadítást, valamint a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket, a jutalékból származó és az egyéb eredményt. Az ezekből adódó nettó ráfordítások 2,2 milliárd forinttal csökkentek, 2017 első félévében 18,5 milliárd forintot tettek ki.

A saját tőke állománya 2017. június 30-án 267,1 milliárd forint volt. Nagyságát az eredménytartalék nagysága, a kiegyenlítési tartalékok szintje, továbbá az éves eredmény alakulása határozta meg.

A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka a 2016. június végéhez képest 244,1 milliárd forinttal lett alacsonyabb. Ennek oka a forintárfolyam erősödése következtében a hivatalos és az átlagos bekerülési árfolyam közötti eltérés csökkenése, továbbá a mérleg összehúzódása miatt az átértékelésre kerülő devizaeszközök alacsonyabb állománya. A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka 2017. június 30-án 53,2 milliárd forint volt.

2017. június 30-án a deviza-értékpapírokon piaci értékelésük alapján 7,2 milliárd forint nem realizált nyereség volt. Az értékpapírok piaci árának csökkenése – a devizahozamok első félévi emelkedéséből adódóan –, valamint a devizatartalék alacsonyabb szintje a nem realizált nyereség csökkenését okozta.

2.11. Az MNB gazdálkodása

Az MNB gazdálkodása az MNB törvényben előírt feladatok színvonalas ellátásához szükséges erőforrások hatékony biztosítására irányul.

Működési költségek

6. táblázat: Az MNB 2017. I. félévi működési költségeinek alakulása

M e g n e v e z é s	2016. I. félévi tény	2017. I. félévi ütemezett terv (tartalék nélkül)	2017. I. félévi tény	Index (2017. I. félévi tény/ 2017. I. félévi ütemezett terv)	Index (2017. I. félévi tény/ 2016. I félévi tény)
				millió forintban	
Személyi jellegű ráfordítások	10 058	11 465	10 799	94,2	107,4
Banküzemi általános költségek	7 124	8 368	7 301	87,2	102,5
Összesen	17 182	19 833	18 100	91,3	105,3

Forrás: MNB.

A működési költségek 2017. I. félévi tényleges összege 18 100 millió forint, mely az ütemezett tervtől³ 8,7%-kal marad el, a 2016 I. félévében felmerült kiadásoknál pedig 5,3%-kal magasabb.

Az előző év hasonló időszakához viszonyított költségnövekedés leginkább a személyi jellegű ráfordításoknál jelentkezett. Az eltérésben döntő szerepet játszik az átlaglétszám emelkedése, továbbá a magas szaktudású munkavállalói állomány biztosítása és megtartása érdekében a kapcsolódó bértömegkeretek emelkedése.

Emellett a 2017. I. félévi banküzem általános költségek kismértékű növekedése okozott eltérést az előző év hasonló időszakához képest, ami ellentétes irányú változások eredője: az értékcsökkenési leírás, az informatikai és az egyéb költségek emelkedtek, az üzemeltetési költségek viszont – főként az őrzésvédelmi költségek tekintetében – jelentősen csökkentek.

Személyi jellegű ráfordítások

A 2017. I. félévi személyi jellegű ráfordítások (10 799 millió forint) az előző év azonos időszakának költségeit 7,4%-kal (741 millió forinttal) haladták meg.

Az időszakban a korábbi évhez képest a bérstruktúrában és a javadalmazási rendszerben érdemi változás nem történt. A magas szaktudású munkavállalói állomány hosszú távú biztosítása érdekében a bértömeg-gazdálkodás rendszerében 4,5%-kal emelkedett egyes bértömeg-gazdálkodási területek 2017. évi keretösszege. Az MNB ismeretterjesztési tevékenységének fejlesztése, a pénzügyi szervezetek hatékonyabb felügyeletének biztosítása és az információtechnológiai terület nemzetközi standardoknak megfelelő fejlesztése nyomán az átlaglétszám 8%-kal emelkedett.

Az előzőekben említettek mellett a személyi jellegű ráfordításoknál mutatkozó eltérés abból is adódik, hogy a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően változott a Monetáris Tanács és a felügyelőbizottság

³ Megjegyezzük, hogy az ütemezett terv nem azonos az időarányos (havonként egyenlő összegekre osztott) tervvel, az a kiadások várható tényleges felmerülését alapul véve készül, az időbeli elhatárolásokat is figyelembe véve.

tagjainak díjazása. Ezen kívül 2017 I. félévében az MNB – összhangban a társadalmi felelősségvállalási programjával – kétszer annyi gyakornoknak biztosított lehetőséget új ismeretek megszerzésére, mint az előző év hasonló időszakában.

Banküzemi általános költségek

A 2017. I. félévi banküzemi általános költségek (7 301 millió forint) a 2016. I. félévinél 2,5%-kal magasabbak.

Az *IT-költségek* az előző év ugyanezen időszakához képest 135 millió forinttal (12,5%-kal) növekedtek. Ez döntően a szoftverek költségeinek emelkedéséből adódik, az új és többlet számítástechnikai szolgáltatások igénybevételének, valamint a megvalósult beruházások (az új informatikai rendszerek) támogatási és üzemeltetési költségeinek következtében.

2016 I. félévéhez viszonyítva lényegesen alacsonyabbak az *üzemeltetési költségek* (415 millió forinttal, 12,2%-kal), mely túlnyomóan a fegyveres őrzés és védelem költségeinek csökkenéséből adódott. Ez arra vezethető vissza, hogy a tevékenységet ellátó MNB-Biztonsági Zrt. szolgáltatási díjai az előző évihez képest lényegesen mérséklődtek, továbbá csökkent az őrzési feladatok volumene is,

A tárgyi eszközök és immateriális javak *értékcsökkenési leírásának* 2017. I. félévi összege 22,3%-kal (több mint 300 millió forinttal) magasabb az előző év hasonló időszakához képest, egyrészt a 2016 IV. negyedévében megvalósult beruházások következtében, másrészt az elmúlt időszakban az informatikai fejlesztések túlsúlyából adódóan (a hardverek és szoftverek hasznos élettartama általában rövidebb – azaz bruttó értéke gyorsabban kerül leírásra –, mint más eszközöké).

A 2017. I. félévi *egyéb költségek* 9,3%-kal (157 millió forinttal) növekedtek az előző év I. félévi kiadásaihoz viszonyítva. Ennek egyik oka az, hogy az adatvásárlási költségek eltérő ütemezésben merültek fel a két időszakban. Az emlékérmé-forgalmazás költsége a 2017. év eddig eltelt részében jelentősen emelkedett, a kereslet növekedése és az aktívabb marketing tevékenység következtében. Ugyancsak növekedtek az oktatási költségek, mivel 2016 I. félévében – részint beszerzési eljárás elhúzódása miatt – lényegesen alacsonyabb volt a képzési kiadások összege, mint 2017 első hat hónapjában. Ugyanakkor az előző év hasonló időszakához képest 2017 I. félévében jelentősen csökkentek a jogi szakértések, tanácsadások költségei, mivel a Pénzügyi Békéltető Testület működésével összefüggésben 2016-ban felmerült jogi szakértői tevékenység igénybevételére 2017-ben már nincs szükség.

Beruházások

A jegybanki célkitűzések megvalósításához, illetve az eszközök mennyiségi és minőségi színvonalának biztosítása érdekében különböző fejlesztési projektek, beszerzések szükségesek. A beruházások 2017. évi jóváhagyott terve a normál üzletmenethez kapcsolódóan 6 937 millió forint. Az MNB a társadalmi felelősségvállalás programjához kapcsolódóan támogatja műkincsek megvásárlását az Értéktár program részeként, aminek megvalósítására a jóváhagyott beruházásterv külön keretösszeget tartalmaz. 2017. I. félévében a beruházások kapcsán 1 976 millió forint került kifizetésre, melyből a normál üzletmenethez 1 526 millió forint kapcsolódik.

A 2017. I. félévi beruházások jelentős része informatikai eszközök beszerzéséhez, illetve különböző informatikai projektekhez kötődik. A nagyobb értékű beruházások között a Bank Microsoft licenceket vásárolt, továbbá folytatódott a korábbi években elkezdett statisztikai alkalmazásokkal összefüggő projektek, ilyen például a STAFIR program, melynek célja statisztikai és felügyeleti célú informatikai rendszerek integrációjának megvalósítása. Ezen kívül folyamatban van a Hatósági vizsgáztató rendszer

(HATVI) kialakítása.

Az IT biztonsági terület egyik fontos beruházása a Privilegizált felhasználó kezelői rendszer bevezetése, mely beruházás a magas jogosultságú felhasználói fiókok kezelését és védelmét biztosítja majd.

A biztonságtechnikai környezet fejlesztéseként folyamatban van a Szabadság téri épület és a Logisztikai központ biztonságtechnikai rendszereinek cseréje.

3. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata

Rövidítések

BÉT: Budapest Értéktőzsde Zrt.

BIS: Nemzetközi Fizetések Bankja (Bank for International Settlements)

EKB: Európai Központi Bank (European Central Bank, ECB)

GIRO: Giro Elszámolásforgalmi Zrt.

GMU: Gazdasági és Monetáris Unió (Economic and Monetary Union, EMU)

IMF: Nemzetközi Valutaalap (International Monetary Fund)

KBER: Központi Bankok Európai Rendszere (European System of Central Banks, ESCB)

KELER: Központi Elszámolóház és Értéktár Zrt.

KSH: Központi Statisztikai Hivatal

MNB: Magyar Nemzeti Bank

NGM: Nemzetgazdasági Minisztérium

NHP: Növekedési Hitelprogram

OECD: Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development)

PFK: Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központ

PST: Pénzügyi Stabilitási Tanács

VIBER: Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer, az MNB által működtetett fizetési rendszer.

Fogalmak magyarázata

CLS (Continuous Linked Settlement): A devizakiegyenlítési kockázat kiküszöbölését lehetővé tevő elszámolási és kiegyenlítési modell, mely több devizában történő fizetés fizetés ellenében (PvP) mechanizmuson alapul. A CLS-t a CLS Bank működteti.

Devizafinanszírozás-megfelelési mutató (DMM): a stabil devizaforrások és az éven túli lejáratú nettó deviza-swapállomány, illetve a finanszírozandó devizaeszközök súlyozott állományának hányadosa.

Devizaswap ügylet: olyan — általában rövid lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét és az ügylet lezárásakor a szerződésben (a keresztárfolyam és a devizák kamatrátája által) meghatározott áron történő visszacserélését foglalja magába.

Duration: a kötvények hátralévő átlagos futamideje. A kötvény, illetve a kötvényekből álló portfólió kockázatosságának jellemzésére használt mérőszám.

Elszámolás (klíring): a fizetési műveletek ellenőrzése, továbbítása, a bankközi követelések és tartozások meghatározott szabályok szerinti kiszámítása; értékpapírügyletek esetében a kötések párosítása, megerősítése, a tartozások és követelések kiszámítása, a felmerülő pénzügyi kockázat kezelése.

ERM—II árfolyam-mechanizmus (Exchange Rate Mechanism II): az euroövezet országai és a GMU harmadik szakaszában részt nem vevő uniós tagállamok közötti, az árfolyam-politikai együttműködés feltételeit megteremtő árfolyamrendszer. Az ERM—II rögzített, de kiigazítható árfolyamok multilaterális rendszere, amelyben a középárfolyamot normál ± 15 százalékos ingadozási sáv övezi. A középárfolyammal és adott esetben a szűkebb ingadozási sávval kapcsolatos döntéseket az érintett tagállam, az euroövezet országai, az EKB és a mechanizmusban részt vevő többi tagállam kölcsönös megállapodásával hozzák meg.

Fizetési Rendszer Fórum: az MNB kezdeményezésére a Magyar Bankszövetség támogatásával a pénzforgalomban meghatározó szerepet játszó piaci szereplők, valamint a Magyar Államkincstár, a GIRO Zrt. és KELER Zrt. részvételével működő önálló, önszervező, a hazai fizetési rendszer ügyei iránt elkötelezett konzultatív jellegű nyitott szakmai szerveződés. A Fórum legfelsőbb szerve a tagok képviselőiből álló, az MNB és a Magyar Bankszövetség társelnökségével működő Fizetési Rendszer Tanács.

Fizetési Rendszer Tanács: a Fizetési Rendszer Fórum döntéshozó testülete.

FX-swapügylet: lásd devizaswapügylet

IMF-tartalékkvóta: az IMF-be SDR-ben (Special Drawing Right — különleges lehívási jog) befizetett IMF-kvóta szabadon lehívható — még le nem hívott — hányada.

Kamatláb-futures: olyan tőzsdei ügylet, ahol a jövőbeni elszámolás alapja meghatározott mennyiségű, szabványosított (kontraktusban kifejezett), az üzletkötéskor meghatározott kamatozású betétállomány.

Kamatozó devizaswap- (currency swap) ügylet: olyan — általában közép-, illetve hosszú lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét, a tőke utáni kamatfizetések sorozatát és az ügylet lezárásakor a tőkék törlesztését foglalja magába.

Kamatswap (interest rate swap, IRS): valamely tőkeösszegre rögzített kamatláb alapján számított fix kamat és — bizonyos piaci kamatlábhoz, feltételhez igazított — változó kamatláb alapján számított változó kamatösszeg meghatározott időközönkénti cseréje.

Készpénzforgalom: a jegybankba történő be- és kifizetések, illetve váltások összege.

Kiegyenlítési tartalék: a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka és a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka az MNB saját tőkéjének részét képező tartalékok, melyeket negatív egyenlegük esetén a negatív egyenleg mértékéig a központi költségvetés a tárgyévét követő év március 31-ig a megfelelő kiegyenlítési tartalék javára megtérít. A térítést a tárgyévi mérlegben a központi költségvetéssel szembeni követelések között kell kimutatni.

Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka: a devizaeszközöknek és -forrásoknak a forintárfolyam változásából adódó nem realizált árfolyamnyereségét, illetve árfolyamvesztését a saját tőke részét képező forintárfolyam kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka: a devizában fennálló, értékpapírokon alapuló követelések (kivéve a visszavásárolt devizakötvények) piaci értéke és beszerzési értéke közötti értékelési különbözetet a saját tőke részét képező deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

MNB tv.: 2013. évi CXXXIX. törvény törvény a Magyar Nemzeti Bankról.

Monetáris pénzügyi intézmények: a jegybank, a hitelintézetek és a pénzpiaci alapok együttesen alkotják a pénzügyi vállalatokon belül ezt az intézményi kategóriát.

O/N: overnight betét/hitel, egynapos betét/hitel

Opció ügylet: a devizaopció tulajdonosa számára jogot jelent, de nem kötelezettséget egy bizonyos mennyiségű deviza egy másik devizával szembeni vételére vagy eladására előre meghatározott árfolyamon, előre meghatározott időpontban vagy időpontig. Az opció eladója (kiírója) számára — amennyiben az opció birtokosa gyakorolja a jogot — mindez kötelezettségként értelmezendő.

Pénzpiaci alapok: a pénzpiaci alapokhoz azok a befektetési alapok sorolandók, amelyek befektetési jegyei likviditás szempontjából a bankbetétekhez hasonlóak, és eszközeiket 85 százalékban pénzpiaci eszközökbe, vagy maximum 1 éves hátralévő lejáratú transzferálható hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokba, vagy pénzpiaci eszközök kamataihoz hasonló megtérülésű eszközökbe fektetik.

Pénzpiaci eszközök: alacsony kockázatú, likvid, olyan piacon forgó értékpapírok, ahol nagy forgalmat bonyolítanak le nagy mennyiségű papírokkal, és ahol ezek készpénzre váltása azonnal és alacsony költséggel lehetséges.

Repo- és fordított repoügylet: olyan megállapodás, amely értékpapír tulajdonjogának átruházásáról rendelkezik a szerződéskötéssel egyidejűleg meghatározott vagy meghatározandó jövőbeli időpontban történő visszavásárlási kötelezettség mellett, meghatározott visszavásárlási áron. Az ügylet futamideje alatt a vevő az ügylet tárgyát képező értékpapírt megszerezheti, és azzal szabadon rendelkezhet (szállítós repoügylet), vagy nem szerezheti meg, azzal szabadon nem rendelkezhet, ilyenkor az értékpapír a vevő javára a futamidő alatt óvadékként kerül elhelyezésre (óvadéki repoügylet).

ROA (return on assets): eszközarányos nyereség.

ROE (return on equity): saját tőkearányos nyereség.

SEPA: Single European Payment Area, Egységes eurofizetési övezet —egy olyan térség, amelyen belül a gazdasági szereplők egyetlen fizetési számla használatával bárhol ugyanúgy teljesíthetnek és fogadhatnak euróban fizetéseket, mint saját országukban. Az övezet földrajzilag a 27 EU-tagállamot, Izlandot, Liechtensteint, Norvégiát, Svájcot és Monacót fedi le.

Szolvencia II. irányelv: a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet. A biztosítók új, kockázat alapú, hárompilléres szabályozási keretrendszere, ahol a három pillér a mennyiségi követelmények, a minőségi követelmények, és a nyilvánosságra hozatal. Európai standard, melyre támaszkodva a felügyeletek létrehozhatják az egységes szabályokat a tőkére vonatkozóan, a fizetéseképtelenség kockázatának csökkentése/elkerülése érdekében. 2016. január 1-jétől alkalmazandó. Az Omnibus II. irányelv (2012/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv) a már elfogadott, de hatályba, alkalmazásba még nem lépett Szolvencia II. irányelv és a Prospektus irányelv (2003/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv) módosító rendelkezéseit tartalmazza.

TARGET2-Securities (T2S): az eurorendszer egységes technikai platformja, amelynek segítségével a központi értéktárak és a nemzeti központi bankok alapvető, határokon átívelő és semleges értékpapír-elszámolási szolgáltatásokat nyújthatnak jegybankpénzben Európában.

Teljesítés (kiegyenlítés): a bankok közötti tartozások és követelések végleges rendezése közös bankjuknál, jellemzően az MNB-nél vezetett számlán.

VaR (value at risk): kockázatotott érték, a kockázatok mérésére szolgáló módszer. A VaR adott időintervallum alatt várható legnagyobb veszteséget méri adott konfidenciaszint mellett.

**B) RÉSZ A MAGYAR NEMZETI BANK
2017. I. FÉLÉVI BESZÁMOLÓJA**

1. A Magyar Nemzeti Bank mérlege

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	ESZKÖZÖK (Aktívák)	2016.12.31	2017.06.30	Változás
1	2	3	4	4-3
	I. Követelések forintban	1 590 537	1 451 969	-138 568
3.3.	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések	39 178	39 178	0
3.7.	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések	1 548 530	1 409 994	-138 536
3.10.	3. Egyéb követelések	2 829	2 797	-32
	II. Követelések devizában	8 286 460	7 902 903	-383 557
3.9.	1. Arany- és devizatartalék	7 557 282	7 226 929	-330 353
3.4.	2. Központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	0	0	0
3.8.	3. Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	62	164	102
3.10.	4. Egyéb devizakövetelések	729 116	675 810	-53 306
	III. Banküzemi eszközök	108 684	91 521	-17 163
3.12.	ebből: Befektetett eszközök	108 271	90 424	-17 847
3.14.	IV. Aktív időbeli elhatárolások	69 220	50 140	-19 080
	V. ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (I+II+III+IV)	10 054 901	9 496 533	-558 368
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	FORRÁSOK (Passzívák)	2016.12.31	2017.06.30	Változás
1	2	3	4	4-3
	VI. Kötelezettségek forintban	7 833 804	7 204 109	-629 695
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	785 648	681 732	-103 916
3.7.	2. Hitelintézetek betétei	2 408 122	1 715 172	-692 950
	ebből: az irányadó eszköz	899 987	499 970	-400 017
	3. Forgalomban lévő bankjegy és érme	4 580 614	4 748 667	168 053
3.11.	4. Egyéb betétek és kötelezettségek	59 420	58 538	-882
	VII. Kötelezettségek devizában	1 798 115	1 978 511	180 396
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	544 616	784 818	240 202
3.8.	2. Hitelintézetek betétei	75 866	93 854	17 988
3.11.	3. Egyéb kötelezettségek devizában	1 177 633	1 099 839	-77 794
3.13.	VIII. Céltartalék	689	1 076	387
	IX. Banküzem egyéb forrásai	17 847	16 752	-1 095
3.14.	X. Passzív időbeli elhatárolások	32 483	29 033	-3 450
3.15.	XI. Saját tőke	371 963	267 052	-104 911
	1. Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
	2. Eredménytartalék	107 869	162 150	54 281
	3. Értékelési tartalék	0	0	0
3.16.	4. Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	182 459	53 232	-129 227
3.16.	5. Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	17 354	7 227	-10 127
	6. Tárgyévi eredmény*	54 281	34 443	-19 838
	XII. FORRÁSOK ÖSSZESEN (VI+VII+VIII+IX+X+XI)	10 054 901	9 496 533	-558 368

* A tárgyévi eredmény 2016. december 31-re vonatkozóan az éves eredményt, 2017. június 30. tekintetében a féléves eredményt tartalmazza.

Budapest, 2017. szeptember 18.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	BEVÉTELEK	2016. I. félév	2017. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.18.	I. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	9 188	12 165	2 977
	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	149	55	-94
	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	2 294	549	-1 745
	3. Egyéb követelések kamatbevételei	50	14	-36
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű bevételek	6 695	11 547	4 852
3.18.	II. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	84 463	60 772	-23 691
	1. Devizatartalékok utáni kamatbevételek	45 598	28 479	-17 119
	2. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	3. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	4. Egyéb követelések kamatbevételei	0	0	0
	5. Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	38 865	32 293	-6 572
3.19.	III. Deviza-árfolyamváltozásból származó bevételek	93 728	50 192	-43 536
3.18.	IV. Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	12 187	4 188	-7 999
3.21.	V. Egyéb bevételek	7 640	10 405	2 765
	1. Jutalékbevételek	437	518	81
3.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	1 059	3 663	2 604
3.23.	3. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 144	6 224	80
3.13.	VI. Céltartalék-felhasználás	964	192	-772
3.13.	VII. Értékvesztés-visszaírás	250	1	-249
3.24.	VIII. Banküzem bevételei	664	557	-107
	IX. BEVÉTELEK ÖSSZESEN (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII)	209 084	138 472	-70 612
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	RÁFORDÍTÁSOK	2016. I. félév	2017. I. félév	Eltérés
1	2	4	4	4-3
3.18.	X. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	30 536	7 614	-22 922
	1. Központi költségvetés betéeteinek kamatráfordításai	3 323	0	-3 323
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	23 375	6 257	-17 118
	ebből: az irányadó eszköz kamatráfordítása	16 889	3 436	-13 453
	3. Egyéb betétek kamatráfordításai	50	18	-32
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	3 788	1 339	-2 449
3.18.	XI. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	73 911	63 093	-10 818
	1. Központi költségvetés betéeteinek kamatráfordításai	-1 047	-1 198	-151
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	-30	-87	-57
	3. Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	1 662	3 961	2 299
	4. Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	73 326	60 417	-12 909
3.19.	XII. Deviza-árfolyamváltozásból származó ráfordítások	20 650	1 267	-19 383
3.20.	XIII. Bankjegy- és érmegyártás költsége	7 978	6 287	-1 691
3.18.	XIV. Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	2 063	2 435	372
3.21.	XV. Egyéb ráfordítások	2 845	3 566	721
	1. Jutalékráfordítások	336	351	15
3.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	2 509	3 215	706
3.13.	XVI. Céltartalékképzés	355	579	224
3.13.	XVII. Értékvesztés	977	413	-564
3.24.	XVIII. Banküzem működési költségei és ráfordításai	18 046	18 775	729
	XIX. RÁFORDÍTÁSOK ÖSSZESEN (X+XI+XII+XIII+XIV+XV+XVI+XVII+XVIII)	157 361	104 029	-53 332
	XX. Tárgyévi eredmény (IX-XIX)	51 723	34 443	-17 280

Budapest, 2017. szeptember 18.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

3. Kiegészítő melléklet

3.1. Az MNB számviteli politikája

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) tulajdonosa a magyar állam, a tulajdonosi jogokat az államháztartásért felelős miniszter (részvényes) gyakorolja.

Az MNB számviteli politikáját a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.), a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) és a Magyar Nemzeti Bank éves beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 221/2000. (XII. 19.) kormányrendelet (a továbbiakban: MNB r.) keretei közt alakítja ki. 2004. május 1-jétől, a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagja.

Az alábbiakban röviden bemutatjuk az MNB számviteli rendszerét, az általánostól eltérő értékelési és eredményelszámolási szabályait a féléves beszámoló vonatkozásában.

3.1.1. Az MNB számviteli rendszerének jellemzői

Az MNB könyvvezetése során alkalmazott egyik alapelv, hogy a gazdasági eseményeket a tényleges felmerülés időpontjának megfelelő dátummal kell a könyvekben rögzíteni. Ennek a devizaárfolyam-nyereségek és -veszteségek pontos meghatározása szempontjából van különös jelentősége, elsősorban a devizaeladások és -vásárlások esetében. A devizaátváltással járó azonnali devizaügyletek az üzletkötés napjával kerülnek a könyvekben rögzítésre. Az ilyen ügyletekből eredő követelések és kötelezettségek az MNB devizapozícióját az üzletkötés napjától módosítják. Ugyanezt az eljárást követi az MNB a fedezeti célú származékos ügyletek mérlegben megjelenő átértékelési különbözetének könyvelésekor is.

Az MNB naponta elszámolja:

- a devizaeszközei és -forrásai, illetve mérlegen kívül kimutatott, fedezeti származékos ügyletekből származó követelései és kötelezettségei átértékeléséből eredő devizaárfolyam-különbözeteket,
- az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizációját, valamint
- a mérlegben szereplő és a mérlegen kívül kimutatott, fedezeti ügyletekből származó követelések és kötelezettségek időarányos kamatahoz kapcsolódó időbeli elhatárolásokat.

Az MNB r. rendelkezése értelmében az MNB a számviteli politikájában rögzített módon, a tulajdonos részére történő adatszolgáltatás céljából, minden negyedévben köteles eszköz- és forrásszámláit, valamint eredményszámláit lezárni és főkönyvi kivonatot készíteni.

Az MNB belső célra ennél gyakrabban, havonta készít mérleget és eredménykimutatást, és ezek alátámasztására havonta végrehajtja:

- a deviza-értékpapírok piaci értékelését,
- a napi átértékelés során képződő árfolyamnyereség, vagy -veszteség realizált, illetve nem realizált részre történő szétbontását és elszámolását,
- az értékcsökkenési leírás elszámolását.

A negyedéves zárlat során az MNB minősíti az egyéb célú származékos ügyletekből és a nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönzési tevékenységekéből eredő – a kapott biztosíték bekerülési értékével megegyező – mérlegen kívül nyilvántartott függő és jövőbeni kötelezettségeit, az egyéb

mérlegben kívül nyilvántartott kötelezettségeit, valamint minősíti a mérlegben található követeléseket és értékpapírokat, továbbá év végén és a második negyedéves minősítéskor a befektetett pénzügyi eszközöket. A minősítés alapján megállapítja és elszámolja a szükséges értékvesztés, valamint a mérleg alatti kötelezettségekhez kapcsolódó céltartalék mértékét.

Az MNB elnöke félévkor írásban beszámol az Országgyűlés gazdasági ügyekért felelős állandó bizottságának az MNB féléves tevékenységéről. Ez a beszámoló a Féléves jelentés, mely az MNB szervezetét, gazdálkodását és féléves tevékenységét bemutató üzleti jelentésből, valamint az igazgatóság által megállapított, Számviteli tv. szerinti féléves beszámolóból áll. Az MNB a Féléves jelentést nyilvánosságra hozza az internetes honlapján. Az internetes honlap címe: www.mnb.hu.

A féléves beszámoló aláírására jogosult vezető Dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

A számviteli szolgáltatásokért felelős vezető Kalina Gábor, PM-regisztrációs száma: 194599.

3.1.2. Alkalmazott főbb értékelési elvek

A központi költségvetéssel szembeni követelések

A központi költségvetéssel szembeni követelések között kimutatott értékpapírok kamatokkal csökkentett, amortizált beszerzési értéken szerepelnek a mérlegben. A kamatokat nem tartalmazó vételár és a névérték közötti különbözetet mint árfolyamnyereséget vagy -vesztéset az MNB időarányosan számolja el eredményében.

A költségvetéssel szembeni követelésekre értékvesztést elszámolni nem lehet.

Hitelintézetekkel szembeni követelések

A hitelintézeti követelések között kimutatott jelzálogleveleket amortizált beszerzési értéken – kamattal csökkentett vételáron – kell kimutatni a mérlegben. A beszerzési piaci értékkülönbözetet az MNB időarányosan számolja el árfolyamnyereségként vagy -vesztésként kamatjellegű eredményében.

A jelzáloglevelekre – a veszteségek kockázatának mértékével arányos – értékvesztést kell elszámolni.

A Növekedési Hitelprogram (NHP) keretén belül hitelintézeteknek nyújtott, kamatmentes refinanszírozási hiteleket, valamint a hitelintézeteknek értékpapír fedezete mellett nyújtott, alapkamathoz kötött hiteleket a folyósított hitelösszegnek megfelelő bekerülési értéken kell nyilvántartásba venni.

Egyéb követelések

A felügyeleti tevékenységből származó követelések értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken szerepelnek a mérlegben. Az MNB a felügyeleti díjelőírásokat a beérkező bevallások alapján, a bírságelőírásokat a jogerőre emelkedett határozatok alapján könyveli. A felügyeleti tevékenységből származó bevételek között kell kimutatni a felügyeleti díjakat, a kiszabott és az MNB-tv.-ben meghatározott támogatási célokra felhasznált bírságokat, valamint a befolyt igazgatási szolgáltatási díjakat.

Az egyéb követelések között kerülnek kimutatásra a munkavállalói kölcsönök, továbbá az egyéb jogi személyeknek nyújtott hitelek a folyósított összegnek megfelelően. A kapcsolódó kapott kamatok összege az egyéb követelések kamatbevételein szerepel.

Az egyéb követeléseket minősítés alá kell vonni, és szükség esetén értékvesztést kell elszámolni.

Devizaeszközök és -források értékelése, a devizaárfolyam-eredmény elszámolása

Az MNB valamennyi devizaeszközét és -forrását a beszerzés napján érvényes hivatalos árfolyamon veszi nyilvántartásba a könyvekben. Amennyiben egy devizakövetelés vagy -kötelezettség devizakonverzió miatt jön létre, úgy az MNB a devizaátváltás során ténylegesen alkalmazott és a hivatalos árfolyam eltéréséből eredő árfolyamnyereséget vagy -veszteséget az adott napra konverziós eredményként elszámolja, és az eredménykimutatásban a devizaárfolyam-változásból származó eredménysorokon jeleníti meg.

Az MNB devizaeszközeit és -forrásait, valamint fedezeti célú származékos ügyletekből eredő, mérlegen kívüli követeléseit és kötelezettségeit naponta a hivatalos árfolyam változásának megfelelően átértékeli. Az átértékelés következtében a mérleg devizában denominált tételei a mérlegforduló napon érvényes hivatalos árfolyamon átértékelt összegben szerepelnek. Az átértékelési körnek nem képezik részét a devizában könyvelt banküzemi eszközök és források (kivéve a külföldi befektetések), valamint a devizában könyvelt időbeli elhatárolások, továbbá az egyéb célú származékos ügyletek.

A devizában befolyt eredmény az adott napi hivatalos árfolyamon kerül az eredményben elszámolásra.

Az időbeli elhatárolások napi könyvelését az előző napi időbeli elhatárolások visszavezetése előzi meg, így a devizában könyvelt időbeli elhatárolások átértékelés nélkül is hivatalos árfolyamon szerepelnek a mérlegben.

A napi átértékelés során képződő devizaárfolyam-nyereségből, illetve -veszteségből csak a realizált árfolyameredményt lehet az eredményben elszámolni, míg a nem realizált eredményt a saját tőkében, a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka soron kell kimutatni.

Realizált eredményt egy adott devizanemben a nettó devizapozíció (abszolút értékben vett) csökkenése keletkezett. A realizált eredmény a nettó devizapozíció változás adott napon érvényes átlagos beszerzési árfolyamon, illetve hivatalos árfolyamon számított értékének különbözete.

Deviza-értékpapírok

A deviza-értékpapírokat piaci értéken kell kimutatni. A deviza-értékpapírok esetében az értékelés napján érvényes piaci érték (a portfóliókezelést támogató eszköz által alkalmazott középár) és az amortizált bekerülési érték közötti különbszet a saját tőke részeként a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában szerepel. Az értékpapírok eladásakor, illetve lejáratkor realizálódó árfolyamnyereséget vagy -veszteséget a pénzügyi műveletek realizált nyeresége és -vesztesége eredménysorokon kell kimutatni.

Az MNB értékpapír-állományát adott hónap utolsó munkanapján érvényes piaci árak alapján értékeli. Amennyiben ezen a napon valamely deviza esetében a megfelelő piaci likviditás nem biztosított, úgy az azt megelőző munkanap a kiértékelés tárgynapja.

A külső vagyongazdálkodóknak adott mandátum keretében kezelt deviza-értékpapírokat szintén piaci értéken kell kimutatni, a letétkezelőtől kapott árak alkalmazása mellett.

A repo- (értékpapír-visszavásárlási) ügyleteket hitel-betét ügyletként kell elszámolni, és az ügyletbe tartozó jövőbeli értékpapír-követelést vagy -kötelezettséget a mérleg alatti tételek között kell nyilvántartani.

A nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönügyletek során kölcsönbe adott értékpapírokat nem kell kivezetni a devizatartalékból, azok állományát a mérlegen kívüli tételek között kell szerepeltetni. A pénzben kapott biztosítékból eszközölt befektetéseket, valamint a pénztől eltérő biztosítékokat függő

kötelezettségként kell a mérleg alatti tételek között kimutatni, és negyedévente céltartalékot kell képezni a befektetések esetleges negatív piaci értékével megegyezően.

IMF-fel kapcsolatos elszámolások

Az IMF-kvóta devizában befizetett része – mint SDR-ben denominált, lehívható követelés – a devizatartalék része.

A kvóta forintban befizetett – SDR-ben nyilvántartott – része a mérlegben az egyéb devizakövetelések soron szerepel. Ezzel szemben forrásoldalon az IMF forintbetétje áll. Az MNB-nek legalább évente gondoskodnia kell arról, hogy az IMF forintbetétjének nagysága megegyezzen a forintban befizetett kvóta összegével. Mivel ez a betétszámla a leírtaknak megfelelően csak formailag forint, a mérlegben az egyéb devizakötelezettségek soron szerepel.

A tagállamok devizatartalékainak növelését célzó SDR-kihelyezés (SDR-allokáció) keretében kapott összeg egyrészt az MNB devizatartalékait növeli, másrészt forrásoldalon lejárat nélküli kötelezettséget keletkeztet az IMF-fel szemben. A tranzakciónak akkor van eredményhatása (a kapott SDR-összegre kamatot kell fizetni), ha abból felhasználás történik.

Származékos ügyletek elszámolása

Az MNB a származékos ügyleteket az üzletkötés célja alapján két csoportba sorolja: fedezeti ügyletek, illetve egyéb céllal kötött ügyletek.

Fedezetinek minősülnek azok az ügyletek, amelyek egy meghatározott eszköz- vagy forráscsoport, illetve nyitott pozíció devizaárfolyam- vagy piaciérték-változásából eredő kockázatát csökkentik, azokhoz egyértelműen hozzárendelték, és az ügylet indításakor kifejezetten fedezeti ügyletként jelölték meg, valamint kizárják vagy lényegesen csökkentik a fedezni kívánt kockázatot. Fedezeti ügyletnek minősülnek továbbá a költségvetéssel kötött, illetve az ezen ügyletek fedezésére külföldi partnerrel kötött származékos ügyletek.

A származékos ügyleteket mérlegen kívüli követelésként, illetve kötelezettségként kell kimutatni. A fedezeti ügyletekből eredő devizakövetelések és -kötelezettségek összevont átértékelési különbözetét (előjelüknek megfelelően az egyéb devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron, illetve a központi költségvetéssel szembeni vagy a hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron), valamint időarányos kamatukat (időbeli elhatárolásként) a mérlegben kell kimutatni.

Az egyéb célú származékos ügyletek lezárulásakor az ilyen ügyletek eredményét a devizaügyletek esetén a devizaárfolyam-változásból származó bevételek, illetve ráfordítások, a kamatváltozáshoz kapcsolható ügyletek esetén pedig a kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások soron kell az eredményben kimutatni. Az ilyen ügyletek nem értékelődnek át, de az óvatosság elve alapján, indokolt esetben – a mérlegkészítéskor rendelkezésre álló információk alapján – az ügyletek esetleges negatív piaci értékével megegyező céltartalékot kell képezni negyedévente.

Banküzemi eszközök és források

A banküzem eszközei és forrásai mérlegsorokon kerülnek kimutatásra az alábbiak:

- azok a követelések és kötelezettségek, amelyek a jegybanki feladatokkal, banki működéssel közvetlenül nem hozhatók kapcsolatba (pl. adókkal, járulékokkal, munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások, szállítók, nem jegybanki célú, még nem értékesített nemesfémkészlet), továbbá

- a hivatalos fizetőeszköznek már nem minősülő, még be nem váltott bankjegyekből eredő kötelezettségek, valamint
- a befektetések és
- a szervezeti működéshez szükséges eszközök (immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek).

Az MNB mérlegében pénzeszközök nem szerepelnek. A jegybank a készpénz kibocsátója, ezáltal a pénztárában, illetve az értéktárában lévő készpénzkészlet – mivel nincs forgalomban – a forrásoldalon a bankjegy- és érmeállományból kerül levonásra.

Az MNB által alkalmazott értékcsökkenési leírási kulcsok

százalék	
Megnevezés	2017.06.30
Vagyoni értékű jogok	17
Szellemi termékek	10-50
Alapítás-átszervezés aktivált értéke	20
Vagyonkezelte és saját tulajdonban lévő épületek	2-3
Járművek*	20
Híradás-technikai eszközök, irodai eszközök, gépek	9-50
Irodai berendezések, felszerelési tárgyak	14,5-33
Számítástechnikai berendezések	9-33
Emissziós gépek	5-33
Műszerek, mérőeszközök	9-33
Bankbiztonsági eszközök	2-33
Egyéb berendezések és tárgyi eszközök	3-33

* A járművek maradványértéke 20%.

A vagyontárgyak értékcsökkenésének meghatározására az elvárható hasznos élettartam alapján egyedileg kerül sor. Az MNB minden esetben lineáris leírási kulcsot alkalmaz. Az MNB nem számol el értékvesztést az olyan eszköz után, amely a használat során értékéből nem veszít, illetve amelynek értéke különleges helyzetéből, kivételéből adódóan évről évre nő (pl. telek, képzőművészeti alkotás, műtárgy).

3.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2017. I. félévi mérlegére és eredményére

2017 első félévében az MNB nyeresége 34,4 milliárd forint volt. Folytatódott a jegybankmérleg összehúzódása az önfinanszírozási program és a devizahitelek forintosításához kapcsolódó swapok lejáratának következtében. Az MNB számviteli mérlegfőösszege 2017. június 30-án 9 496,5 milliárd forint volt, közel 560 milliárd forinttal alacsonyabb, mint 2016 végén.

Eszközoldalon a devizatartalék és a hitelintézetekkel szembeni követelések állománya csökkent. Forrásoldalon legnagyobb mértékben a hitelintézetek forint betétei estek vissza, ezen belül a három hónapos betét állománya – a mennyiségi korlát csökkentésével összhangban 400 milliárd forinttal – 2017 június 30-ára 500 milliárd forintra mérséklődött. Alacsonyabb lett a jegybank saját tőkéje a forintárfolyam kiegyenlítési tartalék csökkenése következtében. A forintárfolyam kiegyenlítési tartalékának alakulását a forintárfolyam erősödése, továbbá a mérleg összehúzódása miatt az átértékelésre kerülő devizaeszközök csökkenése befolyásolta.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 2,2 milliárd forint nyereség volt 2017 első félévében, ez 13 milliárd forintos javulást jelent a 2016. első félévi veszteséghez képest, ami elsősorban a mérlegösszehúzódas következménye volt: a devizatartalék csökkenésének hatására az azt finanszírozó forintforrások állománya is visszaesett, ami kedvezően hatott a kamateredményre. A forint kamateredmény 26 milliárd forinttal javult, nyereségbe fordult. A deviza kamateredmény 13 milliárd forintos visszaesését a – deviza kamatbevételek nagyobb részét alkotó – devizatartalék csökkenő szintje és az alacsonyabb devizahozamok miatti kevesebb kamatbevétel okozta.

A pénzügyi műveleteken 2017 júniusáig 1,8 milliárd forint nyereség realizálódott, ami 2016 első félévéhez képest visszaesést jelent. A változást a devizapiaci hozamok 2017. első félévi emelkedése mellett az értékpapír-eladások volumenének csökkenése is magyarázza.

Továbbra is meghatározó eredménytétel volt a deviza-árfolyamváltozásból származó eredmény. Az MNB által jegyzett hivatalos árfolyam a félév során egy viszonylag szűkebb tartományban tartózkodott, 2017. június 30-án 308,87 forint/euro volt. Az euro hivatalos és az átlagos bekerülési árfolyamának közötti különbség eltéréseinek csökkenése, valamint a devizaeladások összehasonlítható időszakhoz képesti csökkenő volumene okozta, hogy 24,2 milliárd forinttal kevesebb, összesen 48,9 milliárd forint árfolyamnyereséget realizált az MNB 2017 első félévében.

Az eredményre ható tényezőkről lásd részletesen az Üzleti jelentés 2.9. fejezetét.

3.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések

A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések sor forint állampapírt tartalmaz, melynek állománya nem változott, 2017. június 30-án is 39,2 milliárd forint volt. A portfólió egy 5 éven túli lejáratú, változó kamatozású államadóssági kötvényből áll.

3.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések

A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések soron sem 2016 végén, sem 2017. június 30-án nem volt állomány. A költségvetéssel kötött kamatozó devizawapügyletek egyenlege nettó kötelezettséget mutat, így a központi költségvetés devizabetétei között került kimutatásra (lásd 3.5. pont).

3.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei

A központi költségvetés forintbetétei

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	Kincstári egységes számla (KESZ)	785 157	681 267	-103 890
	Államadósság Kezelő Központ Zrt. betéte	433	407	-26
	Egyéb	58	58	0
VI.1.	Központi költségvetés betétei	785 648	681 732	-103 916

millió forint

A központi költségvetés forintbetéteinek állománya 2017. június 30-án 681,7 milliárd forint volt, ez 103,9 milliárd forintos csökkenést jelentett 2016 végéhez viszonyítva. A változás a KESZ állományában következett be, ami év elején viszonylag magas volt, majd folyamatosan csökkent, mivel a költségvetés forintszámlájáról töltötte fel devizabetétét és törlesztette egy májusi devizakötvény lejáratát.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	Központi költségvetés devizabetétei	354 385	667 952	313 567
	Központi költségvetéssel kötött devizawap- és terminügyletek	0	0	0
	Központi költségvetéssel kötött kamatozó devizawapok	190 231	116 866	-73 365
VII.1.	Központi költségvetés devizabetétei	544 616	784 818	240 202

A központi költségvetés devizabetéteinek állománya 2017. június 30-án 784,8 milliárd forint volt, 2016 végéhez képest 240,2 milliárd forinttal nőtt. A növekedésben szerepet játszott az, hogy az ÁKK forintszámlájáról folyamatosan töltötte fel devizabetét állományát.

A központi költségvetéssel kötött határidős ügyletek között nyitott állománya a vizsgált időpontokban csak az euro/dollár kamatozó devizawap ügyleteknek volt. A 73,4 milliárd forintos állománycsökkenést a keresztárfolyamok változása okozta.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	- 1 éven belüli	354 385	697 604	343 219
	- 1-5 éves	44 840	0	-44 840
	- 5 éven túli	145 391	87 214	-58 177
VII.1.	Központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek	544 616	784 818	240 202

3.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
I.1.—VI.1.	Nettó forintpozíció	-746 470	-642 554	103 916
II.2.—VII.1.	Nettó devizapozíció	-544 616	-784 818	-240 202
	Összesen	-1 291 086	-1 427 372	-136 286

3.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések és -kötelezettségek

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	Értékpapír fedezete mellett nyújtott hitel	120 000	7 953	-112 047
	Jelzáloglevelek	10 823	10 270	-553
	NHP refinanszírozási hitelek	1 415 028	1 389 391	-25 637
	Egyéb hitelintézeti követelések	2 679	2 380	-299
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni követelések	1 548 530	1 409 994	-138 536

A hitelintézetekkel szembeni követelések állománya 2017. június 30-án 1 410 milliárd forint volt. A 2016 végéhez képest bekövetkezett 138,5 milliárd forintos csökkenés több tétel együttes hatásával magyarázható.

Az összes állomány meghatározó részét az NHP refinanszírozási hitelek alkotják. Az átmeneti eszközként – 2013. június 1-jén – indított NHP teljesítette a meghirdetésekor kitűzött növekedési és piacépítési célokat, így 2016 elejétől fokozatosan kivezetésre került, 2017 március 31-én pedig a program lezárult. Az NHP I. és II. pillérben nyújtott refinanszírozási hitelek állománya – a törlesztéseket levonva – összesen 1389,4 milliárd forint volt 2017. június végén. A teljes állományon belül az első szakaszból 240 milliárd forint, a másodikból 644 milliárd forint, a harmadikból 490,7 milliárd forint, míg az NHP+-ból 14,7 milliárd forint állomány származott (a hitelek törlesztése már megkezdődött). Az MNB a normál jegybankképes értékpapírokra felül fedezetként elfogadja a finanszírozott kkv-hiteleket is. Az MNB javára zárolt biztosítékok elfogadási értékének fedeznie kell az MNB hitelkövetelését az adott hitelintézettel szemben. Az így elfogadott hitelek névértéke 2017. június 30-án összesen 823,1 milliárd forint volt.

Az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitelek állománya június végén 112 milliárd forinttal volt kevesebb 2016 végéhez képest. A tenderes hiteleknek nem volt állománya június 30-án, ez 120 milliárd forintos csökkenést jelentett, míg a hitelintézeteknek nyújtott O/N hitelek állománya 8 milliárd forintot tett ki. A jelzáloglevelek állománya lejárat miatt csökkent.

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
1.	- lejárt	2 679	2 380	-299
2.	- 1 éven belüli	186 791	99 172	-87 619
3.	- 1-5 év	610 148	520 657	-89 491
4.	- 5 éven túli	748 912	787 785	38 873
5.	Hitelintézetekkel szembeni követelések összesen (1+2+3+4)	1 548 530	1 409 994	-138 536

A hitelintézetekkel szembeni forintkötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	Pénzforgalmi számlák állománya	631 835	557 905	-73 930
	Kéthetes pénzüpi betétek	0	0	0
	Három hónapos pénzüpi betétek	899 987	499 970	-400 017
	Egyéb betétek	876 300	657 297	-219 003
VI.2.	Hitelintézetek betétei	2 408 122	1 715 172	-692 950

A hitelintézetek betétei soron a jegybanki alapkamathoz kötött kamatozású, likviditást lekötő eszközök és a hitelintézetek által kötelezően elhelyezett tartalékok állnak, melyek 2017. június végi összesített állománya 1715,2 milliárd forint volt. Valamennyi ügylet éven belüli lejáratú. A három hónapos pénzüpi betét tölti be az irányadó eszköz szerepét, olyan fix kamatozású eszköz, melyet tendereken értékesít az MNB, kamatlába megegyezik a mindenkor érvényes jegybanki alapkamattal. 2016 szeptembertől a háromhónapos betét állományára az MNB felső mennyiségi korlátot állapít meg. A mennyiségi korláttal összhangban az állomány 2017. június 30-án 500 milliárd forintra csökkent. Az overnight betétek állománya 219 milliárd forinttal volt kevesebb 2017. június 30-án, mint 2016 végén.

3.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
I.2.—VI.2.	Nettó forintpozíció	-859 592	-305 178	554 414
II.3.—VII.2.	Nettó devizapozíció	-75 804	-93 690	-17 886
	Összesen	-935 396	-398 868	536 528

A hitelintézetekkel szembeni nettó kötelezettségek a 2016 végi 935,4 milliárd forintról 2017. június 30-ig 398,9 milliárd forintra csökkentek. Ezen belül a nettó forintpozíció 554,4 milliárd forinttal javult, a félév végi állomány 305,2 milliárd forint nettó kötelezettséget mutatott. A pozíció javulását nagyrészt a három hónapos betétek állományának csökkenése okozta, amit erősített az overnight betétek és a pénzforgalmi betétek állományának alacsonyabb szintje. Az értékpapírral fedezett hitelek állományának csökkenése rontotta a forintpozíciót.

A hitelintézetekkel szembeni nettó devizapozíció a lekötött devizabetétek állományán túl a velük kötött és az időszak végén nyitott devizawap ügyleteket foglalta magába. Összevont állományuk 2016 végéhez képest 17,9 milliárd forinttal emelkedett, június végén 93,7 milliárd forint volt. Ezen belül a belföldi hitelintézetek által az MNB-nél kamatozó betétszámlán elhelyezett devizák összesített állománya 20,8 milliárd forinttal emelkedett 2017. június 30-ra.

A hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések és -kötelezettségek lejárat szerinti bontása

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
1.	- 1 éven belüli	62	164	102
2.	- 1—5 éves	0	0	0
3.	- 5 éven túli	0	0	0
4.	Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések (1+2+3)	62	164	102
5.	- 1 éven belüli	75 507	92 661	17 154
6.	- 1—5 éves	-9	3	12
7.	- 5 éven túli	368	1 190	822
8.	Hitelintézetekkel szembeni devizakötelezettségek (5+6+7)	75 866	93 854	17 988
9.	Nettó devizapozíció (4-8)	-75 804	-93 690	-17 886

3.9. A jegybanki arany- és devizatartalék

Állományok forintban

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	Aranykészlet	0	33 328	33 328
	IMF szabad kvóta	117 772	112 718	-5 054
	Devizabetét	1 648 649	2 147 139	498 490
	Deviza-értékpapírok	5 787 115	4 863 508	-923 607
	Deviza-repoügyletek állománya	3 746	70 236	66 490
II.1.	Arany- és devizatartalék	7 557 282	7 226 929	-330 353

Az MNB statisztikai célból rendszeresen publikálja a devizatartalék nagyságát. A statisztikai szabályok szerint a devizatartalék részét képezik ennek felhalmozott kamatai is, így a statisztikai és a számviteli szabályok szerinti devizatartalék nagysága eltér egymástól.

A felhalmozott kamatokat nem tartalmazó devizatartalék forintban kifejezett állománya 330,4 milliárd forinttal 7226,9 milliárd forintra csökkent 2017. június 30-ra.

Az aranykészlet állományváltozásának oka, hogy lejárt az az év végén még nyitott arany-deviza swapügylet, melynek hatására az aranyra szóló követelés 2016. december 31-én a II.4. Egyéb devizakövetelés soron szerepelt.

A deviza-értékpapírok 2017. június 30-i állományából 255,7 milliárd forintot (összesen 5,3 százalékot) képviseltek a külső vagyonkezelőnek adott mandátum keretében kezelt értékpapírok.

Állományok euróban

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	Aranykészlet	0	108	108
	IMF szabad kvóta	379	365	-14
	Devizabetét	5 301	6 952	1 651
	Deviza-értékpapírok	18 607	15 746	-2 861
	Deviza-repoügyletek állománya	12	227	215
II.1.	Arany- és devizatartalék	24 299	23 398	-901

A forint hivatalos árfolyama 2016. december 31-én 311,02 forint/euro, 2017. június 30-án 308,87 forint/euro volt.

2017 első felében az Európai Bizottságtól érkező euro transzferek és a hitelintézeteknek forintlikviditást nyújtó finomhangoló devizaswap tenderek növelték a tartalékot. Csökkentette viszont a devizatartalék állományát a lakossági devizahitelek forintosításához és az NHP harmadik szakaszának devizapilléréhez nyújtott kamatozó devizaswapok egy részének lejáratára és lezárására; a keresztárfolyamok változása; az ÁKK adósságkezeléssel kapcsolatos és egyéb műveleteinek összessége, valamint a MÁK devizabefolyásainak és -kifizetéseinek nettó egyenlege. Mindezek együttes hatására a devizatartalék euróban kifejezett nagysága 0,9 milliárd euróval csökkent 2017. június 30-ra.

3.10. Egyéb forint- és devizakövetelések

Egyéb forintkövetelések

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	Felügyeleti tevékenységből származó követelések	8 996	9 122	126
	Munkavállalói lakás- és személyi kölcsönök	2 552	2 675	123
	Egyéb bruttó forintkövetelések összesen	11 548	11 797	249
	Egyéb forintkövetelések értékvesztése	-8 719	-9 000	-281
I.3.	Egyéb forintkövetelések	2 829	2 797	-32

A felügyeleti tevékenységből származó követelések a felügyeleti díjakat, valamint a bírságokat tartalmazzák, melyek túlfizetésekkel korrigált állománya 9,1 milliárd forint volt a félév végén, a követelésállomány 98,6 százalékára – az MNB belső szabályozásának megfelelően – értékvesztés került elszámolásra.

Egyéb devizakövetelések

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	IMF-kvóta forintban befizetett része	645 754	618 041	-27 713
	Külföldi fedezeti ügyletek*	81 951	56 953	-24 998
	Egyéb	1 411	816	-595
II.4.	Egyéb devizakövetelések	729 116	675 810	-53 306

*A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNB r.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az IMF-kvóta forintban befizetett része a forint árfolyamának SDR-hez viszonyított 4,3 százalékos erősödése miatt csökkent.

A külföldi fedezeti ügyletek sor az MNB külfölddel kötött határidős ügyleteinek összevont követel egyenlegét foglalja magában. A határidős devizawapügyletek állománya 25 milliárd forintos csökkenést mutatott.

3.11. Egyéb forint- és devizakötelezettségek

Egyéb forintkötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	Nemzetközi pénzügyi intézmények forintbetétei	50 029	46 027	-4 002
	Egyéb kötelezettségek	9 391	12 511	3 120
VI.4.	Egyéb betétek és kötelezettségek	59 420	58 538	-882

A nemzetközi pénzügyi intézmények betétei döntően az Európai Bizottság forintbetétét tartalmazzák.

Egyéb devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	IMF-betétek	1 035 803	991 352	-44 451
	Külföldi betétek és hitelek	141 112	108 345	-32 767
	Külföldi fedezeti ügyletek*	4	0	-4
	Egyéb kötelezettségek	714	142	-572
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 177 633	1 099 839	-77 794

*A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNB r.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az egyéb devizakötelezettségek állománya a félév során 77,8 milliárd forinttal csökkent, 2017. június 30-án 1099,8 milliárd forint volt. Az IMF betétek állománya 44,5 milliárd forinttal volt kevesebb a félév végén, ami az árfolyam változásából adódott. A külföldi betétek 32,8 milliárd forintos állománycsökkenése mögött az állt, hogy a piaci értékelésbe bevont határidős ügyletek volumenének csökkenése miatt a piaci értékkülönbségek rendezésére szolgáló számla állománya visszaesett. Az egyéb kötelezettségek állományának 0,6 milliárd forintos csökkenése túlnyomó részben abból adódott, hogy egy nyilvántartott devizás kötelezettség (1,5 millió USD) kivezetésre került a mérlegből az eredmény javára történő elszámolással.

Egyéb devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	- 1 éven belüli	787 152	726 530	-60 622
	- 1 - 5 éves	0	0	0
	- 5 éven túli	0	0	0
	- lejárat nélküli	390 481	373 309	-17 172
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 177 633	1 099 839	-77 794

A lejárat nélküli kötelezettség sor az IMF által 2009-ben végrehajtott SDR-kihelyezésből (SDR-allokáció) származó tartozást foglalja magába 991,1 millió SDR értékben, a csökkenést az árfolyamváltozás okozta.

Egyéb devizakötelezettségek devizaszerkezete (külföldi fedezeti ügyletek nélkül)

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
1.	- EUR	103 687	69 975	-33 712
2.	- USD	19 740	23 495	3 755
3.	- JPY	-14 619	0	14 619
4.	- SDR	429 720	385 268	-44 452
5.	- Egyéb	639 101	621 101	-18 000
6.	Egyéb devizakötelezettségek	1 177 629	1 099 839	-77 790

Az egyéb soron szereplő 621,1 milliárd forintos 2017. június 30-i állomány jelentős részét az IMF-kvóta forintfedezete alkotja.

3.12. Befektetett eszközök

A befektetett eszközök az immateriális javakon, tárgyi eszközökön és beruházásokon (42,2 milliárd forint) túl a tulajdonosi részesedéseket (9,3 milliárd forint külföldi és 38,9 milliárd forint belföldi befektetés) is tartalmazzák.

Az immateriális javak, tárgyi eszközök, beruházások bruttó értékének, értékcsökkenésének és nettó értékének változása

millió forint

	Eszközcsoport							Immateriális javak, tárgyi eszközök és beruházások
	Immateriális javak		Tárgyi eszközök				Beruházások és beruházásra adott előlegek	
	Vagyoni értékű jogok, szellemi termékek	Fejlesztés alatt lévő szoftverek	Ingatlanok, ingatlan-tartozékok	Berendezések	Értéktár Program eszközei	Bankjegy- és érmegyűjtemény eszközei		
Bruttó érték alakulása								
2016. 12. 31.	12 815	528	28 076	17 158	9 430	241	325	68 573
Üzembe helyezés/Beszerzés	951	83	27	462	448		5	1 976
Térítés nélküli eszközátvétel			20	146				166
Selejt								0
Eladás				-5				-5
Térítés nélküli eszközátadás				-321				-321
Egyéb csökkenés/Átsorolás				-18				-18
2017.06.30	13 766	611	28 123	17 422	9 878	241	330	70 371
Értékcsökkenés részletezése								
2016. 12. 31.	10 384	0	5 566	10 866	0	0	0	26 816
Terv szerinti értékcsökkenési leírás	547		432	726				1 705
Állományból történő kivezetés				-336				-336
2017.06.30	10 931	0	5 998	11 256	0	0	0	28 185
Nettó érték								
2016. 12. 31.	2 431	528	22 510	6 292	9 430	241	325	41 757
2017.06.30	2 835	611	22 125	6 166	9 878	241	330	42 186
Változás	404	83	-385	-126	448	0	5	429

Az állami tulajdonban lévő vagyonekezelte ingatlanok (3 épület és 2 telek) nettó könyv szerinti értéke 2017. június 30-án 64 millió forint volt.

Külföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék	
	2016.12.31	2017.06.30	2016.12.31	2017.06.30	2016	2017. I. félév
BIS	1,43	1,43	7850	7588	734	977
<i>millió SDR</i>			10	10		
<i>millió CHF</i>			13,5	13,5		
Európai Központi Bank	1,38	1,38	1742	1730	-	-
<i>ezer EUR</i>			5601	5601		
SWIFT	0,03	0,03	14	14	0	0
<i>ezer EUR</i>			46,4	46,4		
Befektetések összesen			9606	9332	734	977

Az EKB tulajdonosi megoszlása 2017. június 30-án

Nemzeti Központi Bankok (NKB)	Jegyzett tőke	Befizetett tőke	Tőkejegyzési kulcs (%)
	ezer EUR		
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	268 222	268 222	2,4778
Deutsche Bundesbank	1 948 209	1 948 209	17,9973
Eesti Pank	20 871	20 871	0,1928
Central Bank of Ireland	125 646	125 646	1,1607
Bank of Greece	220 094	220 094	2,0332
Banco de España	957 028	957 028	8,8409
Banque de France	1 534 900	1 534 900	14,1792
Banca d'Italia	1 332 645	1 332 645	12,3108
Central Bank of Cyprus	16 378	16 378	0,1513
Latvijas Banka	30 537	30 537	0,2821
Lietuvos bankas	44 729	44 729	0,4132
Banque centrale du Luxembourg	21 975	21 975	0,2030
Central Bank of Malta	7 015	7 015	0,0648
De Nederlandsche Bank	433 379	433 379	4,0035
Oesterreichische Nationalbank	212 506	212 506	1,9631
Banco de Portugal	188 723	188 723	1,7434
Banka Slovenije	37 400	37 400	0,3455
Národná banka Slovenska	83 623	83 623	0,7725
Suomen Pankki – Finlands Bank	136 005	136 005	1,2564
Euroövezetbeli NKB-k összesen	7 619 885	7 619 885	70,3915
Bulgarian National Bank	92 987	3 487	0,8590
Česká národní banka	174 012	6 525	1,6075
Danmarks Nationalbank	161 000	6 038	1,4873
Hrvatska narodna banka	65 199	2 445	0,6023
Magyar Nemzeti Bank	149 363	5 601	1,3798
Narodowy Bank Polski	554 565	20 796	5,1230
Banca Națională a României	281 710	10 564	2,6024
Sveriges riksbank	246 042	9 227	2,2729
Bank of England	1 480 244	55 509	13,6743
Euroövezeten kívüli NKB-k összesen	3 205 122	120 192	29,6085
Összes NKB	10 825 007	7 740 077	100,0000

2004. május 1-jén a Magyar Köztársaság csatlakozott az Európai Unióhoz, ezzel az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagjává vált. A KBER az Európai Központi Bankból (EKB) és a 28 EU-tagállam jegybankjaiból áll. Az eurorendszer az EKB és az eurót már bevezetett tagállamok nemzeti jegybankjai alkotják.

Az EKB és a KBER Alapokmánya (a továbbiakban: Alapokmány) 28. szakaszának megfelelően az MNB egyben az EKB tulajdonosává is vált. A részesedés arányát és annak öt évente történő újraszámítását az Alapokmány 29. szakasza határozza meg az Európai Bizottság által megadott népességi és GDP-adatok alapján. A részesedés változhat még új ország Európai Unióhoz történő csatlakozásával, illetve tőkeemelés során.

Az Alapokmány 47. szakasza értelmében a nem eurozónabeli jegybankok befizetési kötelezettsége a mindenkori részesedésük 3,75 százaléka, ennyivel kell hozzájárulniuk az EKB működési költségeihez. Az

MNB mint euroövezeten kívüli jegybank nem tarthat igényt az EKB felosztható nyereségéből való részesedésre, ugyanakkor az EKB veszteségét sem köteles finanszírozni.

Az MNB EKB-részesedése a mérleg „III. Banküzemi eszközök” során szerepel a „Befektetett eszközök” között. 2017. június 30-án a befektetés értéke – a befizetett tőke – az MNB mérlegében 5,6 millió euro (1,7 milliárd forint) volt.

Belföldi befektetések és azok osztalékai

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék	
	2016. 12. 31.	2017.06.30	2016. 12. 31.	2017.06.30	2016	2017. I. félév
Pénzjegynyomda Zrt. 1055 Budapest, Markó utca 13-17.	100,0	100,0	10 627	11 827	0	0
Magyar Pénzverő Zrt. 1239 Budapest, Európa u. 1.	100,0	100,0	575	575	80	0
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft. 1055 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 78.	100,0	100,0	50	50	-	-
MARK Magyar Reorganizációs és Követeléskezelő Zrt. 1055 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 78.	100,0	0,0	19 298	0	0	0
MNB-Jóléti Kft. 1054 Budapest, Szabadság tér 8-9.	100,0	100,0	569	665	-	-
MNB-Biztonsági Zrt. 1123 Budapest, Alkotás u. 50/C. V. em.	100,0	100,0	740	740	0	863
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt. 1054 Budapest, Vadász utca 31.	100,0	100,0	9 779	9 779	0	0
KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70-72.	53,3	53,3	643	643	0	0
KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70-72.	0,2	0,2	7	7	0	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 7.	81,4	81,4	14 619	14 619	0	0
Befektetések összesen			56 907	38 905	80	863

millió forint

Belföldi befektetések részesedései

Megnevezés	Részesedések		
	Név Székhely	Tulajdoni hányad (%)	Jegyzett tőke (millió forint)
		2017.06.30	
Pénzjegynyomda Zrt.	DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. 3535 Miskolc, Hegyalja út 203/1.	100,0	4 196
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	BISZ Központi Hitelinformációs Zrt. 1205 Budapest, Mártonffy utca 25-27.	100,0	217
KELER Zrt.	KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70-72.	99,7	1 823
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70-72.	46,7	4 500
	KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70-72.	0,1	1 823

A **Pénzjegynyomda Zrt.** a forintbankjegyek mellett okmányokat, adó- és zárjegyeket, értékpapírokat állít elő hazai és külföldi megrendelők számára. A vállalatnál végrehajtott fejlesztések, beruházások lehetővé

teszik a forintbankjegyek és okmányok vevői igényeket kielégítő korszerű, biztonságos gyártását. A társaság kiemelt stratégiai célja a fejlesztett forintbankjegyek megfelelő mennyiségben és kiváló minőségben történő gyártása, a bankjegygyártástól eltérő ágazatokban pedig a versenyelőnyökre építő fokozott piaci megjelenés. A forint bankjegyek korszerűsítését célzó csereprogram ideje alatt (2013–2019) a társaság valamennyi erőforrását a fejlesztett bankjegyek előállításához rendeli, ezen túlmenően a meghatározó hazai okmányok gyártásában és megszemélyesítésében is stabilizálta részvételét a 2022-ig tartó szerződéses időszakra. A 2015-ben létesített új telephelyen 2017 első félévében főként kártyagyártást, utalványok nyomtatását, valamint adó- és zárjegyek előállítását végezte a társaság. A telephelyen megkezdődött az elsősorban útlevelek és más hazai okmányok megszemélyesítését ellátó központ kialakítása, valamint az E-személyi igazolvány gyártására való felkészülés. A befektetés értéke 2017 januárjában 11 827 millió forintra módosult a beruházásokhoz szükséges 1,2 milliárd forintos tőkeemelés hatására. A **Diósgyőri Papírgyár Zrt. (DIPA)** fő feladata – a tulajdonosi igények teljesítésének prioritásával – a hazai bankjegy alappapírok megfelelő minőségű, mennyiségű és határidőre történő előállítása. A társaság termékstratégiájának középpontjában a minőségi, magas szintű védelmi elemekkel ellátott termékek állnak. A bankjegy-alappapíron túl a DIPA állítja elő a közigazgatásban használt okmányok jelentős részének alappapírját, jegy-alappapírokat, számos ország útlevelének papírját és különböző okmányok alappapírját, amelyekhez komplex biztonsági megoldásokat biztosít. A társaság nemzetközi viszonylatban is törekszik erősíteni a hagyományokra és innovatív megoldásokra alapozott vevői elismertségét, stabilizálni, illetve növelni elért eredményeit, ezáltal biztosítani a tulajdonos számára a hatékonyan működő befektetést.

A **Magyar Pénzverő Zrt.** elsődleges feladata – az MNB megrendelése alapján – a készpénzforgalomhoz szükséges forgalmi pénzermék és az MNB által kibocsátott emlékpénzermék előállítása. A társaság szabad kapacitásainak hasznosításával saját éremprogramja és egyedi megrendelések alapján – törvényes fizetőeszköznek nem minősülő – emlékérmeket, egyéb vereteket is gyárt. Kereskedelmi tevékenysége keretében bel- és külföldön, nagy- és kiskereskedelmi értékesítés formájában forgalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmeket, gyűjtői célú bankjegyeket, a saját kibocsátású érmekeket és import befektetési arany-termékeket.

A **Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. (PSFN Kft.)** kizárólagos jogkörrel végzi a pénzügyi szervezetek felszámolását, végelszámolását és a kockázati tőkealap megszüntetését, valamint szükség esetén a pénzügyi szervezetek szanálásával összefüggő, közreműködői és tanácsadói jellegű részfeladatokat, továbbá a felfüggesztett tevékenységi engedélyű pénzügyi szervezetek esetében a felügyeleti biztosi feladatok ellátását. A PSFN Kft. feladata a válsághelyzetbe került pénzügyi szervezetek kezelése, ennek érdekében az operatív irányításuk ellátása, valamint adott esetben a zökkenőmentes kivezetése a pénzügyi közvetítőrendszerből. A PSFN Kft. közfeladatának ellátása keretében szükség esetén kijelöli – az MNB felügyeleti intézkedése alapján közvetlen szakmai kontrollt és átvilágítást igénylő pénzügyi szervezetek részleges vagy teljes irányítását átvevő – felügyeleti biztosokat. Amennyiben megállapításra kerül, hogy az MNB felügyeleti intézkedéseivel vagy felügyeleti biztos kirendelésével sem biztosítható valamely pénzügyi szervezet prudens és jogszerű működése, a PSFN Kft. szervezetéhez tartozó szakemberek végzik kizárólagos jogkörrel a pénzügyi szervezet felszámolását, illetve végelszámolását. A PSFN Kft. célja, hogy a pénzügyi szervezetek engedélyének visszavonását követően, a fizetéseképtelenségi eljárás befejezését megelőzően a hitelezők érdekei megvalósuljanak, követeléseik kielégítést nyerjenek. A PSFN Kft. feladatait közhasznú tevékenységként, a pénzügyi szolgáltatásokat igénybevevők, illetve a fogyasztók érdekeit védve látja el. A PSFN Kft. határozott célkitűzése, hogy a hitelintézetek, a pénzügyi vállalkozások, a biztosítók, a tőkepiaci intézmények, a pénztárak és más pénzügyi szervezetek megszüntetése egységes szemlélet és

módszertan szerint, a prudencia és a transzparencia elvének érvényre jutása mellett menjen végbe, illetve, hogy a megszüntetési eljárások – azok komplex jellegének és a pénzügyi fogyasztók érdekeinek egyidejű szem előtt tartásával – a lehető leghamarabb lezárásra kerülhessenek. A folyamatos szervezeti, szabályozási és infrastrukturális fejlesztéseknek kell szolgálniuk azt is, hogy a PSFN Kft. biztosítsa a közvélemény megfelelő és hatékony tájékoztatását, valamint a pénzügyi közvetítőrendszerbe vetett bizalom erősítését.

A Magyar Reorganizációs és Követeléskezelő Zrt.-ben (MARK Zrt.) lévő részesedését az MNB 2017. június 30-án értékesítette, így a befektetés kivezetésre került a mérlegből. A jegybank az elmúlt években számos célzott intézkedéssel segítette a bankrendszert a vállalati hitelportfólió tisztításában. Ennek részeként az MNB létrehozta a MARK Zrt.-t, amely keresleti oldalról katalizálta a piacot, felhívva a befektetők figyelmét és érdemben növelve a keresletet a magyar nemteljesítő eszközök iránt. A MARK Zrt. elindulása mentén ugyanis javult az információ minősége, valamint felépült a kellő szolgáltatási kapacitás, melyek kulcsfontosságúak ezen a piacon. A végeredmény pedig nagymértékben elősegítette a nemteljesítő kereskedelmi célú hitelek bankrendszerből való kikerülését. Mivel közel a felére csökkent a bankrendszer vállalati nemteljesítő hiteleinek aránya, – amely ma már alacsony szintnek tekinthető – a fennmaradó állományt már a piac is képes kezelni, így az MNB a MARK Zrt. piaci értékesítése mellett döntött. A kiírt pályázat során az APS Investment s.r.o. került kiválasztásra. Az eladást megelőzően az MNB a MARK Zrt. alaptőkéjét az 50 millió forintos törvényi minimumra csökkentette, a jegyzett tőke arányosan végrehajtott tőkekivonásból származó 19 297 millió forint májusban befolyt az MNB számlájára.

Az **MNB-Jóléti Humán Szolgáltató és Üzemeltető Kft.** feladata a Tiszaroffi Képzési és Szabadidőközpont fenntartása és üzemeltetése, valamint az MNB által meghatározott üdültetési és egyéb szolgáltatások – konferenciák, oktatások, továbbképzések, kihelyezett testületi ülések – nevezett helyszínen történő, magas színvonalú biztosítása. Továbbá a társaság üzemelteti a munkahelyi büféket az MNB munkavállalói számára, valamint az MNB mint tulajdonos részére egyéb szolgáltatásokat is nyújt (pl. catering, Teátrum-üzemeltetés). A befektetés könyv szerinti értéke 2017 első félévében 569 millió forintról 665 millió forintra módosult az év közbeni 96 millió forintos tőkeemelés hatására.

Az **MNB-Biztonsági Zrt.** – a megkötött Szolgáltatási szerződésnek megfelelő tartalommal – folyamatosan végzi az előerős őrzésvédelmi tevékenységet. Ennek során ellátja az MNB hivatalos objektumainak, helyiségeinek – jogszabályi kötelezettség szerinti fegyveres biztonsági őrséggel történő – védelmét, továbbá részt vesz a pénz- és értékszállítási, valamint a pénzszállító gépjárművek karbantartási feladatainak végrehajtásában. Az MNB-Biztonsági Zrt. a fegyveres biztonsági őrséggel végzett alaptevékenységén túl – személy- és vagyonőrök biztosításával, eseti jelleggel – a jegybank részére őrzésvédelmi és rendezvénybiztosítási feladatokat is ellát. A személy- és vagyonőri tevékenység 2016-ban kiegészült biztonsági felügyeletet igénylő szállítmányok kísérési feladataival. 2017-ben a Szolgáltatási szerződésmódosítás értelmében az MNB-Biztonsági Zrt. jegybank részére nyújtott szolgáltatási köre két új tevékenységgel bővült; 2017 április 1-től az őrzésvédelmi tevékenységhez, illetve a jegybank által ellátandó biztonsági feladatokhoz kötődő értékelő-elemzői és tanácsadói tevékenységet végez, illetve a megfelelő biztonságtechnikai eszközök beszerzését követően, tervezetten 2017. októberétől biztonságtechnikai támogatási szolgáltatást nyújt a jegybank részére. Az MNB-Biztonsági Zrt. az MNB-n kívül álló harmadik fél számára nem nyújt szolgáltatást. Az MNB-Biztonsági Zrt. a jegybank Bankbiztonsági igazgatóságával együttműködve átstrukturálta az őrzésvédelem rendszerét, melynek eredményeképpen különválasztásra kerültek a fegyveres biztonsági őrséggel – így a továbbiakban is az MNB-Biztonsági Zrt. fegyveres biztonsági őrségével-, illetve a fizikai biztonsági fejlesztések megélésében személy- és vagyonőrökkel – külső

szolgáltató igénybevételével - őrzendő őrzési helyek. A fegyveres biztonsági őrséggel végrehajtandó, az őrzésvédelmi rendszer átstrukturálásának következtében csökkent számú feladat teljesítéséhez az őrlétszám – a rendőrségi határozatban elrendelt mértékűre – csökkentése megtörtént.

A **GIRO Zrt.** jegybanki tulajdonba kerülésével az MNB-nek lehetősége nyílt közvetlenül érvényesíteni az elektronikus pénzforgalom fejlesztésére irányuló elképzeléseit. A társaság üzemelteti a belföldi forintátutalások és beszedések bankközi elszámolását végző Bankközi Klíring Rendszert. Stratégiájában kiemelt célként szerepel a stabil, biztonságos működés; a jelenlegi elszámolásforgalmi szolgáltatások fejlesztése; új elszámolásforgalmi szolgáltatások bevezetése; valamint az elszámolásforgalmi díjak versenyképességének növelése. Ezzel összhangban a társaság a bankközi átutalások díjait két lépésben 2015 és 2016 során összességében 27 százalékkal csökkentette a jegybanki tulajdonszerzés előtti árakhoz képest, valamint több a fizetés forgalom gyorsítását célzó fejlesztést hajtott végre, új szolgáltatásokat vezetett be. A fizetési műveletek lebonyolításának további gyorsítása, valamint elektronikus fizetési módok használati lehetőségeinek a lehető legtöbb fizetési helyzetre történő kiszélesítése érdekében 2017 első félévében megkezdődött az azonnali fizetési infrastruktúra létrehozása. Az új fizetési rendszerrel a nap 24 órájában, az év minden napján maximum 5 másodperc alatt teljesíthetőek lesznek a fizetések és a rendszer széles körben lehetőséget fog biztosítani kiegészítő szolgáltatások a rendszerre való ráépítésére. Az ügyfeleknek másodlagos számlaazonosítók (pl. mobilszám, e-mail cím, valamilyen állami azonosító) használatával is lehet majd átutalásokat indítani, a jelenlegi fizetési számlaszámok megjelölése helyett. Az azonnali fizetési rendszer indulása a tervek szerint 2019. júliusában fog megtörténni.

A **Budapesti Értéktőzsde Zrt.-ben** (BÉT) az MNB tulajdoni hányada 2017 júniusáig 2016. év végéhez képest nem változott, így továbbra is 81,35 százalék. Az MNB alapvető célja a piacfejlesztés, piacépítés és a megfelelő méretű és hatékonyan működő tőkepiac megvalósítása Magyarországon, mivel a fejlett tőkepiac és a diverzifikált pénzügyi közvetítőrendszer a versenyképes gazdaság és a fenntartható növekedés alapja. A BÉT 2020-ig szóló stratégiai irányvonalát képezik: a sikeres tőzsdei bevezetések, a kormányzati támogatás, a piacszerkezet megújítása, a befektetői bázis és a nemzetközi kapcsolatok erősítése, valamint a kötvény- és derivatív piac erősítése. A befektetői bázis szélesítését, valamint a hazai tőzsde keresleti-kínálati és likviditási feltételeinek vonzóbbá tételét célzó stratégia egy egészségesebb szerkezetű pénzügyi rendszer kialakításához, a kamattranzmisszió javításához, és a tőzsdén jegyzett vállalatok átláthatóságának biztosítása révén a gazdaság további kifehéredéséhez járulhat hozzá. 2017-ben az előző évek sikeres intézkedéseire építve, folytatva a BÉT stratégiai céljainak elérését, két új részvény (Waberer's International, UBM Holding) bevezetésére került sor. Emellett a BÉT nemzetközi fórumokat, konferenciákat szervezett a kibocsátások kínálati oldalának ösztönzése érdekében, oktatási tevékenységgel serkentette a keresleti oldalt és folytatta az előkészületeket a kkv-szegmens kialakításával kapcsolatban. Mivel a társaság kisebbségi részesedéssel rendelkezik a **KELER Zrt.-ből** és a **KELER KSZF Zrt.-ből** álló KELER Csoportban, így a BÉT többségi tulajdonosaként az MNB a KELER Csoportban is stratégiai tulajdonrészrel rendelkezik. A KELER Csoport a magyar értékpapírpiac kereskedés utáni infrastruktúrájának üzemeltetőjeként számolja el, garantálja és egyenlíti ki a BÉT-en megkötött tőzsdei ügyleteket, illetve bármely, Magyarországon kibocsátott, dematerializált értékpapírral végzett ügyletet.

Belföldi befektetések saját tőkéje

millió forint

Gazdasági társaság neve	Jegyzett tőke	Tartalékok	Adózott eredmény / Tárgyidőszaki eredmény	Saját tőke
	2017.06.30			
Pénzjegynyomda Zrt.	11 827	5 747	684	18 258
Magyar Pénzverő Zrt.	575	838	140	1 553
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft.	50	3	0	53
MNB-Jóléti Kft.	785	-113	-41	631
MNB-Biztonsági Zrt.	210	530	0	740
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	2 496	6 861	428	9 785
KELER Zrt.	4 500	24 312	638	29 450
KELER KSZF Zrt.	1 823	3 990	64	5 877
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	541	5 505	75	6 121

Az MNB követeléseit és kötelezettségeit a kapcsolódó vállalkozásokkal szemben

millió forint

Gazdasági társaság neve	Követelés	Kötelezettség
	2017.06.30	
Pénzjegynyomda Zrt.	0	573
Magyar Pénzverő Zrt.	76	122
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft.	5	0
MNB-Jóléti Kft.	257	2
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	0	1
KELER Zrt.	0	3
Összesen	338	701

A táblázatban szereplő követelések és kötelezettségek rövid lejáratúak. A Pénzjegynyomdával és a Pénzverővel szembeni kötelezettség legyártott bankjegyek, illetve forgalmi és emlékérmék kiszámlázásából származik. A Pénzverővel szembeni követelés nagyrészt emlékérmék értékesítéséhez, míg az MNB-Jóléti Kft.-vel szembeni követelés a társaság üzemeltetéséhez történő előlegnyújtáshoz kapcsolódik.

3.13. Céltartalék és értékvesztés

millió forint					
Kapcsolódó mérlegsor	Megnevezés	2016.12.31	Évközi változások		2017.06.30
		Értékvesztés/ céltartalék összege	Képzés (+)	Felhasználás/ visszaírás (-)	Értékvesztés/ céltartalék összege
1	2	3	4	5	3+4+5
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések	5 489	131	0	5 620
I.3.	Egyéb forintkövetelések	8 719	281	0	9 000
III.	Befektetett eszközök	2 651	0	-2 402	249
III.	Egyéb eszközök	27	0	-21	6
VIII.	Függő kötelezettségek	689	579	-192	1 076
	- peres ügyek	540	310	-190	660
	- NHP+ konstrukció	149	56	-2	203
	- származékos ügyletek	0	213	0	213
	Összesen	17 575	991	-2 615	15 951

A céltartalék és értékvesztés állománya 2017 első félévében nettó értékben 1624 millió forinttal 15 951 millió forintra csökkent.

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelésekre a várható megtérülés alapján 5620 millió forint értékvesztés volt indokolt 2017. június 30-án, a 2016 végi állapothoz képest összességében 131 millió forint értékvesztés képzésére került sor.

A felügyeleti tevékenységből származó követelésekre a negyedéves minősítések alkalmával összesen 281 millió forint értékvesztésképzés történt 2017 első félévében.

A befektetett eszközökre képzett értékvesztés-állományból 2402 millió forint felhasználásra került a részesedés értékesítése kapcsán.

Az egyéb banküzemi eszközök esetében követelések megtérülése miatt 1 millió forint értékvesztés-visszaírás, valamint követeléselengedés következtében 20 millió forint értékvesztés-felhasználás történt 2017. első félév végén.

A folyamatban lévő peres ügyekből származó függő kötelezettségekre 660 millió forint céltartalék megképzése volt indokolt 2017. június 30-án, így a 2016 végi állapothoz képest összességében 310 millió forint céltartalék képzésére, valamint 190 millió forint céltartalék felszabadítására került sor.

Az NHP+ keretében folyósított KKV hitelek közül eredő, hitelintézet számára keletkező tőkeveszteség maximum 50 százalékát – a veszteségtérítési limiten belül – az MNB megtéríti. Az NHP+ konstrukció kapcsán várható veszteségtérítési kötelezettségre 2017 első félévében 56 millió forint céltartalékképzés, valamint 2 millió forint céltartalék felszabadítás történt.

Az egyéb célú származékos ügyletek piaci értékében bekövetkező változások miatt 213 millió forint céltartalékképzésre került sor 2017 első félévében.

3.14. Aktív és passzív időbeli elhatárolások

millió forint

Mérlegssor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	Bankügyletek miatt	68 837	49 848	-18 989
	Belső gazdálkodás miatt	383	292	-91
IV.	Aktív időbeli elhatárolások	69 220	50 140	-19 080
	Bankügyletek miatt	31 814	27 997	-3 817
	Belső gazdálkodás miatt	669	1 036	367
X.	Passzív időbeli elhatárolások	32 483	29 033	-3 450

Az aktív és passzív időbeli elhatárolások elsősorban kamat- és kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások, amelyek közgazdaságilag a tárgyidőszakot érintik, a pénzügyi teljesítés időpontjától függetlenül.

3.15. Saját tőke alakulása

millió forint

Mérlegssor	Megnevezés	2016.12.31	Évközi változás	2017.06.30
XI.1.	Jegyzett tőke	10 000	0	10 000
XI.2.	Eredménytartalék	107 869	54 281	162 150
XI.3.	Értékelési tartalék	0	0	0
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	182 459	-129 227	53 232
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	17 354	-10 127	7 227
XI.6.	Tárgyévi eredmény	54 281	-19 838	34 443
XI.	Saját tőke	371 963	-104 911	267 052

A jegyzett tőke 1 db tízmilliárd forint névértékű névre szóló részvényből áll.

A kiegyenlítési tartalékokról bővebben lásd a 3.16. pontot.

3.16. A kiegyenlítési tartalékok alakulása

millió forint

Mérlegssor	Megnevezés	2016.12.31	2017.06.30	Változás
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	182 459	53 232	-129 227
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	17 354	7 227	-10 127
	Kiegyenlítési tartalékok összesen	199 813	60 459	-139 354

A forint hivatalos árfolyama 2017 első félévében 306,47 és 313,64 forint/euro közötti intervallumban mozgott. 2017. június 30-án az árfolyam 308,87 forint/euro volt. Az átlagos bekerülési árfolyam 0,1 százalékkal 301,4 forint/euróra gyengült. Mindezek következtében a hivatalos és a bekerülési árfolyam eltérése az év végéhez képest kisebb volt, így a devizatételek hivatalos és átlagos bekerülési árfolyamon számított értékének különbözetéből adódó forintárfolyam kiegyenlítési tartalék egyenlege – az alacsonyabb nettó devizapozíciónak is köszönhetően – 129,2 milliárd forinttal 53,2 milliárd forintra változott.

A deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka a piaci érték és az amortizált bekerülési érték különbségeként határozható meg. 2017. június 30-án az MNB portfóliójában lévő értékpapírok piaci értékkülönbözete 7,2 milliárd forint egyenleget mutatott.

A forint éves árfolyamváltozásának mértéke

forint/euro

Dátum	MNB hivatalos devizaárfolyam	Átlagos bekerülési árfolyam
2016.12.31	311,02	301,16
2017.06.30	308,87	301,40

3.17. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei

Fedezeti és egyéb célú származékos ügyletekből származó kötelezettségek a kapcsolódó követelésekkel

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2016.12.31			2017.06.30		
		Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték	Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték
1.	Kamatswapügyletek	3 870 739	3 870 739	36 358	3 688 289	3 688 289	45 903
	- Hitelezési aktivitáshoz kötött kamatswapügylet (HIRS)	779 560	779 560	-8 994	678 560	678 560	-2 720
	- Belföldi hitelintézetekkel kötött kamatswapügylet	1 731 290	1 731 290	50 438	1 731 290	1 731 290	45 367
	- Külföldiekkel kötött kamatswapügylet	1 359 889	1 359 889	-5 086	1 278 439	1 278 439	3 256
2.	Kötvényfutures ügyletek	0	260 719	-2 738	0	175 599	1 951
3.	Devizawap- és termin ügyletek	2 874 990	2 793 117	82 832	2 673 397	2 616 166	58 127
	- Belföldi hitelintézetekkel kötött finomhangoló devizawapügylet	400 487	400 283	126	850 079	849 084	350
4.	Kamatkozó devizawapügyletek (tőkecsere nélküli ügyletek is)	2 052 883	2 105 756	-172 066	1 785 518	1 820 316	-106 547
	- NHP-hoz kapcsolódó kamatozó devizawapügylet	84 783	85 143	10 094	122 358	123 551	11 725
5.	Fedezeti ügyletek összesen (1+2+3+4)	8 798 612	9 030 331	-55 614	8 147 204	8 300 370	-566
6.	Devizawap és termin ügyletek	0	0	0	135	135	0
7.	Egyéb célú származékos ügyletek összesen (6)	0	0	0	135	135	0
8.	Összesen (5+7)	8 798 612	9 030 331	-55 614	8 147 339	8 300 505	-566

A táblázat teljes körűen tartalmazza a származékos ügyletekhez kapcsolódó mérleg alatti kötelezettségeket, ezáltal azokat a fedezeti célú devizawap, kamatozó devizawap- és terminügyleteket is, melyek a nettó devizapozíció részét képezve – a tőkecsere nélküli kamatozó devizawapügyletek kivételével – a mérlegben is szerepelnek. A fedezeti ügyletek a nettó devizapozíción a keresztárfolyam-ingadozások, illetve kamatlábváltozások miatt felmerülő kockázatot csökkentik, és segítenek a Monetáris Tanács által elfogadott irányadó (benchmark) devizaszerkezet kialakításában.

Az MNB által kívánatosnak tartott kamatstruktúra beállítását célozzák a konkrét kötvénykibocsátásokhoz rendelt fedezeti célú kamatswapügyletek. Továbbá 2014-től az MNB belföldi hitelintézetekkel a kamatkockázatuk csökkentésére kötött kamatswapügyleteket, valamint 2016-ban hitelintézeti aktivitáshoz kötött kamatswapügyleteket (HIRS). A belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek nagyobb része 1-5 éven belüli, közel 2 százaléka 10 éves lejáratú.

A kötvényfutures ügyletek a tartalékportfóliók durationjét csökkentő fedezeti célú, éven belüli ügyletek.

A devizawap- és terminügyletek a devizaárfolyam-kockázat fedezésének fő eszközei, devizaárfolyam-várakozásokon alapuló – a megfelelő devizapozíció érdekében kötött – éven belüli devizacsere-ügyletek. 2016 negyedik negyedévében új ügyletként jelent meg a monetáris politikai célú – a 3 hónapos betét mennyiségi korlátozásához kapcsolódó – finomhangoló devizawapügylet, mely a belföldi hitelintézeteknek nyújt forintlikviditást.

A kamatozó devizawapügyletek a devizaárfolyam- és a kamatkockázat együttes hosszútávú kezelésére szolgálnak. Az állomány csökkenését a lakossági devizahitelek kivezetéséhez kapcsolódó ügyletek egy részének lejáratára okozta. 2017. június 30-án a kamatozó devizawapok állományából 36 százalékat képviseltek a 2013. februárban és novemberben kötött, tízéves lejáratú tőkecsere nélküli ügyletek.

Az egyéb célú devizawap- és terminügyletek devizaárfolyam-várakozásokon alapuló – a megfelelő devizapozíció érdekében kötött – éven belüli (1-2 hónapos lejáratú) ügyletek.

A származékos ügyletekből eredő kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
	- 1 éven belüli	3 390 360	3 706 708	316 348
	- 1-5 év	2 829 416	1 877 664	-951 752
	- 5 éven túli	2 810 555	2 715 998	-94 557
1.	Fedezeti ügyletek	9 030 331	8 300 370	-729 961
	- 1 éven belüli	0	135	135
	- 1-5 év	0	0	0
	- 5 éven túli	0	0	0
2.	Egyéb célú származékos műveletek	0	135	135
3.	Összesen (1+2)	9 030 331	8 300 505	-729 826

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
1.	NHP fennmaradó lehívható hitelkeret	121 583	171 117	49 534
2.	NHP+ konstrukcióból eredő függő kötelezettség	149	203	54
3.	Peres ügyekhez kapcsolódó függő kötelezettség	716	814	98
4.	Garanciák	1 804	1 666	-138
5.	Egyéb mérleg alatti kötelezettségek	15	15	0
6.	Összesen (1+2+3+4+5)	124 267	173 815	49 548

Az NHP-val kapcsolatosan az MNB mérleg alatti kötelezettségként tartja nyilván egyrészt az eredetileg NHP+ keretében allokált, de a bankok kérésére az NHP I. pillér folytatásában felhasználható, még rendelkezésre álló keretet, másrészt a 2016-ban induló NHP harmadik szakaszának I. és II. pillérében lehívható hitelkeretet.

Az NHP+ konstrukcióra vonatkozó szerződések értelmében a folyósított KKV-hitelekben eredő hitelintézeti tőkeveszteségek maximum 50 százalékát az MNB megtéríti a hitelintézeteknek a portfóliószintű limiten belül. Az NHP+ függő kötelezettség a minősítési szabályzat alapján céltartalékképzés alá vont várható térítési kötelezettség nyilvántartására szolgál.

A perek nagy része felügyeleti tevékenység során megállapított bírsághatározatok ellen indított perekhez kötődik, továbbá egyéb kártérítési pereket foglalnak magukban. A kapcsolódó függő kötelezettség összege tartalmazza az összes megfizetett, majd peresített bírsághkövetelést, valamint az egyéb perek kapcsán a céltartalékképzés alá vont, várható kártérítési összegeket.

A garanciák sor olyan exportgaranciákat tartalmaz, amelyekhez minden esetben reverzális szerződés kapcsolódik. Az MNB a garancia lehívásakor – szükség esetén – élhet a viszontgarancia jogával. 2017 első félévében az állomány forint értékének csökkenése árfolyamváltozás következménye.

Értékpapír-ügyletek mérleg alatti nyilvántartása

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2016.12.31	2017.06.30	
1.	Kölcsönadott értékpapírok névértéke	364 807	258 562	-106 245
	- elszámolóházon keresztül (garantált)	24 457	11 466	-12 991
	- ügynökön keresztül (fedezettel)	340 350	247 096	-93 254
2.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó nem pénzbeli fedezet bekerülési értéke	89 298	58 151	-31 147
3.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó pénzbeli fedezetből eszközölt befektetés			
	- bekerülési értéke	236 400	196 234	-40 166
	- piaci értéke	236 400	196 234	-40 166
4.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó, befektetésre váró pénzbeli fedezet	27 199	1 071	-26 128
5.	Aktív repo keretében vásárolt értékpapírok névértéke	3 670	70 777	67 107

millió forint

3.18. Nettó kamateredmény és a pénzügyi műveletek realizált eredménye

Nettó forint és deviza kamat- és kamatjellegű eredmény

Er.kim. sora	Megnevezés	Állomány		
		2016. I. félév	2017. I. félév	Változás
1	2	3	4	4-3
(I.1.+II.2.)—(X.1.+XI.1.)	Központi költségvetés	-2 127	1 253	3 380
(I.2.+II.3.)—(X.2.+XI.2.)	Hitelintézetek	-21 051	-5 621	15 430
(I.3.+II.1.+II.4.)—(X.3.+XI.3.)	Egyéb	43 936	24 514	-19 422
	Nettó kamateredmény	20 758	20 146	-612
	Forint-értékpapírok	61	58	-3
	Deviza-értékpapírok	-31 381	-16 306	15 075
	Származékos ügyletek*	-239	-1 666	-1 427
	Egyéb	5	-2	-7
(I.4.+II.5.)—(X.4.+XI.4.)	Nettó kamatjellegű eredmény	-31 554	-17 916	13 638
(I.+II.)—(X.+XI.)	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény összesen	-10 796	2 230	13 026

millió forint

* A fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek részletezését lásd az alpont külön táblázatában.

2017. első félévben a nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 2,2 milliárd forint nyereség volt, ami a 2016. első félévi 10,8 milliárd forintos veszteséghez képest 13 milliárd forint eredményjavulást jelent.

A nettó kamateredmény az előző év azonos időszakához képest 0,6 milliárd forinttal csökkent, mert a devizatartalékok utáni kamatbevétel csökkenése meghaladta a likviditást lekötő eszközök állományának elért kamatmegtakarítást.

Az eredményt javította:

- a jegybanki irányadó instrumentumra (három hónapos forintbetét után) fizetett 13,5 milliárd forinttal alacsonyabb kamatráfordítás;
- valamint az, hogy az összehasonlítási időszakban a központi költségvetés forintbetétei után 3,3 milliárd forinttal kamatráfordítás volt.

Az eredményt mérsékeltek:

- a devizatartalék után kapott, a 2016. első félévinél 17,1 milliárd forinttal alacsonyabb kamatbevétel;
- a hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések utáni kamatbevételek 1,7 milliárd forintos csökkenése az értékpapír fedezet mellett nyújtott hitelek állományának visszaesése miatt.

A nettó kamatjellegű eredmény – mely nagyrészt az értékpapírok beszerzési árfolyamkülönbségének (ázsiojának) időarányos elhatárolását (amortizálását), valamint a származékos ügyletek devizaárfolyam-változáshoz nem kapcsolható bevételeinek és ráfordításainak az egyenlegét tartalmazza – 13,6 milliárd forinttal javult.

Negatív kamatok állománya a 2017. I. félévi kamat- és kamatjellegű eredményben

millió forint			
Er.kim. sora	Megnevezés	Összesen	ebből: Negatív kamat
II.	BEVÉTELEK		
	Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	60 772	-766
II. 1.	Devizatartalékok utáni kamatbevételek	28 479	-766
II. 5.	Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	32 293	0
X.	RÁFORDÍTÁSOK		
	Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	7 614	-97
X. 2.	Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	6 257	-97
X. 3.	Egyéb betétek kamatráfordításai	18	0
X. 4.	Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	1 339	0
XI.	Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	63 093	-1 849
XI. 1.	Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	-1 198	-1 202
XI. 2.	Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	-87	-87
XI. 3.	Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	3 961	-196
XI. 4.	Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	60 417	-364

A kamatjellegű eredményben megjelenő fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek eredményének részletezése

millió forint				
Sorszám	Megnevezés	2016. I. félév	2017. I. félév	Változás
1.	Kamatkozó devizaszapok kamateredménye	-5 379	-10 745	-5 366
2.	Fedezeti kamatszapok kamateredménye	4 437	10 769	6 332
3.	Fedezeti devizaszapok kamateredménye	-202	23	225
4.	Fedezeti forward ügyletek kamateredménye	-876	151	1 027
5.	Fedezeti futures-ügyletek kamateredménye	-2 260	-3 405	-1 145
6.	Fedezeti swapügyletek kamatjellegű eredménye	3 270	1 281	-1 989
7.	Fedezeti opciós ügyletek kamatjellegű eredménye	-4	0	4
8.	Egyéb célú ügyletek kamat- és kamatjellegű eredménye	775	260	-515
9.	Származékos ügyletek nettó eredménye (1+2+3+4+5+6+7+8)	-239	-1 666	-1 427

A kamatozó devizaszapok között külföldi partnerekkel, az ÁKK-val, valamint belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek szerepelnek. Az ÁKK-val kötött ügyletek átlagos állománya nem változott, ugyanakkor a devizahozamok (euro- és dollárhozamok) alakulása kedvezőtlenül hatott az eredményre. A külföldi partnerekkel kötött ügyletek döntően az ÁKK-val kötött ügyletek külfölddel történő fedezésére szolgálnak, átlagos állományuk alacsonyabb lett, kamateredményük kismértékben javult. A belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek állománya a lakossági devizahitelek kivezetéséhez kapcsolódó ügyletek nagyobb részének lejáratára miatt jelentősen csökkent, ez okozta a kamatozó devizaszapok kamatbevételeinek csökkenését. A kamatozó devizaszapok nettó kamateredménye 10,7 milliárd forint veszteség volt, 2016. első félévhez képest 5,4 milliárd forinttal romlott.

A kamatswapok kamateredményének 6,3 milliárd forintos emelkedését a belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek kamateredményének kedvező alakulása okozta a forinthozamok csökkenése következtében.

A fedezeti célú forward ügyletek között külfölddel kötött ügyletek szerepeltek, állományuk csökkent, devizaszerkezetük részben módosult. A kedvezőbb kamatkülönbözet okozta a forwardügyletek kamateredményének 1 milliárd forintos emelkedését.

A fedezeti futures ügyletek kamateredménye 1,1 milliárd forinttal romlott kötvényműveletek nettó kamatrátáfordításának növekedése miatt.

A fedezeti swapügyletek kamatjellegű eredménye az ügyletek árfolyamnyereségét, illetve veszteségét tartalmazza. 2016. első félévben hitelintézetekkel kötött kamatswapok lezárásából, 2017. első félévben hitelezési aktivitáshoz kötött kamatswapok (HIRS) lezárásából származó realizált árfolyamnyereség jelent meg ezen a soron.

Az egyéb célú ügyletek eredménye 0,5 milliárd forinttal csökkent. 2016. első félévben egyéb célú kötvényműveletek kamateredménye okozott magasabb nyereséget, 2017 első felében nem volt ilyen ügylet.

Pénzügyi műveletek realizált eredménye

millió forint				
Er.kim.sora	Megnevezés	2016. I. félév	2017. I. félév	Változás
IV.	Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	12 187	4 188	-7 999
XIV.	Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	2 063	2 435	372
IV.-XIV.	Pénzügyi műveletek realizált eredménye	10 124	1 753	-8 371

A pénzügyi műveletekből származó nyereség és veszteség a deviza- és forintértékpapírok értékesítéséből származó realizált nyereségeket és veszteségeket, részesedés értékesítéséből származó realizált nyereséget, továbbá a CDS-ügyletekhez kapcsolódó eredménytételket tartalmazza.

2017. első félévben a pénzügyi műveletek realizált eredménye 1,8 milliárd forint nyereség volt, az előző év azonos időszaki értékhez képest 8,4 milliárd forinttal lett alacsonyabb. A változást az okozta, hogy a kamatozó devizaértékpapírok eladása során realizált nettó nyereség – az eurohozamok 2017. januártól meginduló emelkedésének hatására – csökkent.

3.19. A devizaállományok ártértékeléséből származó eredmény összetevői

millió forint		
Megnevezés	2016. I. félév	2017. I. félév
Árfolyamváltozásból származó eredmény (realizált és konverziós)*	73 078	48 925
Kiegyenlítési tartalék** változása a mérlegben (nem realizált ártértékelési eredmény)	-15 345	-129 227
Árfolyamváltozásból származó teljes hatás	57 733	-80 302

* Eredménykimutatás sora: III.-XII.

** A forintárfolyam-kiegyenlítési tartalék (XI.4. mérlegsor).

A forint árfolyamának változása következtében a teljes nettó ártértékelési hatás 2017. első félévben 80,3 milliárd forint veszteség volt. A napi nettó devizapozíció csökkenésével együtt járó értékesítések során az MNB 48,9 milliárd forint nyereséget realizált, míg 129,2 milliárd forint nem realizált árfolyamveszteség a forintárfolyam-kiegyenlítési tartalékot csökkentette.

2017 első félévében döntően az ÁKK-adósságkezelési műveleteihez kapcsolódóan keletkezett realizált árfolyamnyereség.

A kiegyenlítési tartalékról lásd még a 3.16. pontot.

3.20. Bankjegy- és érmegyártás költsége

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2016. I. félév	2017. I. félév	Változás
	Bankjeggyártási költség	6866	4563	-2303
	Forgalmi érmeverés költsége	1017	1320	303
	Emlékérmeverés költsége	95	404	309
XIII.	Bankjegy- és érmegyártás költsége	7978	6287	-1691

2017 első félévében az összes bankjegy- és forgalmiérme-gyártási költség 6,3 milliárd forint volt, mely 2016 első félévéhez képest 1,7 milliárd forint csökkenést mutat. Az elmaradás leginkább a bankjeggyártási költségek visszaesésének eredménye. A bankjegycsere negyedik évében számottevően kevesebb mennyiségű bankjegy legyártására van szükség, így a 2,3 milliárd forintos költségcsökkenés törvényszerűen jelentkezett. A forgalmi érme gyártás esetében a 0,3 milliárd forintos növekedés a kereslet fellendülésének eredménye.

Az emlékerméknél 0,3 milliárd forinttal volt magasabb a gyártási költség az egy évvel korábbi időszakhoz képest, mely két tényezőre vezethető vissza. Egyrészt az arany emlékermék kibocsátása 2017-ben az első félévben, míg 2016-ban a második félévben történt meg, másrészt a kereslet évről-évre folyamatosan növekszik.

3.21. Egyéb eredmény

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2016. I. félév	2017. I. félév	Változás
V.1.	Jutalékbevételek	437	518	81
XV.1.	Jutalékráfordítások	336	351	15
	Jutalékeredmény összesen	101	167	66
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevétel	1 059	3 663	2 604
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	2 509	3 215	706
	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	-1 450	448	1 898
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 144	6 224	80
V.-XV.	Egyéb nettó eredmény	4 795	6 839	2 044

A jutalékból származó nettó eredmény alapvetően a pénzforgalom lebonyolításával összefüggő jutalékbevételek és -ráfordítások eredője. A jutalékbevételek 2016. első félévhez képest 81 millió forinttal emelkedtek elsősorban a VIBER-ben feldolgozott tételek magasabb díjbevételeéhez köthetően.

A 2017. első félévi jutaléktól eltérő egyéb eredményt a következő, 3.22. pont, a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket a 3.23. pont részletezi.

3.22. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése

millió forint				
Er.kim. sora	Megnevezés	2016. I. félév	2017. I. félév	Változás
	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó bevétel	142	474	332
	Részesedések osztaléka	814	1 840	1 026
	Befektetett pénzügyi eszközök miatti bevétel	24	0	-24
	Pénzügyi támogatások visszautalása	19	172	153
	Egyéb bevétel	60	1 177	1 117
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	1 059	3 663	2 604
	Pénzügyi támogatások	2 142	2 584	442
	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó ráfordítás	135	415	280
	Hatósági eljárás miatti ráfordítás	151	88	-63
	Egyéb ráfordítás	81	128	47
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	2 509	3 215	706
V.2.-XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	-1 450	448	1 898

A 2017. első félévi jutaléktól eltérő egyéb eredmény főbb elemei a következők:

- Az emlék- és bevont forgalmi emlék értékesítéséből származó eredmény alapvetően az emlékérmek kibocsátási program függvénye. A kapcsolódó bevételek és a ráfordítások mértéke közel azonos, mert az emlékérmék értékesítése névértéken történik a Pénzverő felé, kivéve, ha a gyártási költség meghaladja a névértéket. 2017 első félévében az emlékérmek-értékesítésen elért bevétel nagy része az Árpád-házi Szent Margit aranyérmék (2000 darab) kibocsátásából származott összesen nettó 48 millió forint volt.
- Az időszak során az MNB-Biztonsági Zrt. 863 millió forintot, míg a BIS 3,2 millió eurót (977 millió forintot) fizetett ki osztalékként az MNB számára.
- Pénzügyi támogatások soron szakmai szervezetek, alapítványok, valamint karitatív célú és egyéb szervezetek részére nyújtott támogatás szerepel. 2017. első félévben az MNB 2584 millió forintot nyújtott támogatásként, valamint visszautalásra került az időszak során 172 millió forint fel nem használt pénzügyi támogatás. A ráfordításnövekedés abból ered, hogy a Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. 2017-es működésére az egész éves támogatás kifizetésre került az első negyedévben a támogatási szerződés módosításának megfelelően.
- A hatósági eljárás miatti ráfordítás előző időszakban előírt bírsághoz tartozó megfizetéséből, illetve befolyt bírságok visszautalásából az adódik.
- Az egyéb bevételek között a legnagyobb tételt a 2016. évi HIRS feltétel nemteljesítése miatt befolyt többi mint 600 millió forintos szankciós bevétel jelentette, valamint kivezetésre került a mérlegből egy devizás kötelezettség (1,5 millió USD) az eredmény javára történő elszámolással.

3.23. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek

millió forint				
Er.kim. sora	Megnevezés	2016. I. félév	2017. I. félév	Változás
	Felügyeleti díjbevétel	4 382	4 660	278
	Bírságbevétel és eljárási költségterítés	1 605	1 388	-217
	Igazgatási szolgáltatási díj és hatósági vizsgadíj	142	172	30
	Felügyeleti követelésekre befolyt késedelmi pótlék	8	1	-7
	Hatósági eljárásból származó egyéb bevétel	7	3	-4
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 144	6 224	80

A felügyeleti tevékenységből származó bevételek legjelentősebb tétele a díjfizetésre kötelezett intézmények által fizetendő felügyeleti díj. 2017 első félévében az éves alapdíjak, valamint az esedékes negyedéves változó díjakból 4,7 milliárd forint bevétel származott, míg a 2016 első félévében bevallott díjkötelezettségekből 4,4 milliárd forint. Az MNB által határozatban kiszabott, jogerőre emelkedett bírságok és költségátérítések bevétele 1,4 milliárd forintot tett ki. A bírságkövetelések kapcsán a vizsgált időszakban 0,3 milliárd forintos értékvesztés is elszámolásra került a megtérülések, valamint a peresített tételek esetében a peresítés valószínűsége alapján (lásd 3.13.). Az igazgatási-szolgáltatási díjak, valamint a hatósági vizsgadíjak kapcsán 2017 első félévében 0,2 milliárd forint folyt be.

3.24. A banküzemi bevételek és ráfordítások alakulása

millió forint				
Er.kim. sora	Megnevezés	2016. I. félév	2017. I. félév	Változás
	Eszközök és készletek miatti bevétel	8	6	-2
	Közvetített szolgáltatások bevétele	144	50	-94
	Kiszámlázott szolgáltatások bevétele	485	486	1
	Egyéb bevételek	27	15	-12
VIII.	Banküzem bevételei összesen	664	557	-107
	Anyagjellegű ráfordítások	6 237	6 104	-133
	Anyagköltség	230	216	-14
	Igénybe vett szolgáltatások	5 991	5 874	-117
	<i>Ingtatlanok fenntartása, üzemeltetése és bérlete</i>	<i>871</i>	<i>914</i>	<i>43</i>
	<i>Eszközök karbantartása és bérlete</i>	<i>330</i>	<i>335</i>	<i>5</i>
	<i>Postai és távközlési szolgáltatás</i>	<i>327</i>	<i>324</i>	<i>-3</i>
	<i>Tanácsadás, szakértés</i>	<i>647</i>	<i>360</i>	<i>-287</i>
	<i>IT biztonsági szolgáltatás, szakértés</i>	<i>778</i>	<i>904</i>	<i>126</i>
	<i>Tagdíjfizetés</i>	<i>498</i>	<i>501</i>	<i>3</i>
	<i>Őrzésvédelem, pénzzzállítás</i>	<i>1 997</i>	<i>1 564</i>	<i>-433</i>
	<i>Hirdetés, piackutatás</i>	<i>126</i>	<i>400</i>	<i>274</i>
	<i>Egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatások*</i>	<i>417</i>	<i>572</i>	<i>155</i>
	Egyéb szolgáltatások	16	14	-2
	Személyi jellegű ráfordítások	10 058	10 799	741
	Értékcsökkenési leírás	1 394	1 705	311
	Egyéb tevékenység önköltségének átvezetése	-507	-508	-1
	Banküzem működési költségei összesen	17 182	18 100	918
	Eszközök és készletek miatti ráfordítás	11	6	-5
	Közvetített szolgáltatások ráfordítása	144	50	-94
	Kiszámlázott szolgáltatások ráfordítása	537	490	-47
	Egyéb ráfordítások	172	129	-43
	Banküzem működési ráfordításai összesen	864	675	-189
XVIII.	Banküzem működési költségei és ráfordításai mindösszesen	18 046	18 775	729
VIII.-XVIII.	Nettó banküzemi eredmény	-17 382	-18 218	-836

* Az egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatási jogcímek különösen a kiadványok előállítás, az utaztatás és a szállodai szolgáltatás, továbbá az oktatás, a fordítás, a könyvvizsgálat, valamint az emlékérmé-forgalmazás.

A banküzem 2017. első félévi nettó eredménye 18,2 milliárd forint veszteség volt, ami a 2016. év hasonló időszakához képest 0,8 milliárd forinttal (4,8 százalékkal) emelkedett.

A banküzem 2017. első félévi működési költségei 5,3 százalékkal (0,9 milliárd forinttal) magasabbak a tavalyi félévinél. A 2017. első félévi kiadásokat növelték a személyi jellegű ráfordítások, valamint az értékcsökkenési leírás változása, kisebb mértékben csökkentették az anyagjellegű ráfordítások.

A 2017. január-június havi anyagjellegű ráfordítások 2,1 százalékkal (több mint 0,1 milliárd forinttal) alacsonyabbak a 2016. első félévben felmerült költségeknél.

Az anyagjellegű jellegű ráfordítások részeként az igénybe vett szolgáltatások – azon belül is az „őrzésvédelem, pénzszállítás”, valamint a „tanácsadás, szakértés” – költségeinek csökkenése volt a meghatározó amellett, hogy a „hirdetés, piackutatás” és az „egyéb nem jelentős igénybe vett szolgáltatások” kiadásai az előzőeknél kisebb összegben emelkedtek.

A fegyveres őrzés és védelem költségeinek csökkenése abból adódik, hogy a tevékenységet ellátó MNB-Biztonsági Zrt. szolgáltatási díjai az előző évihez képest lényegesen mérséklődtek.

Az előző év hasonló időszakához képest 2017 első félévében jelentősen csökkentek a jogi szakértések, tanácsadások költségei, mivel a Pénzügyi Békéltető Testület működésével összefüggésben 2016-ban felmerült jogi szakértői tevékenység igénybevétele 2017-ben már nem szükséges.

A „hirdetés, piackutatás” csoporton belül az adatvásárlások költsége azért emelkedett jelentősen az előző év ugyanezen időszakához viszonyítva, mert az MNB és a Központi Statisztikai Hivatal közötti, az adatminőség javításával összefüggő együttműködési megállapodásból adódó költségek eltérő ütemezésben merültek fel.

Az „egyéb nem jelentős igénybe vett szolgáltatások” csoporton belül emelkedtek az oktatási költségek, mivel 2016 első félévében – részint beszerzési eljárás elhúzódása miatt – lényegesen alacsonyabb volt a képzési kiadások összege, mint 2017 első hat hónapjában. Az emlékirte-forgalmazás költsége a 2017. év eddig eltelt részében jelentősen emelkedett, a kereslet növekedése és az aktívabb marketing tevékenység következtében. Emellett meghaladja az előző időszakit a külföldi kiküldetések utazási, dologi és szállásköltsége, a kiküldetések számának, valamint az átlagos repülőjegy- és szállásköltségek növekedése miatt.

A 2017. első félévi személyi jellegű ráfordítások a 2016. év ugyanezen időszakához képest 0,7 milliárd forinttal magasabbak. Az időszakban a korábbi évhez képest érdemi változás a bérstruktúrában és a javadalmazási rendszerben nem történt. A minőségi, magas szaktudású munkavállalói állomány hosszú távú biztosítására a bértömeg-gazdálkodás rendszerében 4,5%-kal emelkedett meg az egyes bértömeg-gazdálkodási területek 2017. évi keretösszege. Az átlaglétszám 8%-kal emelkedett, az MNB ismeretterjesztési tevékenységének fejlesztése, a pénzügyi szervezetek hatékonyabb felügyeletének biztosítása és az információtechnológiai terület nemzetközi standardoknak megfelelő fejlesztése nyomán. Az előzőeken kívül a személyi jellegű ráfordításoknál mutatkozó eltérés abból is adódik, hogy a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően változott a felügyelőbizottság tagjainak díjazása, s összhangban az MNB társadalmi felelősségvállalási programjával 2017 első félévében kétszer annyi gyakornoknak biztosított a jegybank lehetőséget új ismeretek megszerzésére, mint az elmúlt év hasonló időszakában.

Az értékcsökkenési leírás 2017. első félévi összege 22,3 százalékkal (több mint 0,3 milliárd forinttal) magasabb az elmúlt év ugyanezen időszakában felmerülnél, egyrészt a 2016 IV. negyedében megvalósult beruházások következtében, másrészt az elmúlt időszakban az informatikai fejlesztések túlsúlyából adódóan, miután a hardverek és szoftverek hasznos élettartama általában rövidebb – azaz bruttó értéke gyorsabban kerül leírásra –, mint más eszközöké.

Az önköltség-átvezetések abszolút értéke 2017 első félévében – hasonlóan a 2016. első félévihez – 0,5 milliárd forintot tett ki, amely összeg csökkent a banküzemi működési költségeket annak érdekében, hogy a banküzemi működési költségek teljes összege az MNB-t ténylegesen terhelő kiadásokat mutassa. Az átvezetések túlnyomó részét az Eiffel Palace ingatlan bérbe adott területeire jutó amortizációs költség, valamint a Magyar Pénzverő Zrt. által a Logisztikai központ részleges használatáért az MNB-nek fizetett bérleti díj teszi ki. A saját fejlesztésű szoftverekre fordított működési költségek is itt jelennek meg, mivel e költségek a szoftverek aktiválásakor a befektetett eszközök közé kerülnek.

A kiszámlázott és közvetített szolgáltatások bevétele és ráfordítása döntően az ingatlan-bérbeadásokból származik. A bérleti díjak és továbbszámlázott üzemeltetési költségek bevételként, a banküzemi működési költségek közül – bérbeadáshoz kapcsolódóan – átvezetett üzemeltetési és amortizációs költségek ráfordításként jelennek meg.

3.25. A létszám és bérköltség adatainak változása, valamint a vezető tisztségviselők javadalmazása

Bér- és létszámadatok

millió forint			
Megnevezés	2016. I. félév	2017. I. félév	Változás (%)
Állományba tartozók bérköltsége	6 214	6 905	11
Egyéb bérköltség*	217	273	26
Kifizetett bérköltség	6 431	7 178	12
Személyi jellegű egyéb kifizetés	1 482	1 633	10
Szociális hozzájárulási adó	1 773	1 609	-9
Egészségügyi hozzájárulás	240	233	-3
Szakképzési hozzájárulás	99	110	11
Rehabilitációs hozzájárulás	31	33	6
Táppénz hozzájárulás	2	3	50
Járulékok	2 145	1 988	-7
Személyi jellegű ráfordítás összesen	10 058	10 799	7

* Egyéb bérköltség tartalmazza: a felmentési időre járó távolléti díjat, valamint az állományba nem tartozók és nem MNB-s munkavállalók részére kifizetett összegeket.

fő			
Megnevezés	2016. I. félév	2017. I. félév	Változás (%)
Munkavállalók átlagos statisztikai létszáma	1 295	1 404	8

A vezető tisztségviselők járandósága és kölcsönei

millió forint

Testület	Járandóság
Monetáris Tanács*	233
Felügyelőbizottság	111

* Tartalmazza a tanács MNB tv. 9.§ (4) c) pontja alapján az MNB-vel munkaviszonyban álló külső és belső tagjainak bérét, jogszabály alapján járó egyéb kifizetéseket és a munkáltató által a részükre fizetett önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulást.

Testület	Felvett kölcsön összeg	Fennálló egyenleg 2017. június 30-án	Legutolsó lejárat	Kamat mértéke
	millió forint			
Monetáris Tanács	48	12	2018.12.01	Változó kamatozású*
Felügyelőbizottság	-	-	-	-

* A kamatkedvezményes lakáskölcsön mértéke a jegybanki alapkamat, a személyi kölcsön mértéke a jegybanki alapkamat +1%.

Budapest, 2017. szeptember 18.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

BESZÁMOLÓ AZ MNB 2017 ELSŐ FÉLÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL
FÉLÉVES JELENTÉS 2017

Nyomda: Prospektus–SPL konzorcium
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

